

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
P02G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
P02G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
P02G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
P02G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
P02G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6
P02G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
P02G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
P02G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
P02G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01301	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01302	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade	1c	6
P02G110V01303	Educación: Tutoría e orientación coa familia	1c	6
P02G110V01304	Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá	1c	6
P02G110V01305	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil	1c	6

P02G110V01401	Antropoloxía: Pensamento e cultura	2c	6
P02G110V01402	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta	2c	6
P02G110V01403	Aprendizaxe das ciencias da natureza	2c	6
P02G110V01404	Didáctica da lingua e a literatura infantil	2c	6
P02G110V01405	Idioma estranxeiro I: Francés	2c	6
P02G110V01406	Idioma estranxeiro I: Inglés	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01501	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés	1c	6
P02G110V01502	Didáctica da expresión plástica e visual	1c	6
P02G110V01503	Educación física e a súa didáctica na idade infantil	1c	6
P02G110V01504	Expresión musical e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01505	Lingua e literatura: Galego	1c	6
P02G110V01507	Lingua e literatura: Español	1c	6
P02G110V01508	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés	1c	6
P02G110V01601	Aprendizaxe das ciencias sociais	2c	6
P02G110V01602	Matemáticas para mestres: Educación infantil	2c	6
P02G110V01901	Coñecemento do medio natural	2c	6
P02G110V01902	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
P02G110V01906	Obradoiro de creatividade artística	2c	6
P02G110V01907	Xeografía para mestres	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01910	Didáctica da relixión católica	1c	6
P02G110V01911	Didáctica das matemáticas para a educación infantil	1c	6
P02G110V01912	Xogo na educación infantil	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01921	A educación física como medio de interdisciplinaridade	2c	6

P02G110V01922	Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil	2c	6
P02G110V01925	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01928	A linguaxe corporal	1c	6
P02G110V01929	Actividade física e diversidade na educación infantil	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01941	Agrupacións instrumentais para a escola	2c	6
P02G110V01942	Novas tecnoloxías para a educación musical na escola	2c	6
P02G110V01943	Técnica vocal e práctica coral	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01944	Música nas culturas	1c	6
P02G110V01945	Expresión corporal e danza	1c	6
P02G110V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
P02G110V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua española				
Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	P02G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Bermejo Freijo, Itziar Cuevas Alonso, Miguel Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	miguel.cuevas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias			Tipoloxía
Código			
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.		
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil		• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva		• Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos		• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia		• Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión		• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes		• saber facer • Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.		• saber facer • Saber estar / ser
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.		• saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.		• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.		• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.		• saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.		• saber facer • Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.		• saber • saber facer

CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer • Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2 CG1 CG6 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT7 CT17 CT19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	CB1 CB2 CB4 CG6 CE42 CE48 CT12 CT14 CT19
Asumir a comunicación lingüística como ferramenta básica da regulación da conducta e motor da resolución pacífica dos conflitos na comunidades escolar	CG6 CG11 CE21 CE43 CE44 CE49 CE60 CT13 CT14 CT17 CT20

Reflexionar sobre a linguaxe considerado como obxecto de estudo, mediante os conceptos da lingüística	CG1 CG6 CE42 CT3 CT7 CT9 CT10 CT12 CT13
Leer comprensivamente textos específicos da materia e comentalos utilizando conceptos básicos da lingüística	CG1 CG6 CG11 CE42 CE43 CE44 CE49 CE60 CT1 CT2 CT11 CT13 CT15
Coñecemento reflexivo e práctico dos distintos compoñentes do sistema da lingua española (fonolóxico, gramatical e léxico-semántico)	CG1 CG2 CG6 CE21 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT13 CT15 CT17
Profundizar nas estruturas básicas da lingua española con atención especial ós aspectos expresivos e normativos relacionados co uso	CG3 CG5 CE42 CE43 CE44 CE49 CT3 CT7 CT13 CT14 CT15 CT16
Comunicar as ideas con rigor, empregando un vocabulario preciso e unha sintaxe correcta	CG5 CG11 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT13

Comunicar de maneira clara e correcta, en forma oral e escrita, nos diversos contextos vinculados á profesión docente	CG5 CE42 CE43 CE44 CE49 CT1 CT13 CT15
Posuir unha competencia lingüística e comunicativa, oral e escrita, na relación ao nivel C1 do Marco Europeo de Referencia para as Linguas	CG5 CE43 CE44 CE49 CT3 CT13 CT15 CT16
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa	CG5 CE60 CT13 CT14 CT16 CT19 CT20

Contidos	
Tema	
1. Introducción ás ciencias da linguaxe e á comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia
2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. O fonema e a súa determinación. Os fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	16	0	16
Traballo tutelado	3	36	39
Lección maxistral	30	40	70
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	16	20
Práctica de laboratorio	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse as dúbidas no horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita concertada entre o profesor e o alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	10	CB1 CB4 CG6 CE27 CE42 CE43 CE44 CE49 CE60 CT1 CT2 CT13 CT17
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario.	15	CB1 CB2 CB4 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG11 CE21 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT7 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19

Traballo tutelado	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia	20	CB1
			CB2
			CB4
			CG11
			CE21
			CE43
			CE44
			CT1
			CT2
			CT7
			CT9
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	35	CB1
			CB2
			CB4
			CG1
			CG3
			CG6
			CE27
			CE42
			CE43
			CE44
			CE49
			CT1
			CT2
			CT7
			CT12
			CT13
			CT15
			CT17

Práctica de laboratorio	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos mediante o traballo autónomo	20	CB1 CB2 CB4 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG11 CE21 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
-------------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

Os estudantes, para superar a materia, deberán obter o 50% de todas e cada unha das probas que integran a avaliación.

No caso de que non superasen algunha das probas e, especificamente, as competencias da materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente ás clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes, e no mesmo prazo sinalado para ese efecto.

As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente as mesmas que as indicadas para os estudantes asistentes.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na sección "Organización académica" (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Escandell Vidal, V., La Comunicación: lengua cognición y sociedad, Akal, 2014, Madrid

Escandell Vidal, V. (ed.), El lenguaje humano, Ramón Areces, 2009, Madrid

Escandell Vidal, V. (ed.), Claves del lenguaje humano, Ramón Areces, 2014, Madrid

Lozano Jaén, G., Cómo enseñar y aprender sintaxis, Cátedra, 2012, Madrid

Real Academia Española, Nueva gramática de la lengua española (3 vols.), Espasa, 2010/2011, Madrid

Varela Ortega, S., La formación de palabras, Gredos, 2005, Madrid

Bibliografía Complementaria

Real Academia Española, Ortografía de la lengua española, Espasa, 2010, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	P02G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia			
Correo-e	ablancop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Benvidos á materia de deseño e desenvolvemento curricular en Educación Infantil que será impartida pola profesora Antonia Blanco.			

O obxectivo desta materia é achegarnos aos temas que están máis implicados no desenvolvemento das clases e os procedementos que imos precisar para o deseño das mesmas.

Os contidos versarán sobre o deseño curricular na Educación Infantil. Traballaremos sobre o concepto de curriculum en todos os seus niveis e concepcións.

A nivel práctico realizaranse proxectos de ensino a nivel de Centro e de aula. Para iso analizaremos as diversas metodoloxías didácticas que podemos empregar para a súa realización

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer

CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantil. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber • saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber • saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	• saber • saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	• saber
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	• saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	

CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• Saber estar / ser
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	• saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• Saber estar / ser
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	• saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber • saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber • saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil

CB3
CG12
CE1
CE13
CE26
CE27
CE28
CE29
CT1
CT3
CT5
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13

Conocer y analizar las diferentes teorías y modelos curriculares e cuestionar críticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de Educación infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencias da educación infantil.
Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto atendendo os principios teóricos básicos da globalización e as súa aplicación a etapa de educación infantil

CB1
CB2
CB3
CG1
CG2
CG3
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CT2
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14

Coñecer o rol do profesor de educación infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación

CB3
CG9
CG12
CE11
CE12
CE13
CT2
CT3
CT5
CT8
CT14
CT15

Contidos

Tema	
1.A educación infantil desde os seus inicios á actualizade	Historia da infantici e historia de perspectiva actual de educación infantil- As axendas pendentes
2.Teorías e modelos curriculares	Concepto de currículo Tipos de currículo Funcións do currículo O currículo oficial e os curricula institucionais Principais modelos de ensino e de currículo de aplicación na educación infantil Diseño curricular Deseño de proxectos curriculares
3.Niveis de concreción curricular	Primeiro nivel de concreción Segundo nivel de concreción Terceiro nivel de concreción
4. O curriculum de Educación Infantil	Característica do curriculum de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de Ensenanza-aprendizaxe en Educación Infantil	- Objetivos e Competencia - Selección e secuenciación de contidos - métodos, principios y estrategias didácticas - Tareas de enseñanza y organización de procesos de enseñanza aprendizaxe - Construcción y análise de recursos e materiais didácticos - A avaliación do proceso de enseñanza-aprendizaxe
6.A programación na aula de educación infantil	Programación por competencias e proxectos
7.O profesor de Educación Infantil	Competencia e roles Formación continuada o longo de vida

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	30	45
Traballo tutelado	15	3	18
Seminario	7.5	7.5	15
Prácticas externas	0	15	15

Traballo tutelado	0	15	15
Obradoiro	5	20	25
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	8	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Obradoiros Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades
Prácticas externas	Se as circunstancias permíteno, desenvolverase algunha actividade externa á facultade en aulas de educación infantil onde se desenvolven prácticas innovación
Traballo tutelado	Estamos intentando organizar unha fórmula que permita unir esforzos e integrar contidos de diferentes materias de forma tal que eses traballos poidan adquirir un sentido máis profundo e interdisciplinar, diminuindo, á súa vez, a proliferación de traballos solicitados aos estudantes. O esquema de traballo para este cuatrimestre, susténtase sobre a idea de: 8 temas, 2 libros, unha película e 4 casos. Cada unha das actividades (libros, películas e casos) levará consigo a realización dun informe. A competencia xeral a traballar nesta materia é a expresión escrita, tarefa que estará presente durante todo o periodo de clases a través dun blog (cada día de clase dous estudantes subirán ao blog o traballado en clase). Dun caderno de clase no que, separadamente das notas ou apuntes que cada un desexe tomar, e incluírá un resumo de 6 liñas que cada estudante anotará ao finalizar cada sesión de clase. Pediranse, tamén, pequenas redaccións nas que haberá de expresarse a asunción dalgún rol vinculado á vida dos nenos pequenos ou ao traballo educativo con eles/as.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Obradoiros Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades
Prácticas externas	Se as circunstancias permíteno, desenvolverase algunha actividade externa á facultade en aulas de educación infantil onde se desenvolven prácticas innovación
Traballo tutelado	tamos intentando organizar unha fórmula que permita unir esforzos e integrar contidos de diferentes materias de forma tal que eses traballos poidan adquirir un sentido máis profundo e interdisciplinar, diminuindo, á súa vez, a *proliferación de traballos solicitados aos estudantes
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Neste apartado tomaranse en consideración nas actividades de aula, as entradas o blog e os comentarios as entradas doutros compañeiros, os resúmenes e comentarios incluídos no caderno de clase. Resultado de aprendizaxe: coñecer e nalizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e doutras instancias

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CT1
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Prácticas externas	Tomaranse en consideración neste apartado as prácticas que se organicen nas aulas de educación infantil. tamén as aportacións voluntarias dos estudantes sempre que éstas teñan que ver coa temática da materia: asistencia a congresos, participación en actividades con nenos, tec. deberán estas debidamente xustificadas. Resultado de aprendizaxe: coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema multimedia	10	CB1 CB3 CB4 CG7 CE24 CE25 CE26 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT13 CT15
Traballo tutelado	Neste apartado tomaranse en consideración os traballos ou informes individuais ou en grupo que se vaian realizando o longo do curso baixo a supervisión dos profesores. Tamén a defensa pública se así fora solicitado. Resultado de aprendizaxe: Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de educación infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencia en educación infantil. Preparar., seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos da Globalización e á súa aplicación as etapas da educación infantil	10	CB1 CB3 CB4 CG7 CE24 CE25 CE26 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT13 CT14
Obradoiro	Resultado de aprendizaxe: deseñar, elaborar obras didácticas que impliquen a utilización utilización de materiais: arcilla, papel, tics, etc.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CG12 CE8 CE9 CE11 CE12
Exame de preguntas obxectivas	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba tipo test e/ou reposta breve que se realizará o final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	30	CB3 CG12 CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT13 CT14 CT15

Exame de preguntas de desenvolvemento	Neste apartado tomaranse en condición os resultados na proba tipo tema ou de resposta longa que se fará o final de cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: coñecer a evolución do rol do profesor de educación infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación	20	CB3 CG9 CG12 CE11 CE12 CE13 CE21 CT2 CT3 CT5 CT8 CT13 CT14 CT15
---------------------------------------	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para pasar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir a clase. A puntuación final será a suma das puntuación obtida en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. A semesmo é requisito ter aprobada a proba ou exame (2,5 sobre 5) para poder sumar as puntuación do resto das probas e actividades obxecto de avaliación

O formato do examen será concretado polos profesores durante a primeira semana de clase. É probable que se programe algunha actividade de coordinación con outras materias, de xeito tal que a súa avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicarse ao alumnado o primeiro mes de clase. Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente as clases deberá comunicarllo ó profesorado durante o primeiro mes de clase. A avaliación a adoptar con este será realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun caso práctico (30%). As competencias non adquiridas na convocatoria de xaneiro (1 período) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, matérase a notas das probas/actividades superadas ata esta segunda convocatoria. Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contida ten carácter orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou circunstancias

O enlace onde se poden consultar as datas dos exames é: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Antunez, S., Del proyecto educativo a la programación de aula, Graó, 2004, Madrid

Escudero M. J.M., Diseño, desarrollo e innovacións del Curriculum, Síntesis, 2007, Madrid

Gimeno, J., Diseñar y Enseñar: Teoría y técnica de la programación y del proyecto docente., Narcea, 2012, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/P02G110V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Educación: Tutoría e orientación coa familia/P02G110V01303

Ética e deontoloxía profesional/P02G110V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil				
Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	P02G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo: - Ten un carácter instrumental porque se traballan as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a procura, tratamento, organización e representación da información. Neste sentido, serve de apoio a outras materias do plan de estudos. - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de como ensinar e como aprender na escola (etapa 0-6) dentro da sociedade da información e o coñecemento. Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profes@r, de l@s alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender en educación infantil coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, a usar novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola ... Por último, como maestr@ será necesario que sexas capaz de axudar aos nenos e nenas de 0-6 anos a desenvolverse neste novo ámbito tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o seu lecer e tempo libre, senón tamén para a súa formación como parte dunha cidadanía libre e responsable.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer • Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser

CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	• saber
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	• saber
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	• saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativa que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG8
	CG9
	CG10
	CG11
	CG12
	CE13
	CE14
	CE28
	CE29
	CE33
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT21
Familiarizarse cos marcos lexislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación na educación infantil.	CB5
	CG1
	CG2
	CG3
	CG7
	CG9
	CG12
	CE25
	CE29
	CE33
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT21

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.

CB3
CB5
CG11
CE25
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Adquirir conceptos teóricos e habilidades prácticas para o emprego de habilidades que faculten ao alumno no manexo e aplicación dos novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continuada e o exercicio profesional.

CB2
CB4
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE29
CE41
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Ser capaz de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características do alumnado e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.

CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CE25
CE28
CE29
CE41
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Identificar puntos fortes e débiles nos materiais dixitais avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Integrar os novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe.

CB5
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CG12
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadoras axustándose ás necesidades de contornas específicas.

CB4
CB5
CG11
CE28
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como docentes e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.	CB2 CB5 CG4 CG5 CE29 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
---	---

Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	CB5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
--	--

Contidos

Tema	
PARTE TEÓRICA	3 temas
Tema 1: Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e a comunicación da educación.	1.0. As TIC na sociedade da información 1.1. A alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital 1.3. Papel das escolas na sociedade da información 1.4. A integración das TIC en contextos educativos - Factores que inflúen na integración - Perspectivas e modelos curriculares de integración do TIC - Proxectos europeos, a implementación nacional e galega do TIC nas escolas
Tema 2: O emprego das ferramentas principais de Internet.	2.0 Recursos web para a educación 2.1. Ferramentas de comunicación na educación 2.2. Aplicacións educativas da Web 2.0 2.3. Metodoloxías traballan con Internet na aula: Webquest, cazas tesouro ... 2.4. Novas posibilidades e desafíos educativos na rede: - Seguridade dos nenos en Internet - Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe - Traballar en colaboración con TIC - Realidade Aumentada

Tema 3: Aplicación didáctica organizacional, administrativo e de lecer novas tecnoloxías na educación.

- 3.1. Linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas:
 - Lectura de imaxes. Unha imaxe dixital.
 - Unha televisión e a publicidade na aula.
 - Outros medios de comunicación de masas na aula
- 3.2. Uso educativo de vídeo e o cinema:
 - Funcións do vídeo no ensino
 - Metodoloxía, uso e explotación dos vídeos educativos
 - Integración de cinema na educación
- 3.3. Inclusión educación con apoio do TIC:
 - As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipos e funcións.
 - Criterios para a inclusión no plan de estudos.
 - Vantaxes e criterios para o uso das TIC na inclusión dos estudantes.
- 3.4. Novos recursos TIC para os procesos de ensino e aprendizaxe:
 - Faga libro de texto para os libros dixitais
 - Metodoloxía de traballo con encerado dixital interactivo (PDI) na aula
 - Espazos TIC: aula, aula de informática ou de aprendizaxe ubicua
 - Videoxogos e gamificación no ensino.
- 3.5. A avaliación e titoría a través das TIC:
 - A rúbrica para a avaliación e seguimento da aprendizaxe
 - A acción titorial mediada por TIC
- 3.6. M-learning (aprendizaxe móbil) e o movemento BYOD (Bring Your Own Device) nas escolas.
- 3.7. Recursos multimedia para a educación:
 - Concepto, clasificación e características de multimedia educativos
 - Funcións e directrices para o uso dos cursos educativos multimedia
 - Selección e avaliación dos multimedia educativos
 - Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia
- 3.8. Robótica e impresoras 3D en Educación Infantil

PARTE PRÁCTICA:

Actividades aplicación dos coñecementos a situacións concretas e adquisición das competencias básicas e de procedemento relacionadas materia. Desenvolvido por TIC de forma autónoma no espazo especial con equipo especializado. As prácticas, que especificado na primeira semana de clase en termos de coñecementos previos e a dispoñibilidade de recursos, serán proxectos a traballar de forma individual ou en pequenos grupos e xirarán en col dos temas abordados na teoría, e ao redor dos seguintes eixos:

1. Ferramentas para o traballo colaborativo na rede.
 2. Análise e selección de materiais e recursos educativos en formato Dixital
 3. Planificación e deseño de materiais e recursos educativos en formato Dixital
 4. Ferramentas para a titoría, xestión e organización do centro e na aula.
 5. A escola dixital periódica
 6. A televisión e a escola de radio dixital
 7. Os dispositivos móbiles na aula (tabletas, smartphones, iPod ...) e BYOD
 8. Protección de datos e seguridade dos nenos en Internet
 9. Realidade Aumentada
 10. Libros electrónicos
 11. Stop-motion
 12. Mapas de son xeorreferenciada
 13. Robótica no xardín de infantes
 14. Calquera outras cuestións afíns, e previamente negociado con profesor
- O produto final será un e-portfolio a desenvolverse ao longo do prazo e que debe conter, entre outros, a colección ou compilación en formato dixital para cada unha das tarefas e reflexións cada estudante será ensamblado, mantemento e coidado.
- O resultado final da práctica será defendido oralmente ao final de semestre.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	5	6
Seminario	2	10	12
Prácticas en aulas informáticas	30	45	75
Lección maxistral	16.5	16.5	33
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8
Cartafol/dossier	2	14	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Lección maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.

Atención personalizada	
	Descrición
Metodoloxías	
Seminario	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas.
Traballo tutelado	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre o contido abordado.
Prácticas en aulas informáticas	Orientación e apoio individualizado do manexo das ferramentas TIC utilizadas para o desenvolvemento do proxecto de prácticas.

Avaliación		
	Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas

Traballo tutelado	Realización de actividades de tipo teóricas	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE10 CE13 CE14 CE25 CE28 CE29 CE33 CE41 CE50 CE57 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
-------------------	---	----	---

Exame de preguntas
obxectivas

Proba tipo test de elección múltiple sobre os contidos
teóricos da materia.

40

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE13
CE14
CE25
CE28
CE29
CE33
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Cartafol/dossier	Resultados das actividades prácticas de laboratorio en formato e-portfolio. Inclúe a defensa e a exposición do produto final e a sesión póster.	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE10 CE13 CE14 CE25 CE28 CE29 CE33 CE41 CE50 CE57 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, tanto os estudantes asistentes como non asistentes (enténdese que os estudantes son asistentes quenes asistan alomenos a un 80% das sesións teóricas e prácticas, respectivamente) están obrigados a ter unha puntuación mínima na teoría (2'5 puntos teoría de 5 puntos, obtendo no exame un mínimo de 2 puntos) e prácticas (2,5 puntos de 5 puntos de prácticas). Conforme a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

As competencias non adquiridas serán avaliadas en 2ª convocatoria e, de non aprobarse entón, non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria.

Pódense consultar as datas de exames na páxina web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Gallego, M.,J.; Raposo, M. (coord.), Formación para la educación con tecnologías., 1, Pirámide, 2016, Madrid
- Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J, Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento, 1, Pirámide, 2011, Madrid
- Raposo Rivas, M., Novas tecnoloxías aplicadas a educación: aspectos técnicos e didácticos, 1, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo., 2002, Vigo
- Bibliografía Complementaria**
- Raposo Rivas, M. y Martínez Figueira, M.E. (coord.), As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible., 1, Toxosoutos, 2012, Noia
- Martínez Figueira, M.E. (coord.), TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo., 1, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo., 2013, Vigo

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/P02G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Educación: Tutoría e orientación coa familia/P02G110V01303

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- 1) Asistencia continua ás sesións da teoría e a práctica. A asistencia considérase principalmente para facer un seguimento dos/das estudantes e para a avaliación por parte do profesorado, o grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais. Máis de 3 faltas consiste na presentación obrigatoria ao exame práctica. 3 ou menos faltas terán que recuperarse segundo o acordado co profesorado.
- 2) Dominio da informática nivel de usuario, que é o manexo de aplicación xeral (por exemplo, un procesador de texto, unha base de datos e un programa de presentación), o correo electrónico e Internet.
- 3) Actitude favorable e receptivo á experimentación e a exploración das posibilidades que ofrece a tecnoloxía no campo da educación.
- 4) Que os estudantes non asistentes comuníquenlo canto antes para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que seguiron.
- 5) Emprego ético da tecnoloxía móbil na aula.
- 6) Dispor de conta Gmail e Uvigo
- 7) Dispor de conta de Dropbox, Drive ou similar.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos				
Materia	Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	P02G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alvarez Lires, Francisco Javier			
Profesorado	Alvarez Lires, Francisco Javier Domínguez Domínguez, Rubén			
Correo-e	xabieral@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Psicología do desenvolvemento de 0 a 6 anos busca contribuír á formación do alumnado do Grao en Educación Infantil, achegando os coñecementos fundamentais para comprender a esencia das nenas e nenos entre 0 e 6 anos. Establecendo os indicadores e o coñecemento esencial para entender o seu desenvolvemento tanto físico, como cognitivo e socio emocional, co fin de poder contribuír no traballo formativo que o alumno e alumna deste Grao deberá desenvolver no seu traballo como mestre nas idades dos 0 a 6 anos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	
CT8	Toma de decisións	• saber • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer conceptos introductorios da Psicología Evolutiva.	CT1
Coñecer o desenvolvemento da Psicología Evolutiva da infancia nos períodos 0-6 anos e recoñece-las características da personalidade da infancia e cómo se ve influída pola herdanza e o medio.	CT2
Recoñece-la identidade da etapa e as súas características cognitivas, comunicativas, sociais e afectivas.	CT3
Saber promove-la adquisición de hábitos en torno á observación.	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13

Contidos
Tema

Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade infantil	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. Ámbitos de socialización: Socialización a través da familia. Socialización.
Desenvolvemento físico e psicomotriz dos 0 aos 6 anos	Desenvolvemento físico e habilidades motrices. Desenvolvemento dos sistemas de acción. Desenvolvemento da grafomotricidade: debuxo.
Desenvolvemento comunicativo e da linguaxe entre os 0 e os 6 anos.	Comunicación, linguaxe e pensamento. Adquisición da linguaxe e a comunicación.
Desenvolvemento Cognitivo e intelectual dos 0 aos 6 anos.	A percepción. A cognición. Procesos cognitivos.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 0 e os 6 anos.	Desenvolvemento afectivo. Construción da identidade. Autoconcepto e autoestima.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 0 aos 6 anos.	Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debate	10	10	20
Resolución de problemas	4	10	14
Lección maxistral	15	30	45
Actividades introdutorias	6	2	8
Traballo tutelado	10	40	50
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Observación sistemática	4	0	4
Autoavaliación	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debate	Actividades na que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia
Traballo tutelado	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita)

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debate	Actividades na que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Traballo tutelado	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita)
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Debate	Os alumnos discuten e aportan sobre un tema, previamente preparado mediante lectura	10	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13
Traballo tutelado	Presentación a os Grupo C de o traballo que se está a realizar. Realización de un traballo en grupo, referidos a a materia, con un compoñente básico de aplicación práctica. Exposición pública de o ata. Valórase a presentación de o traballo, tasnto escrita como oral: o aspecto práctico de o ata. O deseño con carácter científico.	40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de un problema ou exercicio relacionado con a temática de a materia.	10	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13
Lección maxistral	Sesión magistral Exposición de os contidos de a materia a través de probas orais ou escritas. Exame tipo test sobre os contidos xerais.	40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na convocatoria de xuño , o alumno/a terá que superar a parte teórica e a parte práctica atendendo á avaliación tal como se indica para a convocatoria de maio.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de a cualificación de cada apartado.

Os non asistente a clase deberán realizar a parte práctica de forma individual e os resumos e mapas conceptuais de capítulos correspondentes a a materia de o libro de a bibliografía de BERGER ou PAPALIA a entregar antes de o exame escrito. A puntuación é a mesma que os asistentes. O horario oficial de exames pódese consultar en:

<http://feduc.webs.uvigo.es/index>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berger,, Psicología del desarrollo. Infancia y Adolescencia, 2016, Panamericana

Papalia, D. & & & & & Olds, S. W., Desarrollo humano 12 edic, 2012, MacGrawHill

Bartres, D, Bases genéticas de la conducta, 2008,

López,F; Exebarria, I. et al., Desarrollo social y afectivo, 2003, Pirámide

Cantón Duarte,J et al., Desarrollo socioafectivo y de la personalidad, 2011, Alianza

Gardner, O., Feldman et al., Proyecto Spectrum T. I-II-III-IV, Morata

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes.
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
 - Se terán en conta situacións persoais de non asistencia. Deberán comunicarse no principio do curso os efectos oportunos.
 - Se usará como libro referente o de BERGER citado na bibliografía
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	P02G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Traba Díaz, Amada			
Profesorado	Traba Díaz, Amada			
Correo-e	amadat@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia básica na formación inicial do profesorado de Educación Infantil, imprescindible para que as e os futuros docentes comprendan a complexidade dos procesos e relacións educativas. A reflexión que se fai nesta materia debería contribuír a unha praxe docente racional e consciente. Os contidos céntranse fundamentalmente no proceso de socialización e nas súas axencias e ámbitos principais, e, nomeadamente, na escolarización nas sociedades modernas; mais tamén se dá a debida importancia aos aspectos xerais da disciplina sociolóxica. O programa pretende achegar as dimensións estruturais e ideolóxicas que preceden, condicionan e entrelazan os procesos educativos. Preténdese: - Abordar os aspectos sociais -non pedagóxicos- nin didácticos- implicados na educación. - Contextualizar os procesos educativos no seu medio social e histórico, nomeadamente na actualidade, reflexionando sobre os profundos cambios sociais actuais. - Adquirir coñecementos básicos de Socioloxía e poder usar as súas achegas teóricas como ferramentas de análise e comprensión da realidade social e educativa. - Incorporar coñecementos de disciplinas afíns. - Desenvolver capacidades de comprensión e análise do medio social e a capacidade de aplicación para avaliar e prever o impacto, máis alá da aula e da práctica profesional diaria, na integración da comunidade, na resolución de conflitos e na innovación educativa.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer • Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber

CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	• saber • saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber facer • Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	• saber
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.	• saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	• saber • saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber facer
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	• saber
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber • saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber • saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber facer
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer

CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer
CT21	Motivación pola calidade	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

a. Poder usar as achegas teóricas da socioloxía como unha ferramenta de análise e comprensión da realidade.	CB1 CB2 CB3
b. Analizar a educación (infantil) como un feito social, as funcións do sistema educativo, a súas transformacións e conflitos.	CB4 CB5 CG3
c. Coñecer a evolución da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar para poder interactuar coas familias.	CG4 CG5 CG6
d. Comprender as demandas institucionais da educación (infantil) no contexto actual (familia, relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible, impacto das linguaxes visuais).	CG7 CG9 CG10 CG11
e. Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, a multiculturalidade e a interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostible.	CG12 CE1 CE4 CE10
f. Poder levar a cabo e avaliar as accións dentro e fóra dos centro educativos destinadas á formación cidadá.	CE11 CE12 CE13
g. Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (conxuntura económica, evolución do mercado de traballo, transformacións sociais...).	CE14 CE23 CE24
h. Adquirir destrezas para recabar información e analizala sobre os puntos anteriores a través do traballo autónomo e en equipo.	CE25 CE26 CE27
i. Comprensión de textos complexos, resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes.	CE28 CE29
j. Competencias para tarefas colaboradoras: capacidade de escoitar e comprender os demais, capacidade para facerse entender (oral, escrita), adaptación e calendarios de traballo e a cumprimentación das tarefas e os tempos, adaptar e reorganizar o traballo, asumir a responsabilidade propia e do grupo.	CE30 CE31 CE36 CE37 CE43 CE48 CE62 CE63 CE64 CE66 CE67 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21

Nova

Contidos

Tema

TEMA 1.- A perspectiva sociolóxica: perspectivas teóricas e conceptos básicos. Apéndice metodolóxico	A perspectiva teórica da Socioloxía - Perspectiva sociolóxica, perspectiva global e perspectiva sociolóxica na vida cotiá. A Socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - Teoría sociolóxica: principais paradigmas e novas perspectivas, nomeadamente perspectiva de xénero e feminista. O debate entre estrutura e acción Conceptos básicos: - Que entendemos por sociedade, evolución e tipos de sociedade - Individuo e sociedade, achegas da socioloxía clásica: Marx, Weber e Durkheim (conflito, racionalización, función, anomia) - Cultura: conceptualización, diversidade cultural, subcultura e contracultura; multiculturalidade e interculturalidade. Símbolos, valores, normas, desviación e control social - Estrutura social e interacción (status e rol) - Estratificación social: clase, xénero e etnia - Grupos e organizacións Apéndice metodolóxico básico para a realización do proxecto de investigación: Metodoloxía, nocións básicas para o traballo de investigación: a definición do problema, as achegas teóricas, a formulación da hipótese, a escolla do deseño (distinción métodos e ferramentas básicas), recollida e compilación dos datos, interpretación dos resultados, elaboración de informe.
TEMA 2.- Socioloxía da familia e da infancia. Socialización, perspectiva teórica e axentes principais	Que é a socialización? Concepto, proceso, teorías e axentes principais. Análise sociolóxica da familia - Que son as familias? Definición, natureza e evolución histórica - Principais perspectivas teóricas: funcións, desigualdade, patriarcado e análise micro. - A transformación da institución familiar na actualidade, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional. - A cara escura das familias, a violencia intrafamiliar e a violencia de xénero Análise sociolóxica da infancia - A construción social da infancia, as perspectivas teóricas sobre a infancia, a infancia maltratada e excluída, a infancia postmoderna - A socialización na infancia no marco da familia e da escola. Os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola. A socialización no xénero como exemplo de socialización diferencial e de transformación
TEMA 3.- Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas	O contexto social actual, cambio e transformación acelerada. Sociedade transformacional e líquida - Cambios sociodemográficos: natalidade, esperanza de vida, acceso ao mercado de traballo, ... e como afectan estes cambios na estrutura social e na construción social das categorías de idade, do xénero, así como no consumo, nas migracións, ...) - Relación entre sistema social e sistema educativo, xenealoxía do sistema escolar -Características comúns e xerais dos sistemas educativos (xeneralidade, obrigatoriedade, ramificación, burocratización) - A eficacia da socialización escolar e o acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas, innovación e reforma (coeducación). Apéndice coas explicacións teóricas da relación entre educación e sociedade: da achega dos clásicos aos paradigmas actuais. De especial interese para o marco teórico dos proxectos de investigación

TEMA 4.- Educación e cidadanía	- A estratificación social e as súas consecuencias no sistema educativo, nos grupos sociais e nos individuos: discriminación, inclusión/exclusión social, participación na vida política e económica - A teoría sociolóxica aborda a desigualdade - A relación entre clase social e educación - O xénero como categoría relevante na desigualdade educativa. A división sexual do traballo e o sexismo no currículo e na interacción. A necesidade da coeducación e da educación afectivo sexual. - A diversidade cultural e a interculturalidade como reto para os sistemas educativos actuais sociedade global.
TEMA 5.- As funcións sociais do sistema educativo-	- A socialización para o traballo como elemento fundamental da relación entre a escola e a sociedade - A importancia da formación cívica nunha sociedade democrática - A socialización para o consumo e o patriarcado no noso modelo - A construción do consenso social a través da educación escolar - A creación de identidade nacional - A regulación do mercado de traballo -A custodia da infancia.
TEMA 6.- Cultura e educación: culturas familiares e cultura escolar	- Que é o currículo dende a perspectiva sociolóxica: expreso, evidente, visible, oculto, invisible, omitido; saberes, hábitos, espazos e tempos, a organización escolar como elemento esencial na análise do currículo - As relacións sociais do proceso educativo: inculcación, selección/omisión, segregación/inclusión - Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola. - Os nesgos de xénero, de clase e étnicos no sistema educativo e factores sociais de rendemento escolar relacionados con eles. Achegas teóricas relevantes: - A reprodución cultural e social na escola - A violencia simbólica. - Lingua e currículo - A escola aparello de poder disciplinario
TEMA 7.- Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos	- A análise sociolóxica do profesorado. A feminización da profesión docente - A aula como microsociedade: significación social da aula e da relación educativa, poder e estratificación: xénero, clase e etnia - A aula como marco de comportamento: negociación, estigma e resistencia - A comunicación na aula e a constitución do individuo illado - Resolución de conflitos: aprender a amar na escola, a importancia da educación afectiva a da aplicación de modelos integradores baseados no concepto de construción social
TEMA 8.- A escola debe responder a o novo modelo de sociedade. o impacto das TICs na educación	- A revolución das TICs e a sociedade da información, impacto na economía, na democracia, nas relacións sociais, a creación de novas culturas e os novos riscos - O impacto das linguaxes audiovisuais e das pantallas na socialización, xénero e uso das tic - Sinerxías e oportunidades das TICs para transformar o modelo educativo, novos contornos de aprendizaxe e de relación, a transformación do espazo/tempo, eliminación de barreiras no acceso.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	20	30
Presentación	8	6	14
Foros de discusión	0	3	3
Resolución de problemas de forma autónoma	0	16	16
Prácticas autónomas a través de TIC	6	0	6
Seminario	5	10	15
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo previo	0	21	21
Lección maxistral	10	0	10
Resolución de problemas	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

Cartafol/dossier	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	□ Descrición: actividades que realiza o alumnado, algúns exemplos poden ser: -Recensións sobre artigos científicos de actualidade - análise de documentos audiovisuais -Traballos monográficos -Procura de información en publicacións, bases de datos, artigos, libros□ sobre un tema en concreto. -Proxectos: deseño e desenvolvemento dun traballo de investigación en grupo (aula B) que inclúa parte ou todas as actividades precedentes. Quen se encargue da docencia acoutará e aceptará os temas de estudo propostos polo alumnado. Realizará o seguimento do traballo e avaliará o proceso e o resultado final. □ O obxectivo é adquirir e consolidar coñecementos e formar parte fundamental do traballo que se avalia. □ Modalidade: autónoma e guiada □ Natureza: práctica. □ Escenario: aul, despacho e rede Realizarase en grupo reducido O alumnado realizará o traballo a partir do guión proporcionado pola/o docente, dispoñendo das sesións de prácticas (horas B) e das sesións de tutoría para facilitar o seguimento do seu traballo.
Presentación	□ Descrición: todos os traballos tutelados nas sesións prácticas deben ser presentados en público a todo o grupo en sesións habilitadas a tal efecto ao final do cuadrimestre. Teráse en conta a habilidade para comunicar e a capacidade de captar a atención do público así como a capacidade de síntese e os recursos empregados. Támén se poden expoñer, pero non é obrigatorio, outros traballos que se vaian realizando de forma voluntaria polo alumnado. Estas exposicións consistirán en presentar un tema concreto ou un traballo (previa presentación escrita na que se avaliará o contido). Trátase dunha metodoloxía que traballa unha competencia nuclear e transversal cuxo obxectivo é aprender a comunicar. Os traballos expoñeranse en grupo -os que se realicen en grupo- ou individualmente os que se fagan desa forma con carácter voluntario. As presentacións serán avaliadas en función dos criterios previamente establecidos, podendo incluso integrar a avaliación criterios e cualificacións incorporados polo alumnado. □ Modalidade: guiada □ Natureza: práctica □ Escenario: aula ordinaria que conta con recursos tecnolóxicos (canón de proxección, transparencias, conexión a Internet, vídeo ou DVD□) □ Grupo: grande, mediano ou reducido. □ Tarefas do alumnado: Expoñer o traballo publicamente. Defendelo, é dicir, debe responder ás preguntas e posibles críticas construtivas de colegas e docentes. Poderanse explicar na parte final da exposición os problemas e obstáculos xurdidos durante la elaboración do traballo.

Foros de discusión	□Descripción: esta é unha actividade que se realizaría a través das redes de comunicación creadas polo propio alumnado na que poderán debater e intercambiar informacións e opinións de interese para o desenvolvemento teórico e práctico da materia □Obxectivos: Coordinar e acordar as prioridades para o traballo de seminario Abrir perspectivas e temas e traballar e consolidar coñecementos. Cuestionar(se) opinións persoais e posibles prexuízos Desenvolver habilidades comunicativas □Modalidade: autónoma □Natureza: práctica □Escenario: non prescrito □Grupos: grande ou reducido □Quen teña a cargo a docencia, ou incluso o alumnado, propondrá un tema de debate ou de estudo, se é preciso nomearase alguén que dinamice ou modere o foro.
Resolución de problemas de forma autónoma	□Descripción: formulación, análise, resolución individual, e de proceder debate en grupo, dun exercicio relacionado coa temática da materia de forma autónoma por parte do alumnado. □Obxectivo Reflexionar sobre as cuestións principais da materia e relacionar teoría e práctica. Introducir novos conceptos e integralos cos antigos. Consolidar coñecementos. Ao final de cada tema dos que compoñen a documentación básica para preparar a materia hai unha batería de cuestións ou exercicios denominadas actividades de autoavaliación, a resolución destas actividades integrará o contido do cartafol xunto coa documentación elaborada para os seminarios e outros traballos voluntarios. A/o docente poderá revisar este material que formará parte da avaliación final, tamén se poderá revisar a petición do alumnado. □Modalidade: autónoma. □Natureza: teórico-práctica. □Escenario: non prescrito. □Tarefas do alumnado: Resolver a cuestión ou exercicio proposto pola/o docente a partir da documentación facilitada. Aínda que as actividades se realizen de forma autónoma, o alumnado disporá en todo momento de sesións de tutoría para que a docente poida realizar o acompañamento e seguimento desta metodoloxía.
Prácticas autónomas a través de TIC	□Descripción: desenvolver con axuda das TIC prácticas de búsqueda de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e búsqueda de fontes estatísticas. Desenvolveranse 2 sesións ao inicio do curso en horas B, as dúas primeiras semanas, e outras 2, tamén en horas B cando o desenvolvemento dos traballos o requira, é dicir, no momento en que se trate de buscar, procesar e presentar a información para os traballos. Aproximadamente terán lugar na 2ª, 3ª, e 4ª semana de novembro. □Obxectivos: Facilitar a correlación entre a teoría e a práctica. Consolidar coñecementos. Utilizar programas ou recursos informáticos. □Modalidade: guiada. □Natureza: práctica. □Escenario: aula de informática ou aula B e en grupo mediano. □Que estea a cargo desta docencia deberá elaborar e proporcionar un guión para orientar a realización do traballo e das actividades concretas en cada caso, asemade deberá facer o seguimento da evolución da actividade do alumnado. □Tarefas do alumnado: realizar a actividade proposta en tempo e forma.

Seminario	□Descrición: trátase dun tipo de metodoloxía que combina o traballo autónomo co guiado de aula. Pretende profundar e ampliar o contido xeral da materia pero a través dun tema específico tratado no programa xeral da materia. O tema escollido é: Socialización, educación e xénero Terán lugar 8 sesións de unha hora en pequeno grupo (sesións de horas C) en semanas alternas co fin de dar tempo a preparar lecturas de textos e procuras de información etc.. □Obxectivo: adquirir, comunicar e consolidar coñecementos teórico-prácticos e fomentar a interactividade entre a docente e o alumnado. □Modalidade: guiada. □Natureza: práctica. □Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. □Grupos: reducido □Tarefas do alumnado: coordinación do grupo, xerarquización dos temas a tratar, procura de información, traballo de documentación, lectura e análise para achegalo ás demais persoas participantes no seminario.
Actividades introdutorias	□Descrición: Estas actividades realizaranse nas primeiras sesións nos diferentes grupos. Están encamiñada a tomar contacto e a dar e recoller información sobre a materia e sobre o alumnado (coñecementos previos, intereses e motivacións). Poderán presentarse curtametraxes ou outro tipo de pezas que o alumnado terá que analizar en forma de chuvia de ideas partindo dun guión proposto pola/o docente, quen preguntará sobre ideas e conceptos para coñecer o grao de afinidade e comprensión da materia. Tamén se poderán propor cuestións ás que o alumnado terá que responder oralmente. Asemade realizarase a presentación específica do curso: obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación, etc. □Obxectivo: comunicar amigablemente que se pretende atinxir con este curso e de forma somera coa materia de Socioloxía. Aclarar, no posible, a finalidade da materia e o seu interese para o alumnado. □Modalidade: guiada □Natureza: teórico/práctica □Escenario: aula ordinaria □Grupo: calquera □Tarefas do alumnado: participar activamente nas actividades propostas en aula
Estudo previo	□Descrición: sempre antes de cada sesión presencial maxistral (horas A) ou do desenvolvemento de traballo práctico (horas B) ou seminarios (horas C) o alumnado realizará as actividades previstas como previas. O alumnado deberá procurar, ler e traballar a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que deba ser resolta con traballo práctico. □Obxectivo: habituarse a asistir ás aulas cun mínimo de coñecementos da materia que permita avanzar a bo ritmo e compartir coñecementos para facilitar o debate en sesión maxistral, seminario ou práctica. A/o docente porá a disposición do alumnado o material de lectura ou as indicacións para obtelo. □Modalidade: autónoma. □Natureza: práctica. □Escenario: Non prescrito. □Realizarase en grupo reducido ou de forma individual. □Tarefas do alumnado: Procurar a documentación (bibliográfica, bases de datos, Internet, etc.) Ler a documentación facilitada polo/a docente ou obtida de forma autónoma.

Lección maxistral	Non se trata de realizar leccións ao uso, pois a presentación estruturada e ordenada dos temas xa está a disposición do alumnado na plataforma. Nos tempos dedicados á exposición a cargo da/o docente levarase a cabo a explicación e aclaracións do contido da materia: Relacionala coas sesións anteriores e posteriores Resaltar as ideas principais Aclarar aqueles puntos máis complexos Dar a aplabra ao alumnado para resolver as dúbidas e ofrecer exemplos (de actualidade, reais, etc.), relacionar os novos conceptos, e asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate. □Obxectivo: abrir portas a novos coñecementos □Modalidade: guiada, a presenza de docente é necesaria. □Natureza: teórica. □Escenario: aula ordinaria A (na que se desenvolven habitualmente as aulas). Recursos tecnolóxicos (malia non ser imprescindibles poderán empregarse o proxector, conexión a Internet, vídeo ou dvd□). □Grupos: grande. □Tarefas do alumnado: participar activamente na sesión (tomar notas, tomar a palabra, contestar preguntas□).
Resolución de problemas	□Descrición: formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa temática da materia. A docente propón, ao final de cada tema, por escrito e de forma organizada unha batería de exercicios e actividades. A documentación de consulta e lectura estará a disposición do alumnado e conforma a guía de orientación e análise, centra os puntos de interese, de ampliación ou de complexidade para a posterior discusión e posta en común na aula. En hora A realízase un exercicio escrito por cada tema que será recollido pola docente na aula para incorporase a avaliación. En todas as sesións maxistrais a docente preguntará pola realización dos exercicios de autoavaliación, polas dificultades e dúbidas atopadas e recollerá os comentarios e achegas do alumnado comentados en público. Resolveráse na aula cantas dúbidas se presenten deste xeito. □Obxectivo: Reflexionar e relacionar teoría e práctica e proporcionar feedback ao alumnado sobre o proceso de aprendizaxe. Realmente é unha peza metodolóxica integrada, que permite aprender, consolidar, ampliar, autoavaliar e avaliar, e comunicar na aula. □Modalidade: guiada. □Natureza: práctica. □Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. □Grupo: grande. □Tarefas do alumnado: o alumnado deberá resolver os exercizos propostos a partir do material de estudo facilitado pola docente. Posteriormente terá lugar unha posta en común.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O seminario é unha metodoloxía que combina o traballo individual e de grupo, o traballo autónomo e o guiado en aula C. Con esta atención preténdese guiar e avaliar o proceso de aprendizaxe e o progreso do alumnado, tanto no plano teórico como práctico: pescudas, recompilación, análise, opinión, presentación, debate en aula C, □. O seguimento consignarase nas fichas individuais e tamén con referencia ao grupo C no que se integre cada alumna/o durante o desenvolvemento das aulas C. A docente proporá temas de traballo e será o alumnado quen decida a súa concreción de acordo cos seus intereses ou relevancia. A docente indica o marco teórico para traballar, e, sobre el, o grupo deberá tomar decisións, coordinarse na distribución de tarefas e definir o que se vai presentar en aula.
Resolución de problemas	Ao final de cada tema, e de forma voluntaria para o alumnado, levarase a cabo unha pequena proba de coñecemento que permitirá ir recompilando información de cada alumna/o sobre a evolución da adquisición de competencias cognitivas. Estas probas retroalimentan a información, xa que lle serán devoltas ao alumnado coas indicacións pertinentes. Ademais permiten realizar avaliación de proceso e son unha ferramenta útil para conseguir que o alumnado teña a materia ao día e non acumule temas sen traballar, pois a superación destas probas permitirá acadar unha avaliación positiva nesa parte da materia sen ter que realizar outra proba de coñecemento.

Foros de discusión	Esta atención permite que o alumnado resolva de forma autónoma a coordinación necesaria para o traballo de aulas B e C. No B estará formado polo grupo de proxecto e no C polo grupo de aula, que é reducido, aproximadamente 12 persoas. Deberan conformar unha rede de traballo a través de Internet con todos os compoñentes. O foro permitirá debater o necesario para acordar temas, priorizar o desenvolvemento, acordar quen intervirá na aula e sobre que, ... É un tipo de traballo autónomo do grupo, e quen se encargue da docencia deberá garantir que existe, que se comunican todos os membros e tomará nota do resultado dos debates e decisións.
Resolución de problemas de forma autónoma	Con esta atención, que se poderá desenvolver en aula (A,B e C) e nas titorías individuais e de grupo, preténdese estimular o alumnado a profundar e consolidar os coñecementos que ofrece a materia. A base para esta atención está na proposta de actividades que se fai ao final de cada tema. O alumnado poderá decidir que actividades realiza segundo os seus intereses ou relevancia, e despois poderá contrastar co grupo o resultado ou traballalo en titoría coa docente para mellorar as competencias cognitivas e metodolóxicas. Estes exercicios formarán parte da documentación compilada para o cartafol.
Actividades introductorias	Con esta atención preténdese aclarar todo o necesario para desenvolver correctamente o traballo de curso. En cada tipo de aula (A, B, C), por ser diferente, levaranse a cabo as necesarias explicacións sobre contidos, metodoloxía e avaliación, dando a palabra ao alumnado para que poida preguntar o que considere oportuno. Na primeira parte da intervención poderanse empregar estratexias que permitan coñecer aproximadamente o grao de familiaridade do alumnado coa materia e coas metodoloxías que se van aplicar. Poderanse realizar tormentas de ideas, visionar algunha peza audiovisual e logo ter un coloquio sobre ela, realizar a presentación do alumnado facendo algún tipo de precisión, ou calquera outra estratexia de iniciación á materia.
Traballo tutelado	A atención céntrase na orientación para o deseño teórico e metodolóxico e no seguimento da realización do proxecto de investigación que o alumnado debe realizar en grupo. Esta atención levarase a cabo fundamentalmente no transcurso das aulas B que teñen como obxectivo específico acadar as destrezas básicas na praxe metodolóxica e tamén en destrezas tecnolóxicas, lingüísticas e colaboradoras. Levarase a cabo na aula B atendendo grupo por grupo, no despacho e a través de correo electrónico.
Presentación	Esta atención ten como obxectivo orientar o alumnado na mellora das destrezas comunicativas ou na superación dos obstáculos que se poden presentar ao falar en público e comunicar de forma eficiente. Dedicarase unha sesión colectiva a preparar e orientar nestas destrezas na hora A e na B e, eventualmente, tamén se pode traballar na titoría de xeito individual.
Prácticas autónomas a través de TIC	Esta atención pretende que o alumnado adestre no uso dos recursos que ofrecen as TIC: procura de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e busca de fontes. Respecto da procura de información e valoración e cita de fontes, o alumnado deberá realizar obrigatoriamente o curso que ofrece a biblioteca do campus. Para adestrar en tratamento de datos e elaboración de gráficas e cadros a atención levarase a cabo na aula en hora B e C ou na titoría.
Estudo previo	Quen teña o encargo da docencia porá a disposición do alumnado dende o inicio de curso a documentación necesaria para realizar o traballo previo ás sesións A, B ou C. Esta atención permitirá que o alumnado poida asistir ás aulas cun coñecemento previo do que se vai tratar e polo tanto poderá formular dúbidas e preguntas con maior acerto, ou mesmo debater sobre o que se está aprendendo. O alumnado debe ler a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que deba ser resolta con traballo práctico.
Lección maxistral	Con esta atención non se pretende realizar leccións nas que a relación docente alumnado sexa xerárquica e unidireccional. Para evitar isto a presentación estruturada e ordenada dos temas xa está a disposición do alumnado na plataforma Faitic, de modo que o alumnado pode e debe lela con anterioridade, e dese modo ten xa un punto de partida para poder reflexionar e participar na aula. Non obstante, nos tempos dedicados á exposición a cargo da/o docente levarase a cabo a explicación e aclaracións do contido da materia que o alumnado considere de maior interés pola súa relevancia ou complexidade. En todo caso hai un guión estándar que consiste en: relacionar o contido do tema co marco global da materia, resaltar as ideas principais, aclarar aqueles puntos máis complexos, dar a palabra ao alumnado para resolver as dúbidas e ofrecer exemplos (de actualidade, reais, etc.), relacionar os novos conceptos, e asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate.
Probos	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado poderá facer de xeito voluntario unha proba de resposta longa, con acceso a información durante o desenvolvemento da mesma, co obxectivo de subir a cualificación final. Poderá realizala o alumnado que acade unha cualificación superior ou igual a notable 8. Esta proba dará a oportunidade de acceder ao sobresaliente ou matrícula de honra. A proba desenvolverase na data de exame final oficial.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Esta atención permitirá (ao alumnado e á docente) ter información semanal sobre o desenvolvemento da aprendizaxe da materia. O contido será sobre o máis importante de cada tema e a resposta curta permite obter información sobre se se van acadando as destrezas cognitivas requiridas. As explicacións en aula A son importantes para resolver dúbidas e as probas realizaranse nas horas A. a superación destas probas permite acadar a cualificación positiva sen ter que realizar o exame final.
Cartafol/dossier	Con esta atención preténdese estimular o alumnado para traballar aquelas destrezas máis febles que cada quen identifique, tanto no plano cognitivo como metodolóxico, lingüístico ou tecnolóxico. A docente ofrece unha batería de propostas en forma de pescudas, reflexións, análises de pezas documentais literarias ou de imaxe, etc. e será o propio alumnado quen decida que e canto facer. Todo este traballo formará parte dun cartafol/dossier persoal que se poderá mostrar e consultar coa docente, quen proporá melloras e orientacións. Este cartafol poderá formar parte da documentación a ter en conta para a avaliación final.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Cada grupo C terá 8 sesións en seminario (horas C) ao longo do cuadrimestre. Para o seu desenvolvemento será preciso que o alumnado se coordine, se documente e traballe previamente, individualmente e en grupo, coas lecturas e indicacións propostas. Nas sesións de seminario cada participante intervirá presentando as conclusións ás que chegara, de modo que se comparta o coñecemento e que se debata en grupo.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG11 CE12 CE13 CE30 CE37 CE43 CE48 CE64 CT1 CT2 CT3 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17

Resolución de problemas de forma autónoma	Esta metodoloxía, de carácter voluntario, está pensada para aquelas persoas que desexen afondar un pouco máis nos temas. No material preparado pola docente fanse suxestións que orientan ao alumnado para este fin, podendo tamén o propio alumnado afondar en aspectos que non estean suxeridos pola docente. Este traballo voluntario pasará a formar parte do cartafol individual do alumnado e permitirá sumar para a avaliación final.	5	CB1
			CB3
			CB5
			CG11
			CG12
			CE13
			CE14
			CE28
			CE43
			CE62
			CE66
			CE67
			CT1
			CT3
			CT15
			CT21

Traballo tutelado	Esta metodoloxía está pensada para poñer en práctica os coñecementos adquiridos e activar as capacidades que permiten acadar competencias de aplicación á realidade. O traballo será realizado en pequeno grupo, guiado, avaliado en proceso e avaliado en resultado. A base sobre a que se aplican os criterios de avaliación é a das competencias da materia a través da participación do alumnado nas sesións de introdución e de seguemento e a memoria onde se recolle o traballo realizado.	25	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG5
			CG11
			CG12
			CE12
			CE13
			CE23
			CE24
			CE25
			CE26
			CE27
			CE28
			CE29
			CE36
			CE43
			CE62
			CE63
			CE67
			CT1
			CT2
			CT3
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21

Presentación	Neste apartado terase en conta a presentación pública dos traballos tutelados, así como a presentación e debate ou posta en común en aula dos exercizos e dos seminarios. polo tanto neste apartado é no que se valoran especificamente as competencias relacionadas coa comunicación e a participación nas aulas A, na presentación pública da memoria do proxecto de investigación, e nos seminarios das horas C.	15	CB1 CB2 CB4 CB5 CE10 CE12 CE43 CE63 CE67 CT3 CT5 CT6 CT11 CT17 CT21
Exame de preguntas de desenvolvemento	A proba presencial de resposta longa (desenvolvemento dun tema ou dun comentario de texto) ten carácter voluntario e marcará a diferenza entre o notable e o sobresaliente ou a MH. Terá lugar na data da proba final oficial. Disporase de dúas horas para a súa realización e poderanse consultar materiais como o cartafol ou outras lecturas de consulta. Nesta data oficial final participarán tamén as persoas que non acadaran unha avaliación continua positiva ao longo do desenvolvemento do cuadrimestre ou as que renunciasesen expresamente a facelas. neste caso o tipo de proba será unha mestura de preguntas curtas e longas sen apoio de materiais de consulta. Tamén disporán de dúas horas para o seu desenvolvemento. Neste caso deberase acadar unha cualificación que permita facer media coas demais partes da materia, podendo chegar ata o 30% previsto para a avaliación continua coas probas de resposta curta.	5	CB1 CB3 CB4 CB5 CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE4 CE10 CE11 CE13 CE14 CE28 CE31 CE36 CE37 CE62 CE66 CE67 CT1 CT3 CT13 CT14 CT19 CT21

Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o desenvolvemento do curso realizaranse, de xeito voluntario por parte do alumnado, 10 probas de coñecemento de resposta curta sen apoio de apuntamentos nin material de consulta. Quen non desexe realizalas debe renunciar a esa posibilidade expresamente e comunicarllo á docente. Nese caso deberá realizar obrigatoriamente a proba de coñecimiento na data do exame final pero sie apoio de material de consulta. Para a realización das probas tomarase como base os contidos dos temas e os exercicios propostos ao final de cada tema. As probas de resposta curta serán avaliadas de inmediato e devoltas ao alumnado para a súa comprobación e comentario en aula. permiten manter o ritmo de traballo e a retroalimentación respecto do resultado. De superarse estas probas non será necesario facer ningunha outra proba de coñecemento. Para iso non deben suspenderse máis de 4 por debaixo de 4, ou máis de 3 por debaixo de 3.5. O total de suspensos que se poderán acumular con estas cualificacións non deberá ser superior ao 40%.	30	CB1
			CB5
			CG7
			CG9
			CG10
			CG12
			CE1
			CE4
			CE10
			CE11
			CE13
			CE14
			CE27
			CE28
			CE31
			CE36
			CE37
			CE62
			CE66
			CE67
			CT19

Cartafol/dossier	O cartafol é de realización voluntaria e persoal, flexible segundo os intereses e necesidades da cada alumna/o. No cartafol irase plasmando o traballado realizado durante o curso: resolución de exercicios de entre os recomendados ao final de cada tema, pescudas, recensións, cometarios sobre vídeos e películas, ..., nel poderanse incluír elementos concernintes ao traballo de aula A, B ou C. Por exemplo, pódense incluír aspectos concretos relacionados co traballo de investigación tutelado de grupo que non teñan cabida na memoria. O cartafol poderase ir revisando na titoría ao longo do cuadrimestre por solicitude do alumnado ou da docente.	5	CB1
			CB2
			CB3
			CB5
			CG7
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE1
			CE4
			CE10
			CE12
			CE13
			CE14
			CE27
			CE30
			CE31
			CE36
			CE37
			CE43
			CE62
			CE64
			CE66
			CE67
			CT1
			CT3
			CT12
			CT13
			CT14
			CT19
			CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento.

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC. Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas e guións para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías (como a de análise de películas con perspectiva sociolóxica), novas, anuncios, calendario previsto de realización do programa e datas das probas de avaliación.

Ningún traballo tutelado vai darse por finalizado ata que non acade a cualificación de apto.

Debe poñerse atención á bibliografía máis ampliada e bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos.

Recoméndase ver os vídeos, documentais e películas que se propoñen nos diversos temas da materia pois contribúen a abrir o foco e a mellorar a comprensión do tema.

Tamén é importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, e ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o mundo.

Polo tipo de materia que é faise máis fincapé nos aspectos reflexivos que memorísticos.

A segunda convocatoria (avaliación de xullo) terá os mesmos requirimentos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

A data de exame pódese consultar na web da facultade no apartado de organización académica.

<http://feduc.webs.uvigo.es/>

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado. As condicións de avaliación do alumnado non asistente son que certifique e motive razoablemente a imposibilidade de asistencia. Será guiado na aprendizaxe e no cumprimento dos fitos a través de titorías concertadas coa docente. Os requirimentos non serán diferentes en relación á consecución das competencias, a excepción do que depende do traballo que se fai en grupo ou que se ha de presentar oralmente diante do mesmo. terá dereito a un exame global.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Enguita, Mariano, Educar en tiempos inciertos, Morata, 2001, Madrid

Fernández Palomares, Francisco (coordinador), Sociología de la educación., Pearson, 2003, Madrid

Fernández Enguita, Mariano (editor) Sociología de la Educación, Sociología, Ariel referencia, 1999, Barcelona

Macionis, John J. & Plummer, Ken, Sociología, 4ª Edición, Prentice Hall, 2011, Madrid

Fernández Enguita, Mariano, La profesión docente y la comunidad escolar, Morata, 1999, Madrid

Bibliografía Complementaria

Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C., La educación general en España, Fundación Santillana, 2003,

Varela, Julia, Las reformas educativas a debate, Morata, 2007, Madrid

Viniegra, L., Atando teoría y práctica en la labor docente, Paidós, 2004, Barcelona

VVAA, Investigación-acción, reflexión crítica sobre la práctica educativa, Eduforma, 2007, Madrid

Willis, Paul, Aprendiendo a trabajar: como los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de clase obrera, Akal, 1988, Madrid

Santos Guerra (coordinador), El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar, Graó, 2000, Barcelona

Steimberg y Kinchlore (compiladores), Cultura infantil y multinacionales, Morata, 2000, Madrid

Volker, Joan, Nacimiento de dos hermanos gemelos: el sociólogo y el maestro de escuela, Península, 1975, Barcelona

Miedzian, Myriam, Chicos son hombres serán: cómo romper los lazos entre masculinidad y violencia, Horas y horas, 1996, Madrid

Muel, Francine, [La escuela obligatoria y la invención de la infancia anormal] en Espacios de poder, Ediciones de la Piqueta, 1991, Madrid

Fernández Enguita, Mariano, La escuela a examen, Pirámide., 1999, Madrid

Foucault, Michel, Vigilar y castigar, Siglo XXI, 1984, Madrid

Laval, Christian, La escuela no es una empresa. El neoliberalismo al asalto de la escuela pública, Paidós, 2004, Barcelona

Appel, Michel W., Educar como [Dios manda], Paidós, 2006, Barcelona

<http://www.un.org/>, Naciones Unidas,

<http://www.oneworld.net>, One World,

<http://www.europa.eu.int/index-en.htm>, Unión Europea,

<http://portal.unesco.org/>, UNESCO,

Informe internacional OCDE, Escuelas y calidad de la enseñanza, MEC/Paidós, 1990, Barcelona

Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C., Educación superior y futuro de España, Fundación Santillana, 2001, Madrid

www.ine.es, Instituto Nacional de Estadística,

<http://www.consellodacultura.org>, Consello da Cultura Galega,

Iglesias Álvarez, Ana, Falar galego: No veo por que. Aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia, Xerais, 2002, Vigo

www.ige.eu/web/index, Instituto Galego de Estatística,

fatic.uvigo.es/index, Universidade de Vigo,

www.csic.es/, CSIC,

www.migualdad.es/mujer/, Instituto de la Mujer. La mujer en cifras,
sgi.xunta.es/publdida.html -, Servizo de Igualdade (Galicia),
www.oecd.org/document, OCDE,
www.cervantesvirtual.com/, Biblioteca Virtual Cervantes,
www.educarm.es/templates/portal/images/ficheros/revistaEducarm/, REDINET (Información educativa),
www.sc.ehu.es/sfwseec/basedatos.htm -, ERIC (Centro de recursos educativos),
www.plazayvaldes.es/libro/diccionario-critico-de-ciencias-sociales/1249/, Diccionario crítico de Ciencias Sociales,
www.injuve.mtas.es/injuve/portal.portal.action, INJUVE (Instituto de la Juventud de España),
http://webs.uvigo.es/hcastro/guias/guia_dep08.html, Como realizar un trabajo académico,
 Hernández Sapiéri, Metodología de investigación, Mc.Graw-Hill, 1997, México
 Bauman, Zygmunt, Amor líquido: acerca de la fragilidad de los vínculos humanos, FCE, 2005, México
 Illich, Ivan, La convivencialidad, Virus, 2011, Barcelona
 Rendueles, César, Sociofobia: el cambio político en la era de la utopía digital, Capitán Swing, 2013, Madrid
 Carrasco, Cristina, El Trabajo de cuidados, Los libros de la Catarata, 2011, Madrid
 Sennett, Richard, La corrosión del carácter, Anagrama, 2000, Barcelona
 Hunt, Lynn, La invención de los derechos humanos, Tusquets, 2009, Barcelona
 Renau, Mª Dolors (Ed.), Como aprender a amar en la escuela, La catarata, 2012, Madrid
 Tonucci, Francesco, Peligro, niños, Graó, 2012, Barcelona
 Acaso, María, Pedagogías invisibles. El espacio del aula como discurso, La catarata, 2012, Madrid
 Imbermom, F. Jarauta, B. (Coord.), Pensando el futuro de la educación, Graó, 2012, Barcelona
 Oliveira, Chis e Traba, Amada, ám@me. Pensar o amor no século XXI, Galaxia, 2018, Vigo
 Durán, José y Duque, Eduardo, Las transformaciones de la educación. De la tradición a la modernidad hasta la incertidumbre actual, Dykinson, 2019,

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento.

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC. Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas e guións para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías (como a de análise de películas con perspectiva sociolóxica), novas, anuncios, calendario previsto de realización do programa e datas das probas de avaliación.

Ningún traballo tutelado vai darse por finalizado ata que non acade a cualificación de apto.

Debe poñerse atención á bibliografía máis ampliada e bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos.

Recoméndase ver os vídeos, documentais e películas que se propoñen nos diversos temas da materia pois contribúen a abrir o foco e a mellorar a comprensión do tema.

Tamén é importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, e ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o mundo.

Polo tipo de materia que é faise máis fincapé nos aspectos reflexivos que memorísticos.

A segunda convocatoria terá os mesmos requirimentos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

En caso de non poder asistir establecebase un sistema de traballo en tutoría que permita solventar esta situación sen menoscabo do cumprimento de todos os resultados e de acadar todas as competencias establecidas na guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua galega				
Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	P02G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Benigno			
Profesorado	Fernández Salgado, Benigno Gómez Clemente, Xosé María			
Correo-e	bfsalgado@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A especialidade do Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, unha boa competencia na ferramenta básica da comunicación: a lingua.			
	O obxectivo desta materia é desenvolver dun modo coherente as capacidades lingüísticas e comunicativas de xeito que se favoreza a transmisión de coñecementos e a formación integral dos discentes. Alén de aprender a escoitar, tres son as destrezas que os profesores deben axudar a perfeccionar nas aulas: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (coherencia, unidade, gramaticalidade). O futuro mestre de Educación Infantil deberá, por tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega con vistas a desempeñar con eficacia as súas tarefas docentes: utilizando a lingua galega como lingua normal no ensino, servindo de modelo lingüístico para os seus alumnos e corrixindo os erros ou inadecuacións que estes poidan cometer na lingua oral e escrita.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber • Saber estar / ser
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	• saber facer • Saber estar / ser
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber facer • Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber facer • Saber estar / ser
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser

CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer • Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT17	Creatividade	• saber facer • Saber estar / ser
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CG2 CE48 CE49 CT3 CT9 CT11 CT13 CT14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.	CE43 CE44 CE46 CE50 CT1 CT2 CT3 CT11 CT13 CT15
Coñecer e dominar as técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CE44 CE46 CT1 CT3 CT13 CT17
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega	CE43 CT3 CT15
Coñecer a gramática da lingua galega.	CE44 CE48 CT1 CT3 CT12 CT15
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	CG2 CG4 CG5 CG6 CT3 CT18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega constrúe o seu vocabulario por vía interna.	CE43 CE49 CT1 CT3 CT7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	CG6 CG11 CT3 CT4 CT7 CT11 CT12 CT15

Contidos

Tema

Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación. Grupos consonánticos.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.
Léxico e formación de palabras	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Procesos de formación de palabras. Derivación: prefixación e sufixación. Composición. Parasíntese. Outros procedementos. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	30	45
Traballo tutelado	7	0	7
Lección maxistral	28	35	63
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complementa a lección maxistral.
Traballo tutelado	Exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Atendemento no despacho ou por correo electrónico.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Resolución de problemas	Exercicios de gramática e de léxico realizados en horas fóra de clase	20	CG4 CG6 CG11 CE43 CE44 CT2 CT3 CT7 CT15
Traballo tutelado	O alumnado deberá facer en grupo un traballo sobre un dos temas propostos na aula. Deberase facer unha presentación oral.	35	CG4 CG6 CG11 CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT13 CT15 CT17 CT18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame teórico e práctico sobre os contidos do programa	45	CG6 CE43 CE44 CE49 CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A. Avaliación continua: para aprobar a materia o alumnado deberá superar (a) o traballo de curso, (b) os exercicios e (c) o exame. As notas do exame aprobado sumaranse ás notas de (a) e (b).

Modelo B. Avaliación única: os estudantes que non asistan regularmente ás clases terán que presentarse a un exame final da materia (100% da nota), en data determinada polo centro, que figurará na páxina web correspondente.

As datas dos exames pódense consultar na web da facultade na sección de organización académica

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carballeira Anllo, X. M. (coord.), Gran dicionario Xerais da lingua, Vigo: Xerais, 2009

Fernández Salgado, B. (ed.), Dicionario de usos e dificultades da lingua galega, Vigo: Galaxia, 2004

Gómez Clemente, X.M. e Rodríguez Guerra, A. (coords.), Neoloxía e lingua galega : teoría e práctica, Vigo: Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo, 2003

Hermida, C., Gramática práctica (morfosintaxe), Santiago: Sotelo Blanco, 2004

ILG/RAG, Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego, Santiago de Compostela: ILG/RAG, 2012 [2003]

López Viñas, X.; Lourenço Mória, C. e Moreda Leirado, M., Gramática Práctica da Lingua Galega. Comunicación e Expresión, A Coruña: Baía Edicións, 2011

Bibliografía Complementaria

Álvarez, R. e Monteagudo, H. (eds.), Lingüística Galega. A contribución do Instituto da Lingua Galega / Labor Histórico, vol. 3 (1), Universidade Federal do Rio de Janeiro, 2017

Álvarez, R. e Xove, X., Gramática da lingua galega, Vigo: Galaxia, 2002

Callón, Carlos, Como falar e escribir en galego con corrección e fluidez, Vigo: Xerais, 2012

Crystal, D., A morte das linguas, Vigo: Galaxia, 2003

Dubert García, Francisco et al., Novo dicionario da lingua galega, Vigo: Obradoiro, 2012

Formoso Gosende, V., Do estigma á estima. Propostas para un novo discurso lingüístico, Vigo: Xerais, 2013

Freixeiro Mato, X. R., Gramática da lingua galega, I, II, III, Vigo: A Nosa Terra, 2002-2006

Freixeiro Mato, X. R., Estilística da lingua galega, Vigo: Xerais, 2013

Granxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., Manual de lingua galega I e III, Vigo: Xerais, 2002

Guinovart, X., A Lingua galega en Internet, Vigo: Universidade de Vigo, 2003

López Taboada, C. e Soto Arias, R., Dicionario de fraseoloxía galega, Vigo: Xerais, 2008

Mariño Paz, R., Fonética e fonoloxía históricas da lingua galega, Vigo: Xerais, 2017

Méndez Álvarez, M. X., Ortografía da lingua galega, Vigo: Xerais, 2004

Muñoz Súa, B., Claro e seguido, 1, 2, 3, 4, Vigo: Xerais, 2004

Noia, C.; Gómez Clemente, X.M.; e Benavente Jareño, P. (coords.), Dicionario de sinónimos da lingua galega, Vigo: Xerais, 1997

Núñez Singala, Manuel, En galego, por que non?, Vigo: Galaxia, 2011

Pena, X. R. e Rosales, M., Manual e exercicios de galego urxente, Vigo: Xerais, 2006

Regueira, X. L., Os sons da lingua, Vigo: Xerais, 1998

Santamarina, A. (dir.), Dicionario de dicionarios, Versión 3, A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2013 [2003]

Sousa, X. e Álvarez, R. (eds.), A toponimia em foco: princípios, métodos, enfoques / Guavira Letras, nº 25, Universidade Federal do Mato Grosso do Sul, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

- A ficha cos datos persoais e a fotografía debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.
- Recoméndase ao alumnado de intercambio posuír uns coñecementos de nivel B2 en lingua galega para cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Desenvolvemento motor				
Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	P02G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Lorenzo Martínez, Miguel Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de estudo da motricidade humana con especial incidencia na etapa de 0 a 6 anos. Fundamentos teóricos e recursos prácticos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber • saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer • Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber • saber facer
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber • saber facer
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber • saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	• saber
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	• saber • saber facer
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	• saber • saber facer

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber • saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber • saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber • saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber facer • Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer • Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer • Saber estar / ser
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os fundamentos da motricidade humana con especial incidencia na etapa dos 0 a 6 anos	CG2
	CG4
	CG6
	CG8
	CE1
	CE2
	CE4
	CE18
	CE23
	CE53
	CT8
	CT9
	CT13
	CT14
	CT21
Coñecer os fundamentos da expresión corporal do currículo así como as teorías da adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes.	CG1
	CG5
	CG6
	CE15
	CE16
	CE23
	CE24
	CE25
	CT1
	CT2
	CT3
	CT6
	CT7
	CT8
	CT10
	CT15
	CT17
	CT18
Saber utilizar o xogo como recurso didáctico así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	CG3
	CG11
	CE21
	CE26
	CE36
	CT1
	CT2
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT21

Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.

CG7
CG9
CG10
CG12
CE44
CT2
CT4
CT5
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT22

Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica

CG5
CG6
CG9
CG11
CG12
CE16
CE44
CT1
CT2
CT9
CT17

Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices e potenciar nos nenos e nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices e os beneficios que ten sobre a saúde.

CG2
CG4
CG8
CG9
CG12
CE16
CE18
CE24
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT15
CT16

Promover a sensibilidade relativa á expresión e a creación.

CG3
CG4
CG6
CG8
CG11
CG12
CE1
CE23
CE36
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT16
CT17
CT18
CT21

Contidos

Tema

TEMA 1: Desenvolvemento e aprendizaxe motor.
Conceptos xerais e modelos
explicativos

1. Concepto de Educación psicomotriz.
2. Obxectivos da Educación psicomotriz.
3. Acción educativa.
4. Orixe da Educación psicomotriz.
- 4.1. - Wallon. (Unidade funcional, desenvolvemento, relación entre trastornos psicomotores e trastornos do comportamento)
- 4.2.-Outros. (Psicanálise, Ajuriaguerra, Gessell, Dupre, Guilmán.)
5. A aproximación psiquiátrica e neuropsiquiátrica (Ajuriaguerra).
6. A aproximación psicopedagóxica (Picq e Vayer).
7. Aproximación científica: o método psicocinético de J. Lle Boulch.
8. A educación vivenciada de A.Lapierre e B.Aucouturier.
9. Educación psicomotora nos países anglófonos.
- 9.1. O modelo perceptivo-motor de Cratty.
- 9.2. O método de Delacato.
- 9.3. O método de educación perceptivo motórica de Kephart
- 9.4 Educación psicomotriz e Educación Física de Base

TEMA 2.- Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento: Os primeiros movementos; Control corporal e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónica postural, lateralidade, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e habilidades manipulativas

- 1.- O esquema corporal:
 - 1.1. Toma de conciencia e representación.
 - 1.1.1. Evolución da imaxe corporal.
 - 1.1.2. Programa educativo básico.
 - 1.2. Organización do esquema corporal.
 - 1.2.1. Percepción e control do propio corpo.
 - 1.2.2. Control postural e equilibrio.
 - 1.2.3. Control respiratorio.
2. Afirmación da literalidade e orientación do esquema corporal.
 - 2.1. Evolución do proceso de lateralización.
 - 2.2. Posta en práctica do predominio lateral e a orientación do esquema corporal.
3. Actividades e metodoloxía de aplicación.
4. As tarefas motrices habituais.
5. Os aspectos perceptivos.
6. Percepción dun mesmo.
 - 6.1. Aspectos funcionais. Carácter global e segmentario.
 - 6.2. Aspectos estruturais. Carácter global e segmentario.
7. Percepción da contorna.
 - 7.1. Aspectos funcionais (utilización de espazo-tempo).
 - 7.2. Aspectos estruturais (posibilidades de situación da contorna en relación a nós no espazo e no tempo. Posibilidades do estado da contorna: Fixo. Estable. Cambiante.
 - 7.3. Aspectos temporais: Duración de sucesos. Precisión de sucesos. Reiteración de sucesos.
 - 7.4. Aspectos espazo-temporais: Velocidade. Aceleración.
8. Actividades e metodoloxía de aplicación.
9. Concepto de habilidades motrices básicas.
 - 9.1. Estadios no desenvolvemento das habilidades motrices.
10. Desprazamentos.
 - 10.1. Concepto.
 - 10.2. Factores a considerar nun programa educativo para o desenvolvemento dos desprazamentos.
 - 10.3. Aspectos dos desprazamentos.
 - 10.4. Factores que interveñen nos desprazamentos.
11. Saltos.
 - 11.1. Concepto.
 - 11.2. Partes do salto e a súa utilización didáctica.
 - 11.3. Factores que interveñen nos saltos.
12. Xiros.
 - 12.1. Concepto.
 - 12.2. Clasificación dos xiros.
 - 12.3. Factores que interveñen nos xiros.
13. Lanzamentos e recepcións.
 - 13.1. Concepto.
 - 13.2. Clasificación dos lanzamentos e das recepcións.
 - 13.3. Factores que interveñen.
14. A coordinación motriz xeral.
 - 14.1. Concepto.
 - 14.2. Evolución no neno.
15. A coordinación segmentaria.
 - 15.1. Coordinación óculo-manual.
 - 15.2. Coordinación óculo-pié.
16. Actividades e metodoloxía de aplicación.
17. O corpo e o movemento como medios de expresión.
18. A expresión corporal e os seus elementos básicos.
 - 18.1. A linguaxe corporal e o xesto.
 - 18.2. Elementos cualitativos do movemento: o espazo e O tempo.
 - 18.3. Actividades de expresión corporal: Expresión corporal. Danza. Mimo. Expresión dramática.
19. Ritmo e movemento.
 - 19.1. Consideracións teóricas.
 - 19.2. Influencia do ritmo na realización de tarefas motrices.
20. Actividades e metodoloxía de aplicación.

TEMA 3: Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

1. A avaliación do desenvolvemento motor nos primeiros anos
2. Diferentes tipos de avaliación e justificación.
3. Aspectos a ter en conta na motricidade infantil

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	15	25
Traballo tutelado	10	16	26
Debate	5	7.5	12.5
Presentación	7	10.5	17.5
Prácticas de laboratorio	10	20	30
Eventos científicos	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Traballo	5	10	15
Cartafol/dossier	4	12	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesión maxistral dos contidos da materia pero en determinados momentos incluíndo estratexias de resolución de problemas ou descubrimento guiado.
Traballo tutelado	Traballos na aula en relación a casos prácticos vinculados aos contidos dos temas
Debate	Debates en pequenos grupos sobre os contidos ou casos prácticos propostos
Presentación	Exposicións prácticas de sesións
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio vinculadas aos contidos da materia
Eventos científicos	Asistencia a congresos, charlas e eventos vinculados a materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesión impartida polo profesor na aula
Presentación	Presentacións feitas polo alumnado
Debate	Debates na aula alumno-alumno ou profesor-alumno
Probos	Descrición
Cartafol/dossier	Traballos diarios solicitados polo profesor

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test dos contidos da materia, ou de preguntas abertas	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE4 CE15 CE16 CE18 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE36 CE44 CE53
Traballo	Traballo vinculado a parte práctica da materia	50	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Cartafol/dossier	Elaboración dun dossier sobre temas de interese da materia	20	CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG6
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE1
			CE2
			CE4
			CE15
			CE16
			CE18
			CE21
			CE23
			CE24
			CE25
			CE26
			CE36
			CE44
			CE53
			CT5
			CT7
			CT9
			CT11
			CT14
			CT15
			CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá a modalidade de avaliación continua, na que a asistencia é obrigatoria. Na modalidade de avaliación continua o profesor irá avaliando de forma cotiá a participación do alumnado na aula, así como o traballo diario.

Tamén haberá a modalidade estándar, coa realización de exames, tipo test e/ou respostas abertas.

Na Convocatoria de xullo gardaranse as cualificacións obtidas que tiveran polo menos unha nota de cinco (5). O alumnado deberá superar cada parte da materia da seguinte maneira:- Parte teórica: Exame tipo test- Parte práctica:a) se seguiu avaliación continua durante curso deberá presentar un traballo asignado polo profesor.b) se non seguiu avaliación continua deberá facer unha exame de preguntas abertas.

O alumnado do Programa Universitario para Maiores non deberá facer exame final, pero si deberá entregar un dossier da materia.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enderezo: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>:

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aucouturier B., LOS FANTASMAS DE ACCION Y LA PRACTICA PSICOMOTRIZ, 1ª, Grao, 2004,

aucouturier, B., ACTUAR, JUGAR, PENSAR . PUNTOS DE APOYO PARA LA PRÁCTICA PSICOMOTRIZ EDUCATIVA Y TERAPÉUTICA, 1ª, Grao, 2018,

Da Fonseca, V., Desenvolvimento Motor e Aprendizagem, 1º, Artmed, 2008,

Falk, J./Tardos, A., LÓCZY, EDUCACIÓN INFANTIL, 1º, Octaedro, 2010,

Gil Madrona, P. (Coord), Desarrollo Curricular de la Educación Física en la Educación Infantil, 1º, Piramide, 2013,

Pikler, E., Moverse en Libertad, 1º, Narcea, 1984,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Organización do centro escolar**

Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	P02G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Malvar Méndez, María Laura			
Profesorado	Malvar Méndez, María Laura			
Correo-e	lmm@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo 5 Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes; de carácter básico, con 6 créditos ECTS. Está ubicada en 1º curso, no segundo cuadrimestre. Pretende proporcionar aos estudantes os coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da Organización Escolar, coa finalidade de poder reflectilos nunha realidade concreta, é dicir, nun centro da nosa Comunidade Autónoma. Intenta, tanto pola actualidade dos contidos como polos ámbitos que abrangue, espertar os intereses dos estudantes polos aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber • saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber • saber facer
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber • saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer • Saber estar / ser
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber facer • Saber estar / ser
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber facer
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	• saber facer • Saber estar / ser

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber • saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	• saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber • Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber facer • Saber estar / ser
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	• saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• saber facer • Saber estar / ser
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber • saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber • saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber • saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil, a súa estrutura e os modelos de organización do espazo.

CG1
CG3
CG4
CG9
CG11
CE27
CE31
CT1
CT2
CT6
CT8
CT13
CT21

Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG10
CG11
CG12
CE8
CE10
CE20
CE21
CE30
CE32
CE59
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT16
CT17
CT18
CT21

Comprender que a dinámica diaria en Educación Infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.

CG2
CG3
CG5
CG10
CE8
CE10
CE20
CE32
CE59
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT12
CT16
CT18
CT20
CT21

Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 anos e 3-6 anos.	CG1 CG9 CG12 CE12 CE21 CE30 CE64 CE66 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21
Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	CG1 CG9 CG11 CG12 CE27 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17 CT18 CT21

Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.	CG1
	CG2
	CG3
	CG9
	CG11
	CE8
	CE10
	CE59
	CE64
	CT1
	CT2
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT21
Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil para aplicalas na aula.	CG1
	CG11
	CG12
	CE12
	CE21
	CE26
	CE27
	CE29
	CE30
	CE64
	CE66
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT7
	CT8
	CT9
	CT10
	CT11
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT19
	CT20
	CT21

Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.

CG1
CG9
CE21
CE26
CE29
CE30
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT9
CT13
CT17
CT18
CT21

Contidos

Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL 2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL 3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3.- O centro e a comunidade educativa. 2.1.- A estrutura do sistema escolar. 3.1.- Plan do centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.
4.- SUBSISTEMA ESTRUCTURAL. 5.- SUBSISTEMA RELACIONAL.	4.1.- Organización do alumnado, profesorado, recursos, espazos, horarios e actividades. 5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERAZGO. 7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO / DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO.	6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección ao liderazgo. 7.1.- Avaliación de centros. 7.2.- Análise de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos e dos elementos estudados, aplicados aos centros de Educación Infantil.
8.- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA. 9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM.	8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e de elementos estudados nos centros de Educación Infantil. 9.1.- Aportacións da Organización Escolar ao Practicum.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	12	14
Seminario	10	11	21
Seminario	8	88	96
Lección maxistral	20	20	40
Traballo tutelado	12	24	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Seminario	A través das titorías, o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Computa na avaliación continua.
Seminario	A través dos seminarios abordaranse temas específicos, que permitan profundizar os contidos da materia. É dicir, utilizaranse como complemento das clase teóricas. Computan na avaliación continua.
Lección maxistral	Presentación estruturada dos temas, coa finalidade de facilitar información organizada, seguindo os criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Guión facilitador e a correspondente exposición verbal, por parte do profesor, dos contidos da Organización Escolar.
Traballo tutelado	Os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. Computan na avaliación continua.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Titoría e seguimento dos traballos de aula que realicen os alumnos, co obxecto de orientar, facilitar o proceso e atender e resolver as súas dúbidas dos estudantes.
Actividades introdutorias	Titoría e seguimento dos traballos de aula que realicen os alumnos, co obxecto de orientar, facilitar o proceso e atender e resolver as súas dúbidas dos estudantes.
Seminario	Titoría e seguimento dos traballos de aula que realicen os alumnos, co obxecto de orientar, facilitar o proceso e atender e resolver as súas dúbidas dos estudantes.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introdutorias	Reflexións sobre aspectos introdutorios da materia	0	
Seminario	Elaborar diferentes propostas formativas	0	
Traballo tutelado	Teranse en conta os seguintes aspectos na avaliación: -aspectos formais -calidade dos traballos -exposición oral e resposta ás preguntas plantexadas.	50	CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG11 CE8 CE10 CE12 CE20 CE21 CE26 CE29 CE30 CE32 CE59 CE64 CT2 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Resolución de problemas e/ou exercicios	Respostar a cuestións relacionadas cos resultados de aprendizaxe e cos contidos recollidos nos bloques correspondentes	50	CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG6
			CG7
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE8
			CE10
			CE12
			CE20
			CE21
			CE26
			CE27
			CE29
			CE30
			CE31
			CE32
			CE59
			CE64
			CE66
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia ten dous compoñentes: O traballo realizado polo alumnado durante o curso (Avaluación Continua) A proba escrita. Para superar a materia é necesario obter como mínimo un 60% da nota do exame. No caso de non de no superar a materia na la primeira convocatoria, a nota da avaliación continua manterase para a segunda convocatoria. O alumnado non asistente terá que demostrar as mesmas competencias que os asistentes. Para elo deberá realizar unha proba correspondente aos traballos de aula e outra á proba escrita de resposta curta. Cada proba será avaliada cun 50%.

-De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de nullo.

-As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente
<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bolívar, A., Los centros educativos como organizaciones que aprenden, 2000, La Muralla

Cantón Mayo, I., Las organizaciones escolares: hacia nuevos modelos, 2000, FUNDEC

Cantón Mayo I., Pino Juste M., Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento, 2014, Alianza Editorial

Cid Sabucedo, A., Los proyectos de dirección, 2000, Aurea

Gil, L., Guzmán, M., Moreno E., Caminando hacia la escuela que queremos, 2013, Octaedro - Rosa Sensat

Gimeno Sacristán, J., El sistema educativo. Una mirada crítica, 2004, CISS-Praxis-Cuadernos de Pedagogía

Bibliografía Complementaria

Carda, R.M., Larrosa, F., La organización del centro educativo: Manual para maestros, 2007, ECU

Cid Sabucedo, A., El clima escolar, 2002, Tórculo

Cid Sabucedo, A., Practicum I: Prácticas de Observación e de Investigación, 1996, Copytema

García Rodríguez, Mª L., Organización de la educación infantil, 1996, Escuela Española

Goldschmied, E., Educar en la escuela infantil, 2002, Octaedro- Rosa Sensat

González González, Mª T. (Coord.), Organización y gestión de centros escolares, 2003, Prentice-Hall

Lorenzo Delgado, M., Organización de centros educativos. Modelos emergentes, 2011, La Muralla

Lorenzo Delgado, M., Organización Escolar. La construcción de la escuela como organización, 1995, Ediciones Pedagógicas.

Madrid, D., Mayorga, Mª J., Organización del centro de Educación Infantil, 2010, Aljibe

Malaguzzi, Loris, La educación infantil en Reggio Emilia, 2001, Octaedro - Rosa Sensat

Zabalza Beraza, M. A., La calidad de la educación infantil, 2005, Narcea

Documentos normativos, Leis e os seus desenvolvementos, BOE, DOGA...

Recomendacións

Outros comentarios

Para o aproveitamento exitoso da materia RECOMÉNDASE:

A) Asistencia continua a sesións de teoría e práctica. A asistencia a clase considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación do grao de desenvolvemento das capacidades e competencias.

B) As tarefas e actividades prácticas poderán abranguer varias sesións de traballo e será necesario rematar algunha fora do horario de clase.

Tendo en conta que os contidos da materia son obxecto constante de opinións, comentarios, debates e decisións, dende os ámbitos político, administrativo, económico e social; sería convinte para poder estar ao día á lectura de páxinas web dos diferentes centros educativos da Xunta de Galicia, do Ministerio e doutras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación, organización, xestión, avaliación e calidade de institucións educativas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	P02G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández González, María Reyes			
Profesorado	Fernández González, María Reyes			
Correo-e	ofoe-to@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Teoría e Institucións Contemporáneas da Educación persigue que os alumnos e alumnas adquiren unha visión de conxunto dos principais fenómenos e problemas educativos referidos ao seu quefacer profesional, de xeito que poidan chegar a contemplalos procesos educativos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social; permitindo ao alumnado analizar, relacionar e sintetizarlos distintos elementos que constitúen estes procesos. Desde esta perspectiva abórdase o estudio das bases fundamentais que fan posible a existencia dos fenómenos educativos: como actúan eses elementos dentro dunha cultura concreta, de que forma se relacionan dentro do sistema educativo, como evolucionan no transcurso do tempo, que mecanismos se poñen en funcionamento ao operar dun determinado xeito, en que sentido se pode afirmar que producen educación, etc. Os elementos que configuran o estudio teórico e institucional da educación, non poden ser tratados como se estiveran illados, independentemente das estruturas -humanas, físicas ou sociais de que forman parte, senón dun xeito integrado. O que se persigue nesta materia, é que o/a estudante saiba interpretar ao final de curso a realidade educativa nas súas dimensións fundamentais; que desenvolva a razón e o sentido crítico ao estudar a actividade escolar e outros procesos educativos; que saiba intervir pedagoxicamente sobre esa realidade e ter claro cal é o seu papel como mestre/a.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	• saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer

CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber facer • Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	• saber
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber facer • Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	• saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber • saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber • saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	• saber • saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	• saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber • saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser

CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias

1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito y como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación.

CB5
CG1
CG3
CG4
CG5
CG9
CG12
CE1
CE3
CE5
CE10
CE12
CE13
CE14
CE19
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE41
CE44
CE59
CE60
CE62
CE63
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT21

2.- Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos.

CG1
CG5
CG9
CG11
CG12
CE1
CE13
CE14
CE27
CE28
CE41
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT21

3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.

CG1
CG5
CG11
CG12
CE1
CE6
CE13
CE14
CE27
CT1
CT3
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT17
CT21

4.- Valorar a acción educativa do mestre/a de educación infantil como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagóxicamente a súa intervención

CG1
CG5
CG7
CG9
CG12
CE1
CE13
CE14
CE19
CE20
CE28
CE29
CE61
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT13
CT14
CT15
CT21

Contidos

Tema

Concepto, finalidades e sistemas en educación. Bloque 1	1.1. A educación como fenómeno social 1.2. O/a educador/a: o/a mestre/a como educador/a profesional: Delimitación do ámbito propio de actuación. Preparación específica. Compromiso de actualización. Uns certos dereitos sociais. Autonomía na acción. Compromiso deontolóxico. As funcións docentes. A personalidade do profesorado. Patoloxía da profesión docente
O coñecemento científico da educación. Bloque 2	2.1. Os principios de educación 2.2. O educando. O individuo como suxeito da acción. Motivación e necesidades educativas. O desenvolvemento cognitivo. O desenvolvemento social. O desenvolvemento moral. Os estilos de aprendizaxe. O autoconcepto como dimensión personal 2.3. A educación en valores
Axentes e Institucións educativas. Bloque 3	3.1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema Escolar. A escola de onte. Orixe e evolución histórica da Educación Escolar. A escola do noso tempo. O sistema educativo español actual. A escola do futuro. Novos plantexamentos educativos formais 3.2. Os escenarios da educación: Espazos formais, non formais e informais. 3.3. A educación non formal. Orixe e evolución da Educación Non Formal. Áreas de actuación e axentes da Educación Non Formal. Os métodos e medios da Educación Non Formal. 3.4. A familia de hoxe en día. Familia e sociedade. A educación familiar. A comunidade educativa.
Teorías educativas contemporáneas e historia da educación infantil. Bloque 4	4.1. Rousseau e a orixe do naturalismo. O ideal rousseauniano 4.2. A Escola Nova e a Escola Moderna. Teorías e métodos 4.3. As Teorías Marxistas 4.4. As Teorías antiautoritarias 4.5. A Educación Personalista. Teorías e modelos 4.6. O Modelo Crítico 4.7. O enfoque comunicativo 4.8. O modelo da reprodución social

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	15	31.5	46.5
Resolución de problemas de forma autónoma	7.5	11	18.5
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Lección maxistral	30	45	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Os traballos de aula (debates, seminarios, traballos monográficos) serán realizados prioritariamente en grupo e baixo a tutela do profesorado. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polos/as docentes e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesorado ofertará ao alumnado unha escolma de textos. O/a estudante, pola súa banda, elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios aborárase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementa á información e os contidos que se desenvolvan nas clases.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os/as estudantes, coa oportuna orientación do profesorado, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico nas leccións maxistras e que sexan susceptibles de tratamento de estudio recorrendo aos soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O/a estudante realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarse nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ao grupo de clase polo profesorado. O/a docente centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilita obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O/a docente abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que cada estudante acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Os/as docentes propondrán traballos sobre contidos específicos que aporten actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo personal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro. Cada traballo terá os seus criterios específicos de avaliación que serán explicados en clase e subidos a FAITIC	10	CG5 CG11 CG12 CE1 CE13 CE14 CE19 CE27 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT17
Traballo tutelado	Os traballos monográficos consisten en pequenas investigacións sobre aspectos relevantes da educación infantil. Serán avaliados tendo en conta a calidade das aportacións e o seu formato axustado aos estándares científicos. Os/as docentes propondrán traballos sobre contidos específicos que aporten actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Cada traballo terá os seus criterios específicos de avaliación que serán explicados en clase e subidos a FAITIC	20	CG5 CG11 CE1 CE13 CE14 CE19 CE27 CE28 CT1 CT2 CT5 CT8 CT9 CT13 CT14 CT15 CT17
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. O alumnado debe responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que ten sobre a materia	70	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A **cualificación final** da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO.

En Xullo avaliarase mediante un exercicio escrito e a entrega dos traballos propostos ao longo do curso. A cualificación dos traballos feitos durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

O **alumnado non asistente** debe comunicar esta condición ao profesorado ao inicio do curso. A súa avaliación consistirá

nun exame escrito final de toda a materia e a entrega duns traballos sobre unha temática específica propia da materia.

As datas de exámenes se pueden consultar na web de la facultade no apartado de Docencia (exames).

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

SANCHIDRIÁN, C, Historia y Perspectiva actual de la Educación Infantil, Edit. Graó., 2010, Barcelona

Emilia Domínguez Rodríguez, Teorías e instituciones contemporáneas de la educación, Ariel educación, 2008, Barcelona

NEGRÍN FAJARDO, O, Teorías e instituciones contemporáneas de educación, Centro de Estudios Ramón, 2005, Madrid

SARRAMONA, J., Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica., Ariel Educación, 2000, Barcelona

Delors, J., La educación encierra un tesoro, Santillana-UNESCO, 1996, Madrid

Bibliografía Complementaria

FAURE, E., Aprender a ser, Alianza Universidad, 1981, Madrid

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Código	P02G110V01205			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Domínguez Domínguez, Rubén			
Profesorado	Alvarez Lires, Francisco Javier Domínguez Domínguez, Rubén			
Correo-e	rubdominguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciónalle ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber • saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer

CE6	Cofecer a dimensión pedagógica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber • saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber facer • Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB2 CG2 CG3 CG6 CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE19 CE22 CT6 CT12
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 0-6 no contexto familiar, social e escolar.	CB1 CB2 CG2 CG6 CG7 CG10 CE1 CE4 CE6 CE19 CT1 CT6 CT12

Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de infantil.	CB2 CG4 CE5 CE6 CE9 CE19 CT7 CT12 CT16
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	CB4 CB5 CG5 CE6 CE8 CE21 CE29 CT9 CT15 CT16
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación.	CT2 CT8 CT15 CT16
Crear e manter lazos de comunicación coa familia para incidir eficazmente no proceso educativo.	CB4 CG10 CE10 CT3 CT11 CT16
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	CB2 CG3 CE21 CT1 CT15 CT16
Deseñar e materializar espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade.	CB2 CG3 CE6 CE8 CE19 CE22 CT2 CT12 CT16
Promover no grupo a aceptación de normas e o respecto aos demais.	CB2 CG4 CG5 CE5 CE6 CE9 CT7 CT11
Coñecer, deseñar e aplicar técnicas para identificar disfuncións na aprendizaxe.	CB3 CB4 CG3 CG6 CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE22 CT1 CT6 CT16

Coñecer e deseñar situacións de aprendizaxe susceptibles de optimizar: o desenvolvemento de aspectos perceptivo-motrices; a linguaxe oral receptiva e expresiva; unha autoestima positiva e equilibrio emocional.	CB2 CB3 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CE1 CE4 CE6 CE7 CE19 CE22 CE29 CT1 CT2 CT7 CT12 CT16
---	--

Contidos

Tema	
1.Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Achegas do procesamento da información. A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento. A teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
2. Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade infantil.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
3.Procesos de aprendizaxe na idade infantil.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
4.Procesos afectivos e motivación académica na idade infantil.	Autoconceito: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
5.Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación infantil.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
6.TICs e aprendizaxe na etapa infantil.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
7. Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	17	0	17
Presentación	10	20	30
Debate	25	50	75
Exame de preguntas obxectivas	2	26	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.

Debate	Defensa de un tema en grupos de 4 ou 5 alumnos diante de outro grupo, coa avaliación dos demais compañeiros.
--------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor, interaccionando cos alumnos constantemente.
Presentación	Presentación de diferentes tópicos da materia.
Debate	Debates en equipos de 4/5 persoas, con incidencia no traballo individual e colectivo.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Proba de 40 preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Material básico de a materia	20	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16
Presentación	Traballos a presentar sobre temas prácticos	30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9
Debate	Competición de debate entre grupos, coa cualificación por equipo e por resultado na competición	30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test con tres alternativas de resposta	20	CT1 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os non asistentes terán que entregar traballos correspondentes ao debate e á materia, así como presentarse ao exame.

Para superar a segunda convocatoria terase que obter polo menos o 50 % da nota dos criterios da primeira convocatoria, onde tamén se avaliarán as competencias non adquiridas.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no apartado de Docencia (exames).

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Alonso, J., Motivar para el aprendizaje, 1, Edebé, 1997, Barcelona

Beltrán, J., Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje, 1, Síntesis, 1993, Madrid

Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. y Santiuste, V., Psicología Educación, 1, Eudema, 1995, Madrid

Coll, C., Marchesi, J. y Palacios, J., Psicología Educación, 4, Alianza, 2006, Madrid

Coll, C., Aprendizaje escolar y construcción del conocimiento., 1, Paidós, 1990, Barcelona

Dosil, J., Psicología de la actividad física y del deporte, 2, McGraw-Hill, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica				
Materia	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Código	P02G110V01301			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O concepto actual de saúde está baseado nunha visión integral do ser humano, que inclúe, ademais dunha percepción física e psicolóxica, novas dimensións sociais e ambientais. Neste marco, a educación para a saúde convértese nun elemento esencial para o desenvolvemento integral das persoas. E débese entender dentro do contexto de promoción da saúde, que inclúe, non só accións a nivel individual, se non tamén actuacións orientadas a mellorar as condicións de vida de toda a comunidade. Así, a maioría dos currículos formais que existen actualmente incorporan gran parte dos contidos que trata a educación para a saúde. Desta forma, o Decreto que fixa as bases da Educación Infantil en Galicia establece como finalidade principal a de contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual das nenas e dos nenos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT5	Coñecemento de informática	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser

CT13 Razoamento crítico	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT14 Compromiso ético	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT15 Aprendizaxe autónoma	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT16 Adaptación a novas situacións	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT17 Creatividade	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT18 Lideranza	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT20 Iniciativa e espírito emprendedor	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT21 Motivación pola calidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT22 Sensibilidade por temas ambientais	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE15
CE16
CE17
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Identificar trastornos no sono, da alimentación, do desenvolvemento psicomotor, da atención e da percepción auditiva e visual. Colaborar co persoal especializado para identificar e axudar a solucionar posibles trastornos. Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturban o desenvolvemento físico e psíquico do alumnado.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE15
CE16
CE17
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Saber programar actividades e deseñar recursos didácticos para desenvolver a educación para a saúde na escola. Familiarizarse coas metodoloxías, recursos e materiais necesarios para a ensinanza da Educación para a saúde, incluídos os recursos relacionados coas tecnoloxías da información e da comunicación. Revisar de forma crítica as prescricións e orientacións o Currículo de Educación Infantil.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE15
CE16
CE17
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Saber avaliar as programacións realizadas tendo en conta o Currículo de Educación Infantil.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG6
CG7
CG8
CG9
CG11
CG12
CE15
CE16
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT13
CT14
CT21

Contidos	
Tema	
Que é a educación para a saúde?	A evolución do concepto de saúde. Os determinantes de saúde. A educación para a saúde, baixo a perspectiva da promoción da saúde. As actitudes cara a saúde. A necesidade da Educación para a saúde na escola.
Estratexias didácticas para promover a aprendizaxe da Educación para a saúde.	Aspectos lexislativos relacionados coa Educación para a saúde na etapa de Educación Infantil. A educación para a saúde no currículo de Infantil Achegas da aprendizaxe cooperativa a Educación para a saúde
Revisión de aspectos básicos do desenvolvemento das nenas e nenos de 3 a 6 anos.	Elementos básicos de desenvolvemento psicolóxico, afectivosexual, do alumnado de Infantil. Principais ámbitos de aplicación: educación para a alimentación e o consumo, educación para a igualdade, educación emocional, educación afectivosexual, prevención de adicións e riscos, educación ambiental e educación viaria. Atención a alumnado con necesidades educativas especiais.
Análise de recursos para o ensino da educación para a saúde.	Análise, deseño e avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde.
Técnicas de avaliación específicas para promover a saúde na escola infantil.	Avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde.
Alimentación e consumo.	Alimentación e consumo saudable.
Educación sexual.	Educación afectivo sexual na educación infantil.
Orientacións sobre o consumo de drogas.	Identificación de substancias e mecanismos de adicción.
Contaminación e saúde.	A polución de materiais, a contaminación do medio e as súas repercusión na saúde.
Alumnado con necesidades específicas.	Identificación de posibles intervencións de apoios educativos específicos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	7.5	12.5
Prácticas de laboratorio	7.5	11.25	18.75
Seminario	3	2.25	5.25
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	22.6	22.6
Eventos científicos	10	20	30
Debate	14	11.9	25.9
Lección maxistral	9	18	27
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realización de traballos en grupo e individuais na aula.
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais na aula laboratorio.
Seminario	Resolución de dúbidas en grupo.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades globalizadas.
Eventos científicos	Conferencias e obradoiros.
Debate	Presentacións
Lección maxistral	Exposición de contidos relacionados coa materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Cada alumna e cada alumno reflectira na aula virtual o seu diario de aula, que incluíra as súas dúbidas sobre as actividades realizadas.
Lección maxistral	A partir da exposición e a presentación temática de aula, o alumnado formulara as preguntas e suxestións de continuidade.
Debate	Monitorizaranse as intervencións de cada alumna e alumno nos debates grupais de aula.
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.
Seminario	Periódicamente realizaránse titorías en gran grupo para abordar aquelas cuestións de interese xeral formuladas polo alumnado.

Eventos científicos Cada alumna e cada alumno presentará un diario do evento para seguir as súas aprendizaxes.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Elaboración de diversos traballos de aula de forma tutelada	30	CG1
			CG3
			CG7
			CG9
			CG11
			CE15
			CE18
			CE36
			CT1
			CT2
			CT3
			CT5
			CT6
			CT8
			CT9
			CT13
			CT21
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.	20	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de probas individuais sobre contidos da materia	50	CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG6
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE15
			CE16
			CE17
			CE18
			CE36
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir á sesión lectivas de aula e de aula-laboratorio nun 80% do tempo presencial, cun aproveitamento idóneo.
- **PERSOAS NON ASISTENTES:** todas aquelas alumnas e alumnos que non acaden o 80% das asistencias deberán realizar as respectivas dúas probas de resposta longa (exames de aspectos teóricos e de aspectos prácticos). Para obter unha avaliación positiva é preciso obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas probas, e a súa nota sera a media arimética d e ámbalas dúas cualificacións.
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para obter unha avaliación contínua positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se

valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan acomodadas.

- **DATAS DE EXAMES:** consultaránse na páxina web da facultade no apartado de organización académica (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo
- **1ª CONVOCATORIA:** A cualificación final (nota) será obtida, por avaliación continua, mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares (notas) dos traballos de aula, das prácticas de laboratorio e das probas presenciais, realizadas ao longo do curso. En todo caso será necesario alcanza unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos de: Traballos de aula, Prácticas de laboratorio e Proba presencial individual.
- **2ª CONVOCATORIA:** gardaranse todas as cualificacións parciais (notas) positivas dos traballos de anual e das prácticas de laboratorio, obtidas pola alumna ou polo alumno durante todo o curso, que ponderadas segundo as porcentaxes anteditos (30% e 20%, respectivamente) serán acumuladas sumativamente nunha cualificación única (nota), a que promediará ao 50 % coa cualificación (nota) de próbalas escrituras presenciais desta convocatoria.
- Se a alumna ou o alumno manifesta expresamente, por escrito na cabeceira da primeira folla de exame desta segunda convocatoria, o seu desexo de que non sexan tidas en conta estas notas, a súa cualificación final será unicamente a nota derivada da corrección desta proba.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BARRAGÁN, F. e BRODY, C., Niños, Niñas, Maestras, Maestros. Una propuesta de educación sexual, 1ª ed., Diadas, 1993, Sevilla

BARRIO, C., La comprensión infantil de la enfermedad. Un estudio evolutivo, 1ª ed., Antropos, 1990, Madrid

COSTA, C. e LÓPEZ, M., Educación para la salud. Una estrategia para cambiar los estilos de vida, 1ª ed., Pirámide, 1996, Madrid

GAVIDIA, V.; YUS, R., ..., Educación para la salud: la alimentación, 1ª ed., Graò, 2004, Barcelona

LUCINI, F., Temas transversales y educación en valores,, 1ª ed., Anaya, 1994, Madrid

Bibliografía Complementaria

XUNTA DE GALICIA, Medrando sans, 1ª ed., Xunta de Galicia, Santiago de Compostela

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade				
Materia	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade			
Código	P02G110V01302			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús Martínez Figueira, María Esther Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Escola Inclusiva e Atención á Diversidade constitúe unha asignatura de Formación Básica enmarcada en o 2º curso de o Plan de Estudos de Formación de o Grado de Educación Infantil. Esta asignatura resulta relevante para a formación do futuro docente dado que nela analízanse e desenvólvense tendencias e achegas actuais que permiten un achegamento aos coñecementos básicos da escola para todos, en consideración de distintas situacións de diversidade. Así, a principal aprendizaxe que se pretende suscitar a través desta materia é o relativo á natureza e problemas que afectan á educación cando se enfronta a situacións educativas heteroxéneas en Educación Infantil. Dacordo coa actual situación do sistema educativo precísanse uns profesionais cualificados que, ademais de dispor dun coñecemento xeral, achega do deseño e planificación do ensino, as características do proceso de ensino-aprendizaxe, etc., é necesario que saiban realizar eses deseños dacordo coa diversidade de alumnado que teñen os centros educativos e as correspondentes aulas. Tamén é preciso que coñezan as diferentes situacións educativas de nenos/as que presentan dificultades de aprendizaxe e atención coa fin de descubrir e dispor medios e metodoloxías adecuadas, capaces de ofrecer as mellores posibilidades de educación e inclusión escolar.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber facer • Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.	• saber facer
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber

CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Estructurar e promover o aprendizaxe autónomo dos alumnos á luz dos obxectivos e contenidos propios do correspondente nivel educativo, desenvolvendo estratexias que eviten a exclusión e a discriminación.	CB2 CG11 CE19 CT1 CT2 CT9 CT12
Respetar as diferencias culturais e persoais dos alumnos e demais membros da comunidade educativa.	CB2 CG2 CE10 CE22 CT2 CT7 CT9 CT14
Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades e realizar actividades educativas de apoio no marco dunha educación inclusiva.	CB2 CG3 CG11 CE21 CE23 CT9 CT12 CT13 CT16
Experimentar un clima de relación positivo e de respecto que evite a exclusión ou discriminación mediante a construción de normas de convivencia democrática, afrontando e resolvendo de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa, como modelo de relación que logo poidan aplicar a súa práctica profesional.	CB2 CG3 CE21 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16
Dinamizar co alumnado a construción participada de regras de convivencia democrática, e afrontar e resolver de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa.	CB2 CG3 CE10 CE22 CT2 CT7 CT9 CT17

Adquirir habilidades básicas de deseño e aplicación didáctica adaptada que faciliten a inclusión de estudantes con necesidades específicas de apoio educativo e desenvolver propostas de acción dentro dun enfoque comprensivo da educación diversificada.	CB2 CG11 CE22 CE23 CT1 CT2 CT7 CT9 CT17
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículo ao contexto sociocultural e as diferentes características do alumnado.	CB2 CG3 CE30 CT2 CT9
Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites.	CB2 CG11 CE22 CT1 CT2 CT14 CT16
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción entre iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, a traballo cooperativo e o esforzo individual.	CB2 CG3 CE21 CT12 CT16 CT19
Saber informar aos outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais.	CB2 CG3 CE8 CE21 CT1 CT12 CT14

Contidos	
Tema	
1.A escola inclusiva: a escola de cada un	- Os procesos de Exclusión e Inclusión no ámbito social -Respostas escolares ante a diversidade -A educación inclusiva : perspectiva internacional
2. Concepto de atención á diversidade	Perspectivas ao redor da atención á Diversidade. Atención Individual vs atención personalizada
3. A atención á diversidade no sistema educativo	A atención á diversidade no sistema educativo: perspectiva histórica A atención á diversidade no sistema educativo: comunidades autónomas A atención á diversidade en Galicia
4. Tratamento e prevención das dificultades de aprendizaxe e da atención	- Dificultades de aprendizaxe ou dificultades de Ensino - Enfoque bio-medico e enfoque social -Resposta educativa ante as dificultades de aprendizaxe
5.Programas e estratexias educativas de atención á diversidade nos centros educativos	- Programas educativos centrados na comunidade -Programas educativos centrados na escola -Programas educativos centrados na aula
6. Diagnóstico e avaliación para a atención a diversidade	- Diferenzas entre avaliación e diagnóstico - A identificación de necesidades educativas - Modelos de asesoramento e apoio.
7. Medidas de atención á diversidade	- Medidas de atención á diversidade xerais - Medidas de atención á diversidade específicas
8. Adaptacións curriculares	- O modelo de adaptación curricular a exame. - Tipos de adaptacións segundo a normativa - O curriculum para todos
9. Integración Escolar	- Da integración escolar á Inclusión

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	26	46
Traballo tutelado	12	20	32
Debate	5	10	15
Seminario	2	2	4

Presentación	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte de o profesor de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de un traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver por o estudante.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse en un tema de os contidos de a materia, en a análise de un caso, en o resultado de un proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente en unha sesión magistral...
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén con o profesorado de a asignatura para asesoramento/desenvolvemento de actividades de a asignatura e de o proceso de aprendizaxe.
Presentación	O estudante elabora un documento sobre a temática de a materia, investigación, memoria, ensaio, resumos de lecturas, etc. Inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realizárase en tutorías individuais e/ou grupais sobre o contido de o traballo.
Lección maxistral	Realizárase en tutorías individuais e/ou grupais sobre os contidos de a materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas en a asignatura.
Presentación	Realizárase en tutorías individuais e/ou grupais sobre os aspectos máis relevantes da temática abordada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos tutelados e as súas evidencias segundo guía didáctica de avaliación deseñada para cada traballo e entregada aos alumnos.	40	CB2 CG2 CG3 CG11 CE8 CE10 CE19 CE21 CE22 CE23 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19

Presentación	Traballos de aula nos que o/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do/da estudante.	20	CB2 CG2 CG3 CG11 CE8 CE10 CE19 CE21 CE22 CE23 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19
Resolución de problemas e/ou exercicios	Trátase dunha proba escrita que avalía os coñecementos teórico-prácticos da materia. Será unha única proba ao final da materia.	40	CB2 CG3 CE10 CE19 CE21 CT1 CT7 CT12 CT13 CT19

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar as tres partes indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.
- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade ás clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia incluídos os abordados nos traballos. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Pódense consultar as datas de exames na páxina web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ainscow, M, Desarrollo de escuelas Inclusivas. ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares., 1, Narcea, 2001, Madrid

Ainscow, M., Necesidades especiales en el aula. Guía para la formación del profesorado, 1, Narcea, 2015, Madrid

Booth, T.; Ainscow, M., Guía para la educación Inclusiva. Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares., https://www.oei.es/historico/publicaciones/guia_ed_inclusiva_2015.pdf, OEI, 2011, --

Echeita, G., Educación para la inclusión o educación sin exclusiones., 1, Narcea, 2006, Madrid

Parrilla, A., Creación y desarrollo de grupos de apoyo entre profesores, 1, Mensajero, 1996, Bilbao

Solla, C., Guía de Buenas Prácticas en Educación Inclusiva, Save the Children, 1, Ministerio de Asuntos Exteriores, 2013, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos/das docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Tutoría e orientación coa familia				
Materia	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Código	P02G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Tutoría e Orientación coa Familia, está integrada no módulo de Formación Básica. Impartese no 1º cuatrimestre do 2º curso correspondente ao Plan de Estudos de Educación Infantil. Esta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o futuro docente, tratando de situar os procesos de orientación e tutoría no quefacer educativo diario así como establecer plans de acción tutorial partindo dunha formulación educativa inclusiva e altamente personalizada en colaboración coa familia. Cumpre un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo ao ser considerada esta materia como unha peza básica que aglutina os diferentes actos docentes e trata de contribuír a mellora da calidade do ensino			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber facer
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	• saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	• saber
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber facer
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• Saber estar / ser
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber facer • Saber estar / ser
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber • saber facer

CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT21	Motivación pola calidade	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	CB1 CE10 CE11 CE14 CT1 CT12 CT19
Coñecer e desempeñar a función tutorial e orientadora en relación con a educación familiar en o período 0-6 anos e coordinando a acción educativa referida a o seu grupo de alumnos.	CB2 CG10 CE11 CE24 CT2 CT8 CT16 CT17 CT21
Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	CB4 CG10 CE1 CE10 CT3 CT8 CT18
Relacionar a educación co medio e cooperar coas familias e coa comunidade.	CB3 CE1 CE40 CE66 CT11 CT16 CT19
Deseñar estratexias de apoio ás familias para evitar problemáticas de desarraigamento e abandono escolar.	CB5 CE11 CT7 CT8 CT12 CT17
Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas.	CG10 CE10 CT11 CT12 CT17

Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	CE40 CE66 CT6 CT9 CT12
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar con respecto aos cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais, a multiculturalidade e interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostenible.	CB3 CE13 CT1 CT7 CT12 CT13
Promover a integración da familia e da comunidade a os programas de educación especial.	CT6 CT8 CT12
Abordar e resolver problemas de disciplina na aula e conflitos na familia promovendo o traballo cooperativo e o traballo e o esforzo individuais.	CG4 CE32 CE60 CT1 CT7 CT8 CT9 CT11 CT15

Contidos

Tema	
1. Orientación e tutoría no marco normativo.	1.1. Marco conceptual e relación entre Tutoría e Orientación educativa. 1.2. Tutor, tutoría e orientación na lexislación española. 1.3. A Orientación en Educación Infantil.
2. A Acción Tutorial: organización e planificación.	2.1. Acción Tutorial: organización e planificación. 2.1.1. Programación da acción tutorial. 2.1.2. Proposta de Plan de acción tutorial.
3. Técnicas e instrumentos para a acción tutorial e a orientación Educativa.	3.1. A observación 3.2. A entrevista 3.3. O cuestionario 3.4. Análisis de documentos materiais. 3.5. Outras técnicas e instrumentos.
4. Tutoría e orientación familiar	4.1. Período de adaptación. 4.2. O tutor ante as necesidades específicas de apoio educativo 4.3. Colaboración bidireccional familia-escola

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	13	35	48
Seminario	2	0	2
Traballo tutelado	18	30	48
Traballo tutelado	15	32	47
Cartafol/dossier	1	1	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Apoio e orientación en traballo tutelado
Traballo tutelado	Apoio, guía e orientación ao traballo desenvolvido polo alumnado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/*as	30	CB3 CG4 CG10 CE11 CE13 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios e proxectos realizados baixo a supervisión da profesora	40	CB2 CB4 CB5 CG4 CE11 CE13 CE60 CE66 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17 CT21

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de exame acerca dos contidos abordados o longo do curso	30	CB1 CE1 CE11 CE14 CE24 CE66 CT1 CT7 CT13
---	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación que se propón é unha avaliación multicriterio, é dicir, unha avaliación que admite propostas de valoración en todas as actividades que levan a cabo (coñecementos teóricos, prácticos, traballos, exame, ...) permitindo unha avaliación que supoña unha valoración integral do alumno/a.

Criterios para superar a materia:

Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación.

Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, incluídos os abordados nos traballos prácticos. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo 5 puntos.

Segunda convocatoria: As competencias non adquiridas na primeira convocatoria serán avaliadas na segunda (xullo). De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

Datas de exames:

Consultar <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-o/web/index.php/grado-educacion-infantil/horarios>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cury, A., Padres brillantes, maestros fascinantes. No hay jóvenes difíciles sino una educación inadecuada., Planeta, 2013, Barcelona

Martín, X. e outros, Tutoría. Técnicas, recursos y actividades., Alianza Editorial, 2008, Madrid

Parejo, J.L., Pinto, J.M, La orientación y tutoría escolar con familias: teoría y práctica. Modelos, áreas, estrategias y recursos, Wolters Kluwer, 2015, Barcelona

Cano González, R. (coord.), Orientación y tutoría con el alumnado y las familias, Biblioteca Nueva, 2013, Madrid

Informe de Investigación del Ministerio de Trabajo y Asuntos sociales y Universidad de Oviedo, Estrategias para prevenir y afrontar conflictos en las relaciones familiares (padres e hijos), OBSERVATORIO DE LA INFANCIA, colección Observatorio de la Infancia, Nº 3, 2006, Madrid

Martínez González, R., Programa Guía para el desarrollo de competencias emocionales, educativas y parentales., Ministerio de Sanidad y Política Social Secretaría General De Política Social, Secretaría General Técnica Catálogo de Publicacio, 2009, Madrid

Bibliografía Complementaria

ALCAZAR, J.A., HIJOS, TUTORES Y PADRES, 3ª - EDICIONES PALABRA. ITERALIA S.A. Madrid, EDICIONES PALABRA. ITERALIA S.A., 2003,

PORTALES EDUCATIVOS, EDU.XUNTA.ES y otros,

VV. AA., LA ATENCIÓN FAMILIAR DESDE LOS ORIENTADORE4S ESCOLARES: TEORÍAS, MÉTODOS Y HABILIDADES, CEP. Madrid, CEP, 2008, Madrid

MÉNDEZ, H., EL ROL DEL TUTOR COMO PUENTE ENTRE LA FAMILIA Y LA ESCUELA, MAGISTERIO DEL RIO DE LA PLATA. Buenos Aires, MAGISTERIO DEL RIO DE LA PLATA., 2007, Buenos Aires

CATARSI, E., PEDAGOGÍA DE LA FAMILIA, IN-FAN-CIA - OCTAEDRO, 2008, Barcelona

Méndez Zaballos, L. e Ruiz, J.M., La tutoría en Educación Infantil, Wolters Kluwer, 2008, Barcelona

Alvarez gonzález, M. y Bisquerra Alzina, R. (Coords), Orientación Educativa. Modelos, ÁREAS, ESTRATEGIAS Y RECURSOS., Wolters Kluwer, 2012, Barcelona

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Outros comentarios

É convinte certo dominio da ofimática en canto/relación o manexo de aplicacións de carácter xeral (tratamento de textos, internet, programa de presentación, ...). Por outra banda os estudantes tamén deben ter coñecementos mínimos do uso da biblioteca (saber realizar búsquedas de información bibliográfica, bases de datos, etc.).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá**

Materia	Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá			
Código	P02G110V01304			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Insua Meiras, Francisco			
Profesorado	Insua Meiras, Francisco			
Correo-e	finsua@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia inclúe competencias básicas para o futuro exercicio profesional do/a Mestre/a de Educación Infantil e competencias máis instrumentais, especialmente relacionadas coa detección, prevención e intervención temperá en dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. • saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión • saber • saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia • saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias • saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes • saber facer • Saber estar / ser
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana. • saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas. • saber
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten • saber facer
CT7	Resolución de problemas • saber facer
CT9	Traballo en equipo • saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.	CB1 CB2 CB4 CG6 CE4 CT7

Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantil. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	CB2 CG8 CE3 CE4 CT15
Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	CB1 CB2 CG11 CE8 CT7
Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	CB1 CB2 CB4 CG10 CE8 CT7
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas no alumnado	CB2 CG11 CE3 CT9 CT15

Contidos

Tema	
Marcos teórico-conceptuais da intervención temperá	1. Historia da atención temperá 2. Conceptualización da atención temperá 3. A natureza do desenvolvemento humano 4. Determinantes do desenvolvemento
Ámbitos da intervención temperá	1. Discapacidades sensoriais (visual e auditiva) 2. Discapacidade motórica 3. Discapacidade intelectual 4. Trastornos xeralizados do desenvolvemento 5. Outras patoloxías.
Procedimentos de avaliación psicoeducativa no ámbito da intervención temperá	1.Exploración do recém nacido 2.Escalas de observación para os diferentes trastornos.
Procedimentos de intervención temperá baseados en procesos cognitivos	1. Prevención.Factores de risco neonatal 2. Intervención na familia 3. Intervención específica nas diferentes patoloxías.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	0	25
Traballo tutelado	8	6	14
Resolución de problemas	7	25	32
Estudo de casos	12	45	57
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e discusión guiada sobre os devanditos contidos
Traballo tutelado	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo profesor/a acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos
Resolución de problemas	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa
Estudo de casos	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Nas sesións dos grupos C analizaranse casos e pautas para a detección

Resolución de problemas En equipo realizarán a detección de trastornos e proporán as indicacións pertinentes para a intervención.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo profesor/a acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos	10	CB1 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15
Estudo de casos	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención.	25	CB1 CB2 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15
Resolución de problemas	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa	15	CB1 CB2 CB4 CG6 CG8 CG10 CG11 CT7 CT15
Exame de preguntas obxectivas	Resolución de preguntas tipo test de opción múltiple	50	CB1 CB2 CB4 CG6 CG8 CG10 CG11 CE3 CE4 CE8 CT7 CT9 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación descrito aplícase a estudantes que sigan a modalidade de avaliación continua, é dicir, que asistan ao 80% das sesións da materia. Os estudantes de modalidade non asistentes (non asisten ao 80% de sesións da materia) realizarán un exame teórico práctico acerca dos contidos da materia, nas datas oficiais establecidas. Tamén deberán entregar un informe de Prácticas (observación dun caso a elixir entre os propostos ao comezo do curso). O contido da materia e as propostas de casos consultaránse na FAITIC

As data de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de Organización Académica (<http://fcced.uvigo.es>).

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ARANDA, R (coord.), Atención Temprana en educación Infantil, 1ª ed., Wolters Kluwer, 2008, Madrid
 BUCETA CANCELA, M.J., Manual de Atención Temprana, 1ª ed., Síntesis, 2011, Madrid
 López Cassá, E. (coord.), Educación emocional. Programa para 3-6 años, 5ª ed., Wolters Kluwer, 2010, Madrid
 PERPIÑÁN, S., Atención Temprana y Familia, 1ª ed., Narcea, 2009, Madrid
 VIDAL LUCENA, M. (coord.), Estimulación temprana de 0 a 6 años(I), 1ª ed., CEPE, 2007, Madrid
 VIDAL LUCENA, M. (coord.), Estimulación temprana de 0 a 6 años (II), 1ª ed., CEPE, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

- ALABART SALUDES, M.A., Educación emocional y familia, 1ª ed., Graó, 2016, Barcelona.
 ALONSO, J.R.; ALONSO, I., ¿El cerebro nace o se hace?, 1ª ed., EMSE EDAPP S.L., 2018, Madrid
 GARCÍA SÁNCHEZ, I.(coord.), Intervención Psicopedagógica en los trastornos del desarrollo, 6ª ed., Pirámide, 2009, Madrid
 MILLA, M. J; MULAS, F. (Coords.), Atención Temprana, 1ª ed., Promolibro, 2005, Valencia
 ORÓN SEMPER,J.V., Neuropsicología de las emociones, 1ªed., PIRÁMIDE, 2019, Madrid
 PALACIOS, J.; MARCHESI, A.; COLL, C. [comp.-, Desarrollo Psicológico y Educación (tomos I, II,III)., 1ª ed.renovada, Alianza, 2001, Madrid
 PALOU VICENS, S., Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia, 4ª reimpresión, GRAÓ, 2010, bARCELONA
 PAPALIA, D.E., WENDKOS, S, DUSKIN,R., Desarrollo humano, 9ª ed., McGraw Hill, 2005, México
 PEÑAFIEL PUERTO, et al, El niño en desarrollo, 1ª ed., Ediciones del Laberinto, 2001, Madrid
 Sanchidrián,c; Ruiz, J. (coords.), Historia y perspectiva actual de la educación infantil, 1ª ed., Graó, 2010, Barcelona
 SECADAS MARCOS, F., El primer año de la vida del niño, 1ª ed., CEPE, 2008, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205
 Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil**

Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil			
Código	P02G110V01305			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Diéguez Ruibal, José Luis			
Profesorado	Diéguez Ruibal, José Luis			
Correo-e	ruibaljl@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia céntrase principalmente na prevención das dificultades de lectoescritura e cálculo na etapa de educación infantil e como intervir nas mesmas unha vez detectadas en cursos superiores.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber • saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber • saber facer
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	• saber • saber facer
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	• saber facer
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	• saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas, problemas de percepción visual, auditiva e atención	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos tipos de aprendizaxe	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7

Contidos

Tema	
1. Sistemas de optimización dos procesos de aprendizaxe e desenvolvemento infantil. As dificultades de aprendizaxe	Dificultades de aprendizaxe: concepto de dificultades de aprendizaxe. Evolución do concepto clasificación das dificultades de aprendizaxe. Modelos teóricos explicativos das dificultades de aprendizaxe
2. Intervención mediada baseada nos procesos cognitivos	Avaliación das dificultades de aprendizaxe; recollida de información, aplicación de probas, elaboración conclusións

3. Implementación de programas para a mellora da aprendizaxe infantil	Programas de mellora dos procesos cognitivos Programas de mellora das habilidades perceptivas Programa de mellora da atención Programa de mellora das habilidades socio-afectivas Programas de reforzos das aprendizaxes básicas
---	--

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Traballo tutelado	11	11	22
Traballo tutelado	7	17	24
Lección maxistral	25	69.5	94.5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2
Cartafol/dossier	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación do programa da materia, os núcleos de contidos, as competencias que se espera que sexan alcanzadas, o sistema de traballo e de avaliación da materia
Traballo tutelado	Serán realizados baixo a supervisión do profesor ou profesora, serán repartidos por grupos . Ao finalizar cada traballo, o grupo que o realizou explicará brevemente ao resto dos grupos. A elaboración do traballo será supervisada en todo momento polo profesor ou profesora, ben directamente na aula, mediante titoría ou por medios informáticos
Traballo tutelado	A alumna ou o alumno, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Lección maxistral	Explicación de cada un dos núcleos temáticos dos contidos da materia. O profesor ou a profesora dedicará estas sesións a expor e explicar os contidos da materia. Todo o material que se utilice será entregado ao alumnado. Así mesmo entregáranse os temas referidos aos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.
Traballo tutelado	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.

Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.
Práctica de laboratorio	As alumnas e os alumnos disporán de titorías individualizadas a quen o solicite. Tamén disporán de titorías en pequeno grupo. Poden realizar consultas mediante o teléfono e o correo electrónico coa profesora ou o profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades..	40	CG1 CG8 CE7 CE8 CE9 CE16

Resolución de problemas e/ou exercicios	Deste xeito, a alumna ou o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial ou non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc.	15	CG2 CG10 CE7 CE8 CE9 CE16 CE18 CE19 CE60 CT1 CT2 CT7
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	40	CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CE19 CE22 CE60 CT1 CT2 CT7
Cartafol/dossier	compilación de información sobre os traballos realizados durante o seu período de formación	5	CG8 CE7 CE8 CE9 CE16 CE17 CE18 CT1 CT2 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder superar a materia é necesario ter unha nota mínima de 5 tanto no exame como nos traballos.

O alumnado non asistente terá que realizar o exame tipo test e un exame dos traballos de aula. Terá que entregar todos os traballos de aula.

As actividades non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

González Valenzuela, MJ., Prevención de las dificultades de aprendizaje., Pirámide, 2012, Madrid

García Sánchez, JN, Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica., Pirámide, 2014, Madrid

Fiuza, M.J. y Fernández, M.P., Dificultades de Aprendizaje y trastornos del desarrollo, Pirámide, 2013, Madrid

Vallés, A., Dificultades de Aprendizaje e Intervención Psicopedagógica.. Vol I,II, Promolibro, 1998, Valencia

Bibliografía Complementaria

García Vidal, J y González Manjón,D, Dificultades de Aprendizaje e Intervención Psicopedagógica.. Vol I,II, EOS, 2000, Madrid

Nicasio, J., Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica, Ariel, 2001, Barcelona

Miranda.A, Vidal-Abrcá.E, Soriano.M., Evaluación e intervención psicoeducativa en dificultades de aprendizaje, Pirámide, 2000, Madrid

Defior,S, Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo, Aljibe, 2007, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/P02G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/P02G110V01402

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Antropoloxía: Pensamento e cultura				
Materia	Antropoloxía: Pensamento e cultura			
Código	P02G110V01401			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Esta materia é unha introdución ao estudo de toda unha problemática na que estamos inmersas/os polo mero feito de pertencer a esta sociedade. A análise abórdase desde un enfoque filosófico, é dicir, autoreflexivo, crítico e autocrítico.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber
CE38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.	• saber
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que atañen á totalidade	CT1
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación destes con outras manifestacións culturais do momento	CE37 CE38 CT13
Coñecer en entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	CE13 CE37 CE38 CT1 CT13
Coñecer as ideas que forxan o noso presente en contextos multiculturais.	CE13 CT13
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos.	CE44 CT1 CT13
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	CT1 CT11 CT13
Captar a implicación da filosofía no desenvolvemento histórico das ideas e dos cambios culturais.	CE37 CT13

Contidos	
Tema	

1.- A filosofía nun mundo global	1.1.- Aproximación aos conceptos de cultura, sociedade e pensamento. 1.2.- Cultura vs. Civilización 1.3.- A filosofía como capacidade de repensar o mundo.
2.- A modernidade como unha forma de civilización	2.1.- A era da Razón: teorías sociais e políticas da modernidade. 2.2.- A axenda oculta da modernidade.
3.- As filosofías do Século XX	3.1.- Principais correntes de pensamento do século XX-XXI.
4.- Retos da posmodernidade	3.1.- Globalización, diversidade cultural e pensamentos alternativos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	15	22	37
Seminario	8	0	8
Traballo tutelado	0	40	40
Lección maxistral	24.5	5.5	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Introdución á materia e explicación das actividades que se van desenvolver durante o cuadrimestre.
Seminario	Presentación e debate dun tema de actualidade a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento-desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de introdución á investigación relacionado coa temática da materia; exposición por parte do alumnado ante o profesorado e ou grupo de estudantes do resultado do traballo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos temas do programa

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento por parte do profesorado dos traballos obrigatorios que se han de realizar para superar a materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Presentación e debate dun tema	15 Para hacer media es preciso obtener en esta prueba por lo menos el 50 por 100	CE37 CE44 CT1 CT13
Traballo tutelado	Avaliación do proceso, resultados e presentación dun traballo de iniciación á investigación.	35 Para hacer media es preciso obtener en esta prueba por lo menos el 50 por 100	CE37 CE44 CT1 CT13
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame sobre o temario da materia.	50 Para hacer media es preciso obtener en esta prueba por lo menos el 50 por 100	CE37 CE44 CT1 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA: O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia. SEGUNDA CONVOCATORIA: De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. ALUMNADO NON PRESENCIAL: O alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir a titorización dos traballos, realizará as seguintes probas: 1.- Unha proba de contidos teóricos (ata 5 puntos, 50%). 2.- Un traballo, a determinar polo profesor/a (ata 3 puntos, 30%). 3.- O resumo de

dous libros, a determinar polo/a profesor/a responsable da materia (ata 2 puntos 20%). Para aprobar é preciso alcanzar o 50% da puntuación en cada unha das 3 probas. As datas oficiais de exame poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado de organización académica, espazo "datas de exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ayesterán, Ignacio et al., La filosofía en un mundo global, 1ª, Anthropos, 2008, Barcelona

Giner, Salvador, Historia del pensamiento social, 13ª, Ariel, 2013, Barcelona

Mosterín, Jesús, Filosofía de la Cultura, 2ª, Alianza, 1994, Madrid

Valcarcel, Amelia, Feminismo en un mundo global, 1ª, Cátedra, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Benhabib, Seyla, Las reivindicaciones de la cultura: igualdad y diversidad en la era global, Katz, 2006, Buenos Aires

Cabedo, Salvador, Filosofía y cultura de la tolerancia, 1ª, Universitat Jaume I, 2006, Castelló de la Plana

Cobo, Rosa, Fundamentos del patriarcado moderno: Jena Jaques Rousseau, 1ª, Cátedra, 1995, Madrid

Freud, Sigmund, El malestar en la cultura, Alianza, 1991, Madrid

Haraway, Donna, El patriarcado del osito Teddy, 1ª, A. C. San Soleil, 2015, Barcelona

Kant, Immanuel, Antropología, Alianza, 1991, Madrid

Lorente, Miguel, Tu haz la comida que yo cuelgo los cuadros: trampas y tramposos en la cultura de la desigualdad, 1ª, Crítica, 2014, Barcelona

Sendon de Leon, Victoria, Mujeres en la era global: contra un patriarcado neoliberal, 1ª, Icaria, 2003, Barcelona

Sobrevilla, David, Filosofía de la cultura, 1ª, Trotta, 1998, Madrid

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta**

Materia	Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta			
Código	P02G110V01402			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Ares Ferreirós, Martina			
Profesorado	Ares Ferreirós, Martina Diéguez Ruibal, José Luis			
Correo-e	martina.ares.ferreiros@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico situada no segundo curso do grao de educación infantil. Ten como finalidade familiarizar o alumnado de Maxisterio con aqueles trastornos do desenvolvemento e da conduta que poidan aparecer na etapa escolar impedindo un normal desenvolvemento físico, psíquico e intelectual. Estes coñecementos permitirán que o mestre coñeza os métodos e protocolos pertinentes para axudar o alumnado con estes trastornos e deste xeito minimizar os efectos que permitan ó alumnado adquirir os coñecementos establecidos para a súa idade.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber • saber facer
CG2 Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3 Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4 Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer
CG5 Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • saber facer
CG8 Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9 Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10 Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11 Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CE5 Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer
CE13 Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE15 Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	• saber
CE16 Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	• saber • saber facer
CE17 Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	• saber facer

CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber facer • Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	• saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• saber
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Previr e tratar estas desordes dende a infancia para favorecer o seu desenvolvemento integral	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG10 CG11 CE5 CE15 CE16 CE17 CE19 CE20 CE21 CE22 CE24 CE32 CE59 CE60 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT14
Coñecer os trastornos da conduta e do desenvolvemento mais comúns na infancia que poidan interferir no desenvolvemento normal do neno	CG8 CE15 CE16 CT1 CT2 CT3
Saber identificar diferentes dificultades que pode ter o alumno na aula de educación infantil ou durante o seu desenvolvemento	CG8 CG9 CE16 CE23 CE24 CE32 CT1 CT2 CT3 CT6

Familiarizarse coas actuacións de carácter educativo que poidan ser útiles para resolver as diferentes dificultades que poidan aparecer durante a educación infantil

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG11
CE5
CE13
CE17
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE29
CE32
CE59
CE60
CE61
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT14
CT16
CT21

Asesorar a familia de como pode potenciar o desenvolvemento integral do neno e colaborar coa escola

CG2
CG3
CG4
CG9
CG10
CG11
CE5
CE13
CE15
CE19
CE20
CE21
CE29
CE32
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT14
CT16
CT21

Contidos

Tema

Marcos e concepcións teóricas referentes aos trastornos do desenvolvemento e da conduta na idade infantil

- Paradigmas fundamentais da psicoloxía infantil.
- Desenvolvemento psicolóxico normal e anormal.
- Factores que inflúen no desenvolvemento.
- Clasificacións internacionais.

Identificación dos trastornos do desenvolvemento na etapa infantil	- Trastornos do Espectro Autista (TEA) - Discapacidad Intelectual - Trastornos da comunicación - Déficits sensoriais - Discapacidade motora - Outras alteracións do desenvolvemento
Intervención psicoeducativa nos trastornos do desenvolvemento e da conduta durante a educación infantil	- Elaboración de programas e actividades - Medidas de atención á diversidade recollidas na lexislación vixente - Pautas para as familias e implicacións nas actividades de reforzo
Identificación dos trastornos de conduta e outras alteracións na etapa infantil	- Trastorno por déficit de atención con hiperactividade (TDAH) - Negativismo desafiante e condutas disociais - Acoso escolar - Trastornos do sono - Trastornos da alimentación - Trastornos psicomotores - A timidez na infancia - Outros

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	15	0	15
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	17	25	42
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos	7	26	33
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17
Informe de prácticas	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por grupos e seguidamente por escrito ó docente dos resultados de tres alumnos de Educación primaria empregando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar o nivel de desenvolvemento evolutivo no ámbito cognitivo, emocional e social e actuar en consecuencia.
Lección maxistral	Estas clases son principalmente as do grupo A, nas que o profesor vai expondo a materia, a través de presentacións, preguntas,...
Traballo tutelado	A cada grupo de alumnos presentaráselle unha necesidade educativa do alumnado de educación infantil, a partir da mesma buscará actividades para desenvolver na aula, co fin de favorecer o desenvolvemento integral do alumnado así como as pautas necesarias para asesorar á familia.
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a: - presentación da materia - toma de contacto cos estudantes - recoller información sobre coñecementos e motivacións do estudiantado.
Estudo de casos	Análise dun caso real coa finalidade de coñecerlo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnóstico e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	O profesor está á disposición do alumnado para resolver calquera dúbida, dar as orientacións necesarias para adquirir as competencias da materia, tanto nun horario establecido para titorías, a través do correo electrónico ou a través doutras TIC, previamente acordadas co alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Exposición por grupos e por escrito ó docente dos resultados da avaliación de tres alumnos/as de educación primaria, utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar o nivel de desenvolvemento evolutivo no ámbito cognitivo, emocional e social e actuar en consecuencia.	30	CT1 CT2 CT7 CT11 CT14 CT16

Traballo tutelado	Avaliación de actividades desenvolvidas polo estudante na aula tales como: exposicións, análise de casos, debates, etc. sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. pódese levar a cabo de xeito individual ou grupal	10	
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas mediante preguntas tipo test ou de resposta curta.	30	CT1 CT2 CT7 CT16
Informe de prácticas	Deseño, desenvolvemento, creatividade, dificultade, compromiso, perfección na elaboración dos traballos e na resolución dos casos prácticos	30	CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT14 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para optar á avaliación continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80% das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da calificación de cada apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas de avaliación poderán recuperalas nas datas oficiais correspondentes á segunda oportunidade, no mes de xullo.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e os traballos en grupo titorizados polos docentes realizará unha proba de contidos teóricos que suporá o 80% da nota ademais de dous traballos teórico-prácticos ao que corresponderá o 20% (10% por cada un dos traballos), correspondentes á cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes (teórica e práctica) un 50% da cualificación total das mesmas.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no apartado de exames: <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DSM V, Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, APA, 2014, EEUU

Legislación educativa de atención a la diversidad,

Buendía, J, Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales, Pirámide, 2004, Madrid

Diéguez, J.L. y Novoa, M.I., Cine e Saúde. SuperBrother, Concello Ourense, 2014, Ourense

Diéguez, J.L. y Novoa, M.I., CINE E SAÚDE. Vida y Color, Concello de Ourense, 2004, Ourense

Armas, M., Prevención e Intervención ante problemas de conducta., Gráfica, 2011, Madrid

Bibliografía Complementaria

Jiménez, M., Psicopatología infantil, Aljibe., 1997, Málaga

Rodríguez Sacristán, S, Psicopatología Infantil Básica, Pirámide, 2002, Madrid

Rodríguez, A., Un currículo para Adaptaciones Múltiples, EOS, 2015, Madrid

Vallés, A., Alumnos con Inatención, Impulsividad e Hiperactividad, EOS, 2006, Madrid

Caballo, V.E. e Simon, M.A, Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente, Pirámide, 2005, Madrid

Giménez-Dasí, M. y Mariscal, S, Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia., McGraw Hill, 2008, Madrid

González, R., Psicopatología del niño y del adolescente., Pirámide, 2003, Madrid

Labrador, J, Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta., Pirámide, 2004, Madrid

Pérez Álvarez, M, Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces Tomo III. Infancia y Adolescencia., Pirámide, 2003, Madrid

Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces Tomo III. Infancia y Adolescencia., Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares., Pirámide, 2004, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

DATOS IDENTIFICATIVOS			
Aprendizaxe das ciencias da natureza			
Materia	Aprendizaxe das ciencias da natureza		
Código	P02G110V01403		
Titulación	Grao en Educación Infantil		
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso
	6	OB	2
Lingua impartición	Galego		
Departamento	Didácticas especiais		
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes		
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Serrallé Marzoa, José Francisco		
Correo-e	lires@uvigo.es		
Web	http://lires@uvigo.es		
Descrición xeral	A Lei Orgánica de Educación (LOE) establece unha área de coñecemento denominada Coñecemento do contorno e interacción co mundo, na Educación Infantil, e presenta o currículo correspondente cun enfoque globalizado de cara a un primeiro achegamento do alumnado ao desenvolvemento das competencias básicas.		

Non obstante, o necesario afondamento en niveis de formación superiores fai que, por exemplo, no nivel universitario, a materia Coñecemento do Medio Natural, Social e Cultural sexa obxecto de investigación e docencia por parte de profesorado especialista.

A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica, neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción, relativas a problemas globais de actualidade tales como os referidos ao medio ambiente e ao desenvolvemento sostible e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S, os da construción do coñecemento arredor de problemas globais, os de alfabetización científica e técnica da cidadanía, ou os da Educación en Ciencia Global, que deben incluír a introdución da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador.

No presente curso continuarase coa experimentación do Proxecto de Innovación: "DESEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN GRAOS E POSGRAOS A TRAVÉS DA PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS KPSI, RÚBRICAS E MAPAS CONCEPTUAIS EN FORMATO DIXITAL" (Pendente de Resolución Reitoral), consistente en:

Neste marco propónse o deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas ou matrices de valoración e Mapas Conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos Mapas Conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber • saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser

CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • saber facer
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber • saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber • saber facer
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber • saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer
CT14	Compromiso ético	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber • saber facer • Saber estar / ser

CT17 Creatividade	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT18 Lideranza	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT20 Iniciativa e espírito emprendedor	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT21 Motivación pola calidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT22 Sensibilidade por temas ambientais	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para analizar criticamente a fundamentación, lexislación, obxectivos, metodoloxía e avaliación da área de Coñecemento do entorno e interacción co mundo na Educación Infantil desde un enfoque globalizador.	CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CT1 CT6 CT8 CT10 CT13 CT14
Capacidade para comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na E. Infantil partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa.	CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CT2 CT7 CT8 CT9 CT13 CT16 CT17

Capacidade para comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar.

CB3
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CT1
CT6
CT7
CT13
CT14
CT15
CT22

Capacidade para relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na Educación Infantil desde un enfoque globalizado.

CB2
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CT1
CT2
CT7
CT8
CT13
CT15

Capacidade para utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na Educación Infantil.

CB4
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Capacidade para realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e na contorna.

CB2
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21
CT22

Capacidade para utilizar a Internet e os medios de comunicación social (prensa impresa, dixital e TV) como fontes de recursos multimedia e deseñar actividades de aula - laboratorio.

CB4
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21
CT22

Contidos

Tema

A didáctica das ciencias experimentais para o futuro profesorado de educación infantil.	O dispositivo didáctico para o ensino das ciencias experimentais na educación infantil. Análise de modelos de ensino-aprendizaxe das Ciencias da Natureza e de propostas didácticas. A ciencia escolar.
Fundamentación, obxectivos, metodoloxía, contidos e avaliación da área de coñecemento do contorno na educación infantil.	Estudo crítico do currículo de educación infantil para a área de coñecemento do contorno do decreto de ensinanzas da comunidade autónoma de Galicia.
Os recursos e deseño de actividade para o ensino do coñecemento do contorno na educación infantil.	Coñecemento e utilización de recursos didácticos para o ensino da área de coñecemento do contorno. Elaboración de propostas didácticas de ciencias na Educación Infantil.
Os contidos de coñecemento do medio natural na educación infantil desde un enfoque globalizador.	Coñecemento das distintas seccións do currículo da educación infantil.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debate	14	11.9	25.9
Traballo tutelado	5	7.5	12.5
Eventos científicos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	7.5	11.25	18.75
Seminario	3	2.25	5.25
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	22.6	22.6
Lección maxistral	9	18	27
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debate	Debates na aula
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula
Eventos científicos	Conferencias e obradoiros
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais

Seminario	Titorías grupais
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades globalizadas
Lección maxistral	Exposicións do profesorado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A partir da exposición e a presentación temática de aula, o alumnado formulará as preguntas e suxestións de continuidade.
Debate	Monitorizaranse as intervencións de cada alumna e alumno nos debates grupais de aula.
Eventos científicos	Cada alumna e cada alumno presentará un diario do evento para seguir as súas aprendizaxes.
Traballo tutelado	Cada alumna e cada alumno reflectirá na aula virtual o seu diario de aula, que incluírá as súas dúbidas sobre as actividades realizadas.
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulará as súas cuestións, achegas e suxestións.
Seminario	Periodicamente realizaranse titorías en gran grupo para abordar aquelas cuestións de interese xeral formuladas polo alumnado.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Trabajo tutelado	Realización de trabajos de aula	40	CB2
			CB3
			CB4
			CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

CB2
CB3
CB4
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado realizará individualmente unha proba presencial escrita sobre os contidos desenvolvidos na aula e no laboratorio.	40	CB2
			CB3
			CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG6
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG12
			CT1
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT9
			CT10
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.
 - Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso, en formatos de código aberto ou de visores libres.
 - **1ª CONVOCATORIA:** Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
 - De non ter superada a materia as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño.
 - As datas oficiais dos exames poden consultarse no espazo correspondente da web da facultade <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>.
 - **2ª CONVOCATORIA:** Para obter unha avaliación positiva o alumnado poderá optar por acollerse ás mesmas condicións que as establecidas para a 1ª CONVOCATORIA ou pola realización de dúas probas escritas presenciais sobre os contidos desenvolvidos na aula e no laboratorio, respectivamente.
 - É preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
 - O alumnado que non asista ás aulas deberá realizar un exame teórico e outro práctico nas datas establecidas oficialmente.
-

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARIAS, A. et al, O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria, 1ª, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia., 2009, Santiago de Compostela. http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/9002463-Proxectos_Web.pdf

Ramiro i Roca, E., La maleta de la ciencia., 1ª, Editorial Graó, 2010, Barcelona.

<http://www.grao.com/lilibres/arees/didactica-de-las-ciencias-experimentales/pagact/1/la-maleta-de-la-ciencia>

VanCleave , Janice, Química para niños y jóvenes., 1ª, LIMUSA WILEY, 2005, Mexico

Battista Quinto Borghi, Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento., 1ª, Editorial Graó., 2009, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Outros comentarios

Ver apartado de avaliación

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e a literatura infantil**

Materia	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Código	P02G110V01404			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia			
Correo-e	magrelo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionaralle ao futuro docente coñecementos científicos, estratexias e recursos para favorecer o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado de Educación Infantil. Ademais adquiriranse as habilidades necesarias para un bo rendemento en lectoescritura e para axudar a descubrir a maxia que esconde un texto literario. Esta materia presta especial atención á capacidade creativa da linguaxe, co fin de promover o gusto pola beleza da palabra e o deleite ante a creación de mundos de ficción.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	• saber

CE46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	• saber facer
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.	• saber • saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber • saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	• saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos, sociolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Coñecer a literatura infantil.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG7
CG10
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Falar, leer e escribir correcta e adecuadamente nas linguas da comunidade autónoma.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG7
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Coñecer o currículo escolar das linguas.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG7
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG7
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para o ensino da comunicación oral.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG7
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Ser capaz de identificar o alumnado con problemas de linguaxe oral e escrita, así como orientar os pais e nais.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG6
	CG7
	CG11
	CE42
	CE43
	CE44
	CE45
	CE46
	CE47
	CE48
	CE49
	CE50
	CE51
	CE67
	CT1
	CT2
	CT3
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT19

Capacidade de relación e de comunicación.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG3
CG4
CG5
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Capacidade para traballar en equipo.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG5
CG7
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Capacidade de análise e síntese.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG6
CG7
CG10
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Aprendizaxe autónoma.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG10
CG11
CE42
CE43
CE44
CE45
CE46
CE47
CE48
CE49
CE50
CE51
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19

Contidos

Tema	
1. FACTORES QUE DETERMINAN A ADQUISICIÓN E DESENVOLVEMENTO DA LINGUAXE INFANTIL.	1.-A familia. A escola. Análise da adquisición e desenvolvemento da linguaxe infantil. Etapas.
2. DIDÁCTICA DA COMUNICACIÓN ORAL.	2.-A linguaxe oral. Obxectivos. Situacións educativas para o desenvolvemento da linguaxe. Actividades para favorecer a comprensión e expresión oral. Recursos didácticos para estimular e potenciar a capacidade creativa da linguaxe.
3.DIDÁCTICA DA LECTOESCRITURA.	1.-Lectura e escritura. Obxectivos. Proceso de aprendizaxe da lectura. Proceso de aprendizaxe da escritura. A biblioteca de aula infantil. Habilidades metalingüísticas. Desenvolvemento da conciencia fonolóxica. Actividades e xogos lingüísticos.
4. A TRADICIÓN ORAL E O FOLCLORE E A SÚA DIDÁCTICA.	4.-A literatura infantil de tradición oral e a súa didáctica. A literatura infantil e as nenas e nenos. Valor do folclore como iniciación á literatura. Contidos de folclore. Poesía, xogo e canción. O cancionero infantil. Xogo dramático. Propostas didácticas.
5. A LITERATURA INFANTIL E A SÚA DIDÁCTICA.	5.-Poesía infantil e a súa didáctica. Obxectivos. Características e estruturas formais da poesía infantil. Propostas didácticas. O conto e a súa didáctica. Obxectivos. Características dos contos. Xéneros de contos. Cómo contar un conto. Estratexias e pautas para construír e inventar contos. Dramatización. Monicreques e marionetas. Propostas didácticas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	30	42
Presentación	20	45	65
Traballo tutelado	17.5	22.5	40
Actividades introdutorias	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia, bases teóricas e /ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polos estudantes.
Presentación	Presentación e exposición oral na aula por parte do alumnado de propostas educativas, con apoio de material, en grupo, sobre o proceso didáctico dunha poesía, conto ou dramatización.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolverá propostas didácticas e experiencias educativas baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado a actividades autónomas dos estudantes ou a eventos culturais e efemérides.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia ao alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	En todas as sesións a participación activa do alumnado é imprescindible para fomentar o debate e a reflexión
Presentación	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Traballo tutelado	Durante as sesións a profesora estará á disposición de calquera consulta ou dúbida que se teña a ben realizar

Avaliación		
	Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas

Presentación	Valorarase o interese e a participación, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CG11 CE42 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE51 CE67 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
--------------	---	----	--

Traballo tutelado	A participación activa e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CG11 CE42 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE51 CE67 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
-------------------	--	----	--

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos teóricos da materia. Ademais de comprobar o nivel de coñecementos, avaliarase a competencia do alumnado:	40	CB1
	- Para elaborar un discurso persoal coherente e correcto.		CB2
	- Para establecer relacións entre os conceptos, entre os núcleos temáticos, entre as reflexións teóricas, as aplicacións prácticas etc.		CB3
	- Para demostrar a capacidade de lectura comprensiva (interpretativa e crítica) sobre o que se pregunta.		CB4
	- Para demostrar o dominio da expresión escrita (estruturas sintácticas, precisión léxica, corrección ortográfica etc.)		CB5
			CG1
			CG2
			CG6
			CG7
			CG11
			CE42
			CE43
			CE44
			CE45
			CE46
			CE47
			CE48
			CE49
			CE50
			CE51
			CE67
			CT1
			CT2
			CT3
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cinco puntos sobre dez) tanto o exame coma a presentación/exposición do proceso didáctico dunha poesía, conto ou dramatización.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente serán avaliados :

- Proba de resposta longa/de desenvolvemento: 50%
- Traballo escrito individual sobre un tema ou parte dun tema: 50%

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

COLOMER, T. e outros, Narrativas literarias en educación infantil y primaria, 1ª ed., Síntesis, 2018, Madrid
DÍEZ DE ULZURRUN, A. (coord.), El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista, 1ª ed., Graó, 2000, Barcelona
FONS, M. e PALOU SANGRÀ, J., Didáctica de la lengua y la literatura en Educación Infantil, 1ª ed., Síntesis, 2016, Madrid
GUZMÁN, F., NAVARRO, M. e JIMÉNEZ, E., Escritura y lectura en Educación Infantil. Conceptos, secuencias didácticas y evaluación., 1ª ed., Pirámide, 2015, Madrid
RIPOLL, J. C. e G. AGUADO ALONSO, Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes, 1ª ed., EOS, 2015, Madrid
SERRANO DÍAZ, N. (ed.), Innovación docente universitaria en educación infantil, 1ª ed., Octaedro, 2016, Barcelona
Bibliografía Complementaria
ABELLEIRA BARDANCA, Á e I., Os fíos de infantil, 1ª ed., Galaxia, 2017, Vigo
ARNÁIZ, P., La lectoescritura en la escuela infantil, Aljibe, 2001, Málaga
ARRIAZA MAYAS, J. C., Cuentos para hablar y aprender, CEPE, 2007, Madrid
BADÍA, D., Juegos de expresión oral y escrita, Graó, 2009, Barcelona
BARQUÉS I TRENCHS, M., 600 juegos para educación infantil. Actividades para favorecer el aprendizaje de la lectura y la escritura, CEAC, 2000, Barcelona
BETTELHEIM, B., Psicoanálisis de los cuentos de hadas, Crítica, 1986, Barcelona
BIGAS, M. e CORREIG, M., Didáctica de la lengua en la educación infantil, Síntesis, 2008, Madrid
CALERO, A. e outros, Acceso a la lectura en Educación Infantil, Praxis, 1999, Barcelona
CERRILLO, P., Literatura infantil y juvenil y educación literaria, Cincel, 2007, Madrid
CERVERA, J., Cómo practicar la dramatización, Cincel, 1981, Madrid
COLOMER, T., Introducción a la literatura infantil y juvenil actual, 1ª ed., Síntesis, 2010, Madrid
GARCÍA PADRINO, J., Historia de la literatura infantil y juvenil en la España actual (1939-2015), 1ª ed., Marcial Pons, 2018, Madrid
GARCÍA TEIJEIRO, A., A poesía necesaria, 1ª ed., Galaxia, 2014, Vigo
GARRALÓN, A., Leer y saber. Los libros informativos para niños, 1ª ed., Tarambana Libros, 2013, Madrid
GIL C., ¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños, CCS, 2003, Madrid
LLUCH, G., Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes, 1ª ed., Ediciones Trea, 2010, Asturias
LLUCH, G. e ROIG RECHOU, B.-A. (coords.), Para entenderte mellor. As literaturas infantís e xuvenís do marco ibérico. Monográfico de Boletín Galego de Literatura, Universidade de Santiago, 2005, Santiago de Compostela
MONFORT, M. e JUÁREZ, A., El niño que habla, CEPE, 2008, Madrid
RODARI, G., Gramática da fantasía, Kalandraka, 2010, Pontevedra
ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega, Xerais, 2015, Vigo
ROIG RECHOU, B.-A., LUCAS DOMÍNGUEZ, P. e SOTO LÓPEZ, I. (coords.), Teatro infantil. Do texto á representación, Xerais/LIJMI/Afundación, 2007, Vigo/Santiago
ROIG RECHOU, B.-A., SOTO LÓPEZ, I. e NEIRA RODRÍGUEZ, M. (coords.), A poesía infantil no século XXI (2000-2008), Xerais/LIJMI/Afundación, 2009, Vigo/Santiago
TABERNERO SALA, R. (e.), El objeto libro en el universo infantil, 1ª ed., Pressas de la Universidad de Zaragoza, 2019, Zaragoza
TEJERINA, J., Dramatización y teatro infantil, Siglo XXI, 2004, Madrid
TREBBI, J. CH., El arte del pop-up, 1ª ed., Promopress, 2012, Barcelona

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro I: Francés				
Materia	Idioma estranxeiro I: Francés			
Código	P02G110V01405			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://sites.google.com/view/idiomaestranxeirofr/			
Descrición xeral	O principal obxectivo desta materia é o de reforzar as competencias de nivel A1 do MECR en lingua francesa mediante unha metodoloxía por proxectos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	• saber
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	• saber facer
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.	• saber • saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber • saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	• saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.	• saber facer
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	• saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber • saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber • saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	• saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber

CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e se tratan asuntos cotiáns dos ámbitos persoal e educativo.	CE22 CE29 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52 CE57 CE60 CT1 CT3 CT4 CT7 CT9 CT11 CT13 CT17 CT20
2. Comprender a idea principal de filmes e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	CG7 CE29 CE41 CE48 CE49 CE52 CE57 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT11 CT15 CT16 CT17

3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	CE29
	CE41
	CE43
	CE44
	CE48
	CE57
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT5
	CT6
	CT7
	CT9
	CT15
	CT16
	CT19
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.	CE43
	CE44
	CE48
	CT1
	CT3
	CT4
	CT6
	CT7
	CT10
	CT11
	CT15
	CT16
	CT19
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa a onde se fala esa lingua.	CE28
	CE43
	CE44
	CE48
	CE49
	CE52
	CT3
	CT4
	CT6
	CT7
	CT8
	CT10
	CT11
	CT12
	CT16
	CT19
6. Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo: familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	CE6
	CE29
	CE43
	CE44
	CE48
	CE49
	CE52
	CE57
	CT3
	CT4
	CT6
	CT11
7. Poder tratar oralmente en francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	CE43
	CE44
	CE48
	CE49
	CE52
	CE57
	CT3
	CT4
	CT6
	CT7
	CT8

8. Saber construír frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños,CE43
esperanzas e ambicións.

CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT3
CT4
CT13
CT17

9. Poder explicar e xustificar brevemente opinións e proxectos.

CE6
CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT13
CT17

10. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou filme, e poder describir reaccións.

CE43
CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT3
CT4
CT7
CT8
CT9
CT13
CT17

11. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben estruturados sobre temas que son coñecidos ou de intereseCE43
persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.

CE44
CE48
CE49
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT11
CT17

12. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo. Favorecer a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe co fin de innovar e mellorar o labor docente e as prácticas de aula.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE5
CE6
CE8
CE13
CE21
CE22
CE28
CE29
CE30
CE40
CE41
CE42
CE45
CE46
CE47
CE49
CE50
CE51
CE52
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT8
CT9
CT15
CT17
CT18
CT20
CT21
CT22

13. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a propia formación cultural e lingüística.

CG7
CG12
CE8
CE13
CE21
CE63
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

14. Desenvolver certas actitudes afectivas desexábeis nun docente de lingua estranxeira como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da lingua estranxeira como medio de comunicación cultural e non simplemente como unha materia máis.	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CG10
	CG11
	CG12
	CE5
	CE6
	CE8
	CE13
	CE21
	CE22
	CE28
	CE29
	CE30
	CE40
	CE41
	CE42
	CE46
	CE49
	CE50
	CE51
	CE52
	CE54
	CE55
	CE56
	CE57
	CE59
	CE60
	CE61
	CE62
	CE63
	CE64
	CE65
	CE66
	CT4
	CT8
	CT9
	CT12
	CT13
	CT14
	CT17
	CT18
	CT19
	CT20
	CT21
	CT22

Contidos

Tema	
1. Aspectos lingüísticos: léxico, gramática, semántica, corrección fonética, ortografía, ortoepía.	1. Os niveis de referencia A1 e A2
2. Aspectos sociolingüísticos: os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.	1. Presentarse aos demais / presentar os demais: aspecto físico, personalidade, contorno familiar e laboral. 2. Falar de si mesmo: expresar gustos e preferencias. 3. Organizar axendas e planificar actividades. 4. Combinar encontros e facer convites.

3. Aspectos discursivos: ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión.

1. Escribir cartas e correos electrónicos.

2. Ler e redactar pequenos anuncios.

3. Narrar un acontecemento.

4. Contar o argumento dun libro ou dun filme.

4. Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrases, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda.

5. Aspectos interculturais: a vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.

1. Encher formularios.

2. Falar dos hábitos cotiáns: horarios, comidas e actividades.

3. Comprar e vender.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	10	12
Aprendizaxe baseado en proxectos	18	72	90
Resolución de problemas	32	16	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión de 1 hora presencial co grupo A (toda a clase) no inicio do curso. Explicaranse os obxectivos e contidos da materia, así como a metodoloxía aplicada e o sistema de avaliación. Tamén se presentarán os recursos e ferramentas de aprendizaxe en liña.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor propondrá un mínimo de catro proxectos grupais que deberá realizar cada estudante. As datas de realización e exposición oral dos proxectos serán establecidas polo profesor no inicio do curso. O profesor guiará o alumnado para a execución destes proxectos preferentemente nas horas co grupo B e a través do grupo de traballo en liña. O alumnado poderá realizar proxectos voluntarios que o profesor poderá premiar con insignias.
Resolución de problemas	O profesor guiará o alumnado para a execución dos proxectos propondo actividades comunicativas centradas, por un lado, na práctica da expresión e comprensión, e, por outro, no reforzo das competencias en fonética, léxico e gramática. Tamén se proporán actividades de reforzo en internet.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Resolución de problemas	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso o alumnado deberá realizar unha serie de proxectos grupais relacionados cos contidos de lingua francesa da materia. Cada proxecto será presentado oralmente na aula e publicado no portfolio ou blog de aprendizaxe de cada estudante. Os grupos disporán de dez minutos para expor o seu proxecto en lingua francesa e poderán usar os medios técnicos que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán avaliadas polo profesor segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na web na materia. O traballo de cada estudante nun proxecto será avaliado polos seus compañeiros de grupo segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na web na materia. A nota de cada estudante nun proxecto será a suma ponderada da cualificación do profesor (75%) e a do seu grupo de traballo (25%). En calquera caso, os grupos serán creados aleatoriamente polo profesor. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar todas as tarefas propostas nos prazos fixados na clase polo profesor.	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE5 CE6 CE8 CE13 CE21 CE22 CE28 CE29 CE30 CE40 CE41 CE42 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE51 CE52 CE54 CE55 CE56 CE57 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
----------------------------------	---	----	---

Resolución de problemas	Na data oficial do exame, fixada polo centro, o alumnado deberá realizar unha proba de avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nas datas negociadas na clase, o alumnado deberá realizar outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 50% da nota final da materia. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar as catro probas.	50	CE43 CE44 CE45 CE46 CE48 CE49 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
-------------------------	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na web da materia e na web da facultade.

Logros e traballos voluntarios en primeira convocatoria

O profesor poderá outorgar ao alumnado distincións cun determinado valor sobre a nota final. A lista de distincións, o seu valor na cualificación final e os criterios da súa concesión estarán detallados na páxina web da materia.

O profesor proporalle ao alumnado unha serie de tarefas que poderá realizar voluntariamente para ampliar as súas aprendizaxes e mellorar a cualificación dos proxectos. As instrucións e sistema de avaliación estarán detallados na páxina web da materia. As tarefas ou proxectos voluntarios farán media coas tarefas obrigatorias.

Avaliación non presencial

O alumnado que non puiden ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo do primeiro mes de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro e o alumnado deberá realizar unha proba de avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nese día, o alumnado deberá realizar tamén outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 100% da nota final da materia. Para poder ser avaliado en segunda convocatoria, o alumnado deberá realizar estas catro probas na data establecida polo centro.

Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Segunda convocatoria

O alumnado que non concorrer a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. Para quen non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas en segunda convocatoria.

Para a segunda convocatoria e na data oficial fixada polo centro, o alumnado deberá realizar unha proba de avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nese día, o alumnado deberá realizar tamén outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 100% da nota final da materia. Para poder ser avaliado en segunda convocatoria, o

alumnado deberá realizar estas catro probas na data establecida polo centro.

Linguas de traballo

A lingua de traballo da materia será o francés. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa. O alumnado deberá empregar esta lingua de xeito obrigatorio nas actividades de aprendizaxe, tanto presenciais como en liña. Fóra das aulas e na comunicación presencial ou electrónica co profesor, o alumnado poderá empregar o galego ou o castelán. Porén, o esforzo por usar o francés será tido en conta positivamente na avaliación final. **Fica prohibida a utilización do tradutor automático. O seu uso repetido nunha tarefa ou nun portfolio poderá supor a invalidación dos mesmos.**

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ESCOUFIER, Dorothée / GOMY, Camille / KIM, Ta Minh, Communication progressive du français, Clé International, 2014, París

JOB, Béatrice, La grammaire. Français: théorie et pratique-, 2, Santillana, 2012, Madrid

LIRIA, Philippe, Gramática francesa del estudiante A1/A2, Difusión, 2010, Barcelona

Bibliografía Complementaria

BÉRARD, Évelyne / LAVENNE, Christian, Grammaire utile du français, Didier, 1991, Paris

DI GIURA, Marcella / SUSO, Javier, Grammaire contrastive para hispanohablantes. A1/A2., Clé International, 2013, París

VV.AA., Testes? Estou preparado! Francês 7º ano., Porto Editora, 2017, Porto

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Outros comentarios

Nesta materia consolidaranse competencias dos niveis A1 e A2 do Marco Europeo Común de Referencia para as Linguas. Aínda que se traballarán as competencias destes niveis iniciais, non se partirá dun coñecemento cero da lingua francesa. Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato.

Aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail) e en Facebook.

En caso de ausencia xustificada do profesor, este garantirá as aprendizaxes do alumnado mediante actividades en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro I: Inglés				
Materia	Idioma estranxeiro I: Inglés			
Código	P02G110V01406			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Lareo Martín, Inés			
Profesorado	Lareo Martín, Inés			
Correo-e	ilareo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	1. O obxectivo principal da materia é o de reforzar as competencias de nivel A2-B1 do MECR en lingua inglesa. Mediante unha metodoloxía por proxectos. 2. Adquisición das diferentes destrezas en lingua inglesa. 3. Identificación de medios a través dos que o propio alumno pode mellorar as súas competencias a nivel individual.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer • Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer

CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	• saber
CE46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	• saber facer
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.	• saber • saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber • saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	• saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CE52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.	• saber facer
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	• saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber • saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber • saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer

CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	• saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1- Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, e educativo.	CE22 CE29 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE52 CE57 CE60 CT1 CT3 CT4 CT7 CT9 CT11 CT13 CT17 CT20

2- Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.

CG7
CE29
CE41
CE48
CE49
CE52
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT9
CT10
CT11
CT15
CT16
CT17

3- Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.

CE29
CE41
CE43
CE44
CE48
CE57
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT9
CT10
CT15
CT16
CT19

4- Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.

CE43
CE44
CE48
CT1
CT3
CT4
CT6
CT7
CT10
CT11
CT15
CT16
CT19

5- Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde fálase esa lingua.

CE28
CE43
CE44
CE48
CE49
CE52
CT3
CT4
CT6
CT7
CT8
CT10
CT11
CT12
CT16
CT19

6- Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo: familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	CE6 CE29 CE43 CE44 CE48 CE49 CE52 CE57 CT3 CT4 CT6 CT11
7- Poder tratar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	CE43 CE44 CE48 CE49 CE52 CE57 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8
8- Saber construír frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT1 CT3 CT4 CT13 CT17
9- Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.	CB3 CE6 CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT13 CT17
10- Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.	CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT1 CT3 CT4 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17

11- Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben estruturados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.	CE43
	CE44
	CE48
	CE49
	CE57
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT6
	CT11
	CT17
12-Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo. Favorecer a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe co fin de innovar e mellorar o labor docente e as prácticas de aula.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CG10
	CG11
	CG12
	CE5
	CE6
	CE8
	CE13
	CE21
	CE22
	CE28
	CE29
	CE30
	CE40
	CE41
	CE42
	CE45
	CE46
	CE47
	CE49
	CE50
	CE51
	CE52
	CE54
	CE55
	CE56
	CE57
	CE59
	CE60
	CE61
	CE62
	CE63
	CE64
	CE65
	CE66
	CT1
	CT8
	CT9
	CT15
	CT17
	CT18
	CT20
	CT21
	CT22

13- Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.

CB5
CG7
CG12
CE8
CE13
CE21
CE63
CE64
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

14- Desenvolver certas actitudes afectivas desexables nun docente de lingua estranxeira como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da lingua estranxeira como medio de comunicación cultural e non simplemente como unha materia máis.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE5
CE6
CE8
CE13
CE21
CE22
CE28
CE29
CE30
CE40
CE41
CE42
CE46
CE49
CE50
CE51
CE52
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT4
CT9
CT12
CT13
CT14
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Contidos

Tema

Aspectos lingüísticos.	a) Léxico, gramática, semántica, pragmática, corrección fonolóxica, homofonía, grafemas da lingua inglesa. b) Aprender a aprender de maneira autónoma.
Aspectos sociolingüísticos: os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.	a) Presentarse aos demais / presentar aos demais: aspecto físico, personalidade, contorna familiar e laboral. b) Expresar gustos e preferencias. c) Planificar actividades.

Aspectos discursivos: ordenar oracións en función a) Preparar presentacións eficaces. da secuencia natural, relacións de causa e efecto b) Ler e redactar pequenas composicións. (ou viceversa), estruturación do discurso; ordenar c) Narrar un acontecemento. o discurso en función da organización temática, d) Contar o argumento dun libro ou dunha película. coherencia e cohesión. e) Facer e atender unha chamada telefónica. f) Buscar ou explicar o camiño para ir a un lugar. g) Ir de compras, alugar unha vivenda. h) Viaxar, coller un tren ou un avión. i) Outros temas de interese para o desenvolvemento da vida do alumnado.	
Aspectos interculturais: a vida diaria, as relacións a) A vida diaria. persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe b) As relacións persoais. corporal, convencións sociais, comportamentos c) Valores, crenzas e actitudes. rituais. d) Linguaxe corporal, convencións sociais e comportamentos rituais.	
Estratexias verbais que se utilizan para impedir a Solicitude de repetición, paráfrase, uso de palabras xerais, aproximación, incomunicación aclaración, solicitude de axuda. Utilización de palabras "comodín" ou "recheo".	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0.5	1.5
Resolución de problemas	19	37	56
Debate	15	30	45
Presentación	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame oral	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia (Grupo A): obxectivos, contidos, criterios de avaliación, etc. Realización dunha enquisa de análise de necesidades para detectar os coñecementos previos de inglés e descubrir os intereses e motivación do alumnado.
Resolución de problemas	Nas sesións presenciais realizaranse exercicios prácticos de comprensión oral (diálogos, cancións e fragmentos de películas) e escritura (lectura de diferentes textos relativos a temas culturais, da propia titulación ou literarios). Utilización de vídeos e gravacións relacionados cos temas tratados como recurso metodolóxico importante. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios necesarios para a mellora no seu nivel de inglés.
Debate	As sesións presenciais realizaranse cos grupos B e centraranse en actividades de expresión oral: xogos de rol, simulacións globais e presentacións persoais e/ou profesionais, debates en grupos. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios das gramáticas que se recomendan na bibliografía e traballar co vocabulario que se porá á súa disposición na plataforma Faitic.
Presentación	As sesións presenciais realizaranse cos grupos B e centraranse en actividades de expresión escrita como, redacción de pequenas composicións, ditados, realización de exercicios. Comprensión e expresión oral, a través de vídeos, debates e de exposicións de proxectos. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá preparar os seis proxectos por escrito e as presentacións do seu traballo para os seus compañeiros. Tamén terá que realizar os exercicios gramaticais que precise para mellorar o seu nivel de competencia nesta lingua.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Traballo tutorizado/actividade autónoma do estudante/presentación individual ou en grupo. A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de tutorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Para a presentación en parellas é imprescindible acudir a unha tutoría para comentar coa profesora aspectos do traballo y expoñer as ideas e o guión do mesmo ademais de resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Resolución de problemas	Traballo tutorizado/actividade autónoma do estudante/presentación individual ou en grupo. A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de tutorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas tutorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debate	Traballo tutorizado/actividade autónoma do estudante/presentación individual ou en grupo. A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de tutorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas tutorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Os alumnos realizarán 4 exposicións obrigatorias.	40	CB1
			CB2
	Exposición 1 (10). En parejas presentarase un tema adxudicado o principio do curso e de interese para o alumnado e para a materia.		CB3
	Será necesario entregar á profesora un resumo cos puntos de interese desta exposición por escrito. O arquivo ten que ir etiquetado da seguinte maneira: topic_apellido1_apellido1_2020_infantil2.pdf		CB4
			CB5
			CG11
	Exposición 2 (10): o alumnado individualmente presentará un tema do seu interese seguindo as pautas pautas expostas pola profesora o comenzo do curso.		CE6
			CE13
			CE21
	Exposición 3: en parellas. Concurso de karaoke "FEP Awards" (10 puntos).		CE22
			CE29
			CE41
	Exposición 4 (10). En grupos representación dun sketch o pequena obra de teatro.		CE43
			CE44
			CE46
			CE49
			CE52
			CE55
			CE57
			CE59
			CE63
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT13
			CT15
			CT16
			CT17
			CT19

Resolución de problemas	O docente recollerá na clase os resultados de varias actividades de comprensión e expresión oral e escrita. O obxectivo é obter mostras da evolución do alumnado e verificar a súa asistencia ás sesións presenciais (10).	10	CG11 CE29 CE44 CE48 CE63 CT3 CT4 CT7 CT8 CT15 CT16 CT17
Exame de preguntas obxectivas	Trátase dunha proba de avaliación final que abarcará a totalidade dos contidos da materia dende unha perspectiva lingüística, e cuxa data vén marcada no calendario académico oficial do centro no mes de maio (30).	30	CB1 CB2 CB3 CE43 CE44 CE48 CE49 CE57 CT3 CT4 CT8 CT15
Exame oral	Para superar a materia haberá que realizar unha proba oral na que se avaliará a comprensión e expresión oral (20 puntos). A proba oral consistirá nunha charla de 5 minutos en lingua estranxeira coa profesora sobre os contos e a película obrigatorios.	20	CB3 CE44 CE45 CE46 CE48 CE49 CE51 CE52 CT1 CT2 CT3 CT4 CT15 CT19

Outros comentarios sobre a Avaliación

OUTRAS VÍAS:

En caso de ausencia forzosa do docente, as tarefas e contidos poderán ser abordados por vía telemática.

A atención personalizada farase no despacho 115 previa cita vía e-mail (ilareo@uvigo.es).

LIBROS DE UTILIZACIÓN NA AULA Latham-Koenig, Christina and Oxenden, Clive (2017) English Fie Intermediate student's book. Third edition. Oxford: OUP.Utilizarase principalmente este libro aínda que tamén pódense empregar outros materiais. **LIBROS DE LECTURA OBRIGATORIA PARA O EXAME ORAL**Donaldson, Julia (2010). **One Ted falls out of bed.** London: Macmillan children's books.Burnet, Carol (1987). **The Mice and the cat.** Oxford: OUP

FILME OBRIGATORIO PARA O EXAME ORALWerner, Peter (2008). **FRONT OF THE CLASS.**

AVALIACIÓN:

A avaliación da aprendizaxe do alumnado farase de forma continua e servirá para regularizar e supervisar o ritmo do traballo.

Para poder optar á avaliación continua é necesario realizar as exposicións, entregar o traballo e realizar a proba final na data prevista polo centro para os exames do segundo cuatrimestre e que saen publicados no apartado de organización académica da páxina da facultade (www.fcced.webs.uvigo.es).

O uso de tradutores automáticos está totalmente prohibido. A súa utilización nos traballos suporá a perda do dereito á avaliación continua, e o paso directo á segunda convocatoria. O mesmo tratamento terá a información copiada directamente do internet.

A cualificación final de cada estudante será o resultado dunha cantidade suficiente de de notas ponderadas obtidas ao longo do curso. Valorarase positivamente a asistencia e a participación nas actividades de clase, a realización de exercicios prácticos, e a preparación e entrega de traballos, e a colaboración na aula. Dentro das porcentaxes das tarefas e exposicións asignarase unha parte para o grado de corrección fonética do alumno. Os traballos só poderán ser entregados en forma e data indicados.

Para poder sumar todas as puntuacións obtidas durante o curso, é necesario obter na parte escrita do exame de final de cuatrimestre unha cualificación mínima de 15 sobre os 30 outorgados a esta parte. En canto á proba oral, que se valorará cos 20 puntos restantes, por razóns de organización e distribución do tempo no día do exame oficial, esta parte oral poderá ser realizada noutras datas acordadas entre o docente e os estudantes. A proba consistirá nunha conversación sobre o filme e os contos propostos na bibliografía. Devandito material porase a disposición do alumno ao comezo do curso, na plataforma FAITIC e na biblioteca.

Os estudantes que non poidan acudir as aulas, pero que prefiran elixir a avaliación continua, poderán facelo sempre que poidan realizar as exposicións nos datas adxudicadas pola profesora. Os cambios de data só se poderán facer por permuta coas compañeiras.

SEGUNDA CONVOCATORIA Todos os estudantes, asistan ou non as aulas, teñen dereito a ser avaliados mediante un exame. Poderán entón presentarse á segunda convocatoria onde disporán da puntuación total (100%) para a realización de dúas probas, unha escrita, onde se avaliarán coñecementos da lingua nas diferentes destrezas: listening, writing, Reading and writing (75%) e outra oral (25%), na que se conversará 10 minutos coa profesora sobre temas didácticos ou de interese do filme e os contos obrigatorios. Para poder superar a materia é necesario obter polo menos 37 puntos na parte escrita, dos 75 e 12 dos 25 da proba oral. As datas do exame pódense consultar na web da facultade (www.fcced.webs.uvigo.es).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barnett, Carol, *The mice and the cat*, OUP, 1987, Oxford

Donaldson, Julia, *One Ted falls out of bed*, Macmillan children's books, 2010, London

Latham-Koenig, Christina; Oxenden, Clive, *English File intermediate Student's book with keys* 3rd edition, 3, OUP, 2017, Oxford

Werner, Peter, *Front of the class*, 2008,

Bibliografía Complementaria

Chris Redston, Gillie Cunningham and Jan Bel, *face2face for Spanish speakers*, CUP, 2005, Cambridge

Hashemi, Louise, *English Grammar in Use: Supplementary exercises with answers.*, CUP, 2004, Cambridge

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones, *English In Mind (For Spanish Speakers) level 1*, 2, CUP, 2010, Cambridge

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones, *English In Mind (For Spanish Speakers) level 2*, 2, CUP, 2010, Cambridge

Klippel, Friederike, *Keep talking. Communicative activities for language teaching*, CUP, 1984, Cambridge

Leech, Geoffrey, *An A-Z of English Grammar and Usage*, Longman, 2001, Harlow

Murphy, Raymond, *English Grammar in Use: a self-study referente and practice book for intermediate students, with answers.*, CUP, 2004, Cambridge

Murphy, Raymond, *Essential Grammar in Use: gramática básica de la lengua inglesa.*, CUP, 2000, Cambridge

Oxford, *Diccionario visual español-inglés-francés-alemán*, OUP, 1996, Oxford

Redman, Stuart and Ruth Gairns, *Test your English Vocabulary in Use.*, CUP, 2006, Cambridge

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés/P02G110V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Outros comentarios

Nesta materia consolidaranse os niveis A2 e B1 do Marco Europeo Común de Referencia para as Linguas. Aínda que tamén se traballarán certas competencias dos niveis iniciais, en ningún caso partirase dun coñecemento cero da lingua inglesa. Para poder cursar esta materia con comodidade e aproveitamento, recoméndase que o alumnado, ao empezar, teña un nivel de competencia comunicativa próximo a B1, isto é, uns coñecementos previos de inglés equivalentes a A2/B1 dentro do Marco Europeo de Referencia para as Linguas.

Así mesmo, pódense reforzar os coñecementos do idioma e elevar o nivel a través de cursos na Escola Oficial de Idiomas, a UNED, o Centro de Linguas da Universidade de Vigo ou outros estamentos. Así mesmo, fomentarase a aprendizaxe autónoma a través de ligazóns e páxinas web especializadas na aprendizaxe do inglés como lingua estranxeira.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés			
Código	P02G110V01501			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Lareo Martín, Inés			
Profesorado	Lareo Martín, Inés			
Correo-e	ilareo@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias no ensino dunha lingua estranxeira no ámbito da educación infantil e tomando como exemplo a lingua inglesa			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber

CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT3
CT4
CT6
CT8
CT11
CT12
CT14

2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos entre o alumnado.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT17
CT19

3. Xestionar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.	CG7 CG10 CG11 CE37 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CE37 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB3 CE42 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT15 CT19

6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CG2 CG3 CE42 CE43 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT13 CT15
7. Comprender os principios básicos da lingua como comunicación.	CE42 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT19
8. Manexar os conceptos básicos do enfoque comunicativo por tarefas e competencias.	CG2 CG3 CG7 CG11 CE42 CE53 CT1 CT2 CT4 CT6 CT9 CT11 CT12 CT13 CT19
9. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.	CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG5 CG10 CE42 CE43 CE53 CT1 CT3 CT4 CT6 CT10 CT11 CT12 CT13 CT19

10. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel B1 do Marco Europeo Común de Referencia para a Aprendizaxe das Linguas (MECR).	CB3
	CB4
	CB5
	CE37
	CE43
	CT1
	CT3
	CT4
	CT7
	CT11
	CT12
	CT13
	CT19

11. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG7
	CG8
	CG11
	CG12
	CE42
	CE43
	CE51
	CE53
	CE61
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT19
	CT20
	CT21
	CT22

12. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT13
CT14
CT15
CT19
CT21

13. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT3
CT4
CT13
CT14
CT15
CT21

14. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT11
CT12
CT13
CT19

Contidos

Tema

1. Modelo teórico da lingua como comunicación: as achegas orientadas á acción.	1a. As variables do ensino das linguas estranxeiras na educación infantil: idade, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos.
	1b. O inglés como lingua estranxeira.
	1c. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2a. O Marco Europeo Común de Referencia para as linguas (MECR).
3. Elaboración de unidades didácticas.	3a. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira: comprensión oral e escritura, expresión oral e escritura.
	3b. A elección de materiais para traballar na aula: documentos pedagogizados e documentos auténticos.
	3c. Cancións, contos e xogos na clase de inglés de Educación Infantil.
	4d. Temporalización de obxectivos, contidos e actividades
4. Métodos de avaliación global e analítica.	4a. A avaliación da comprensión oral e escritura.
	4b. A avaliación da expresión oral e escritura.
5. Currículo de linguas estranxeiras.	5a. A lexislación referente ao ensino das linguas estranxeiras na educación infantil.
	5b. O currículo de Educación Infantil e a aprendizaxe das linguas estranxeiras.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	0.6	3.6
Lección maxistral	29	17.4	46.4
Traballo tutelado	3.6	54	57.6
Presentación	6.5	16.9	23.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	6	16
Exame oral	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Lección maxistral	Sesións nas que se abordarán os contidos teóricos da materia. As sesións maxistrais desenvolveranse maioritariamente nas horas de grupo A. Posto que a materia ten unha dobre faceta, LINGUA E APRENDIZAXE, parte das sesións maxistrais tratarán os contidos da aprendizaxe das linguas estranxeiras e outra de certos aspectos lingüísticos e comunicativos do inglés. En caso de ausencia xustificada do profesor, este poderá propor actividades alternativas en liña.
Traballo tutelado	Esta actividade realizarase en grupos. Os alumnos deberán aplicar a teoría e metodoloxía aprendidas ao deseño dun traballo para o que deberán elixir un dos temas propostos pola profesora. Os grupos deberán asistir alo menos a unha tutoría coa profesora para concretar as súas propostas e avances.
Presentación	Técnicas grupales participativas/actividades autónomas tuteladas. As exposicións dos traballos desenvolveranse nalgún dos diferentes grupos, utilizando as horas que sexan necesarias para todas as presentacións, deste xeito todos os compañeiros poderán avaliar o traballo dos demais. Nestas sesións cada alumno ou grupo de alumnos deberá expor oralmente na aula os seus proxectos no tempo establecido previamente polo profesor e a clase. Ao mesmo tempo as exposicións serán avaliadas polo resto da clase e autoavaliadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Traballo tutelado	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 durante as horas de tutoría. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita coa profesora dentro deste horario e a través do correo electrónico. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. Tamén poderase contactar a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico. Durante a realización do traballo é obrigatoria a lo menos unha tutoría de todo o grupo na que se comente o plan de traballo, os puntos de interese e as dúbidas coa profesora.
-------------------	--

Avaliación		
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
PresentaciónAo longo do curso o alumnado, en grupos, deberá presentar oralmente varios traballos.	40	CB1 CB2 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG9 CG11 CG12 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT15 CT17 CT19 CT20 CT21 CT22
Exposición 1: Presentación oral en grupos dunha unidade didáctica coa metodoloxía TPR e as actividades que consideren relevantes para a aprendizaxe do inglés e elaborada polos propios alumnos. Ademais de presentar oralmente o traballo os estudantes deberán representar a súa unidade didáctica, turnándose nas funcións de profesor e alumnos todos os membros do grupo (20 puntos (15+5)).		
Exposición 2: en parellas concurso de karaoke "SEP awards" (10).		
Exposición 3: individualmente os alumnos terán que contar un canto ao resto da clase (10).		

Traballo tutelado	Ao mesmo tempo deberase entregar por escrito (tanto en formato papel como en formato electrónico), unha copia do traballo correspondiente á exposición 1 na data indicada ((20+10) 30 puntos). A data de entrega dos traballos pactarase ao principio do curso e non se admitirán traballos fóra desta data. Ademais dunha copia en papel, os estudantes enviarán os arquivos en formato electrónico etiquetados da seguinte maneira: 3infantil2019_topic_apellido1_apellido1_apellido1_apellido1.pdf 3infantil2019_topic_apellido1_apellido1_apellido1_apellido1_song. A utilización de tradutores automáticos está totalmente prohibida e suporá a perda do dereito á primeira convocatoria.	30	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG7
			CG8
			CG9
			CG11
			CE42
			CE43
			CE51
			CE53
			CE61
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

Resolución de problemas e/ou exercicios	Ao longo do curso recolleranse unha serie de tarefas que serán avaliadas para a nota final (10 puntos).	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CG4 CG7 CE42 CE43 CE51 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20
Exame oral	Individualmente durante o exame oral os alumnos terán que falar coa profesora durante 5 minutos na lingua estranxeira sobre temas didácticos e de interese da película e os contos propostos na bibliografía como obrigatorios (20 puntos). Newman, Lesléa (2015). Heather has two mommies; Donaldson, Julia (2012). Room on the broom. The Lion and the mouse (http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/short-stories/the-lion-and-the-mouse) Bleckner, Jeff (2011). Beyond the blackboard.	20	CE42 CE43 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT13 CT15 CT16 CT17 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

LINGUAS DE TRABALLO:

As linguas de traballo da materia serán o inglés, o castelán e o galego. O profesor comunicárase co alumnado en inglés. O alumnado poderá utilizar calquera do tres linguas menos nas tarefas, tanto orais como escritas e no exame nos que a lingua requirida é o inglés. Nas puntuacións teránse sempre en conta dúas vertientes: a lingüística (uso e expresión en lingua inglesa) e a de contido.

OUTRAS VÍAS:

En caso de ausencia xustificada do profesor, este poderá propor actividades alternativas en liña. A atención personalizada levarase a cabo previa cita por e-mail (ilareo@uvigo.es).

ACTIVIDADES OBRIGATORIAS:

Os alumnos deberán ler os contos de lectura obrigatoria e ver a película que se recomendará a principio de curso e realizar as exposicións e o traballo en grupo. O material será posto a disposición na plataforma FAITIC, na biblioteca e no servizo de reprografía do campus. Os temas abordados nestes contos serán utilizados no exame oral.

Os contos e a película son os seguintes:

Newman, Lesléa (2015). Heather has two mommies;

Donaldson, Julia (2012). Room on the broom.

The Lion and the mouse (<http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/short-stories/the-lion-and-the-mouse>)

Bleckner, Jeff (2011). Beyond the blackboard.

AVALIACIÓN:

A avaliación da materia será continua. Os traballos (obrigatorios), exposicións (obrigatorias), tarefas, etc. deberán ser realizados nas datas correspondentes. O incumprimento de estes requisitos suporá a cancelación deste tipo de avaliación.

Do mesmo xeito **o uso de tradutores automáticos para a realización dos traballos suporá a inmediata exclusión do grupo da avaliación continua**, debéndose presentar á avaliación da segunda convocatoria nas datas propostas polo centro e recollidas na páxina web da facultade no apartado de organización académica (www.fcced.webs.uvigo.es).

Todos o alumnado, asista ou non as aulas, ten dereito a ser avaliado mediante un exame. Os estudantes que decidan non seguir a avaliación continua deberán tomar a decisión durante o mes de setembro e comunicarllo ao profesor. No seu lugar poderán realizar un exame na nas datas propostas polo centro (www.fcced.webs.uvigo.es), que constará de dous partes: parte escrita (75%) e parte oral (25%). A proba escrita centrarase no punto 4 dos contidos, onde se deberán aplicar e desenvolver os contidos dos demais puntos da materia. A proba oral será una conversa de 10 minutos sobre aspectos didácticos e de interese da película e dos contos recomendados no apartado anterior e na bibliografía.

A segunda convocatoria de xullo poderá presentarse tamén o alumnado que non acadara a puntuación suficiente na avaliación continua. As datas poden consultarse na web da facultade (www.fcced.webs.uvigo.es). O exame constará de dous partes: parte escrita (75%) e parte oral (25%). A proba escrita centrarase no punto 4 dos contidos, onde se deberán aplicar e desenvolver os contidos dos demais puntos da materia. A proba oral será una conversa de 10 minutos sobre aspectos didácticos e de interese da película e dos contos recomendados no apartado anterior e na bibliografía. As datas para realizar o exame serán as propostas polo centro www.fcced.webs.uvigo.es.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BLECKNER, JEFF, Beyond the blackboard, 2011,

CHARRINGTON, MARY, Daisy, Robin and Me (green, blue, red), OUP, 2015, Oxford

DONALDSON, JULIA, Room on the broom, Dial books, 2012, New York

Charrington, Mary & Covill, Charlotte, Daisy, Robin and me! RED A, 1, O.U.P., 2015, Oxford

MURAO, SANDIE, Discover with Dex (1, 2, 3, 4, 5), Macmillan Education, 2016, London

NEWMAN, LESLÉA, Heather has two mommies, Candlewick Press., 2015, Massachusett

Bibliografía Complementaria

AITKEN, R., Teaching Tenses, Nelson, 1992, Walton-on-Thames

BENTLEY, K., The TKT (Teaching Knowledge Test) course: CLIL Module (Teaching and language integrated learning., CUP, 2010, Cambridge

BESTARD MONROIG, J. & C. PEREZ MARTIN, La didáctica de la lengua inglesa. Fundamentos lingüísticos y metodológicos, Síntesis, 1992, Madrid

BLAINE, RAY and CONTEE, SEELY, Fluency through TPR storytelling, 7, Command Performance Language Institute, 2015, Albany

BRUMFIT, C. et al. eds, Teaching English to Children. From Practice to Principle, Nelson, 1994, London

CAMERON, L., Teaching language to young learners, CUP, 2002, Cambridge
CONSELLERIA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA, O inglés en infantil. unha porta ao plurilingüismo, Xunta de Galicia, 2009, Santiago de compostela
CONTEE, SEELY and ROMIJN, ELIZABETH, TPR is more than commands at all levels, Command Performance Language Institute, 2006, Albany
CRANMER, D. & C. LAROY, Musical Openings. Using Music in the Language Classroom, Longman, 1992, Harlow
DAVIES, PHILI, Peppa pig (1-12), 2004,
DONALDSON, JULIA and SHARRATT, NICK, Chocolate Mousse for greedy goose, Macmillan children's books, 2005, London
DUNN, O, Beginning English with Young Children, Macmillan, 1983, London
EQUIPO PYGMALION, Intersubject Activities. Actividades de inglés en relación con otras áreas, Madrid: Narcea, 1992
GRAHAM, CAROLYN, Creating Chants and songs, O.U.P., 2011, Oxford
HANCOCK, M., Singing Grammar. Teaching Grammar Through Songs, C.U.P., 1998, Cambridge
HOLDERNESS, J. & A. HUGHES, 101 Ideas for Children. Topic-based activities, Heinemann, 1997, Oxford
LEWIS, GORDON & GÜNTHER BEDSON, Games for Children, O.U.P., 2010, Oxford
MOON, JAYNE, Children Learning English, Oxford: MacMillan & Heineman, 2000
MOON, JAYNE, Children Learning English, Macmillan, 2005, Oxford
MUR LOPE, O, Cómo introducir el Inglés en Educación Infantil, Escuela Española, 1998, Madrid
PHILLIPS, SARAH, Young Learners, O.U.P., 1993, Oxford
REDMAN, STUART, Test your English Vocabulary in Use, CUP., 2006, Cambridge
REILLY, V. & S.M. WARD, Very Young Learners, O.U.P., 1997, Oxford
SLATTERY, MARY; WILLIS, JANE, English for primary teachers, O.U.P., 2001, Oxford
WRIGHT, ANDREW, Creating stories with children, O.U.P., 1997, Oxford
WRIGHT, ANDREW, Arts and crafts with children, O.U.P., 2002, Oxford
WRIGHT, ANDREW, Story telling with children, Oxford:, O.U.P., 2003, Oxford
ZARO, JUAN JESÚS & SAGRARIO SALABERRI, Contando Cuentos, Heinemann, 1983, Oxford

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502
Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503
Expresión musical e a súa didáctica/P02G110V01504
Lingua e literatura: Español/P02G110V01507
Lingua e literatura: Galego/P02G110V01505

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101
Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104
Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404
Idioma estranxeiro I: Inglés/P02G110V01406

Outros comentarios

Dado que o idioma no que se imparte a materia é o inglés, é necesario ter polo menos un nivel B1 do MECR.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da expresión plástica e visual				
Materia	Didáctica da expresión plástica e visual			
Código	P02G110V01502			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Casal, Cristina Martínez López de Castro, Rut Ezquieta Llamas, Iciar			
Profesorado	Ezquieta Llamas, Iciar Martínez López de Castro, Rut Varela Casal, Cristina			
Correo-e	cristinavarelacasal@uvigo.es riadepontevedra@hotmail.com rut@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade primeira da [didáctica da expresión plástica e visual] é proporcionar aos alumnos unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, como concepto ampliado, como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos nenos (de 3 a 6 anos). A tarefa é construír un substrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen o alumno dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenvolver ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no campo da educación infantil. Traballaremos no taller con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas máis CONVENCIONAIS convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas nas que abordaremos posibilidades de traballo máis vinculadas ás linguaxes actuais próximas e intuitivas para os rapaces cos que os nosos alumnos terán que traballar. Plantexaremos estratexias de traballo colaborativo combinadas con propostas individuais dentro de estruturas de traballo por proxectos que vehicularán o transcorrer do cuadrimestre. As rutinas habituais do noso traballo durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber

CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • Saber estar / ser
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfunciones cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber • saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber • saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber • Saber estar / ser
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	• saber
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	• saber • Saber estar / ser
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer • Saber estar / ser
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber • saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber • saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer • Saber estar / ser
CT5	Coñecemento de informática	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber • saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber • saber facer
CT17	Creatividade	• saber • saber facer

CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as características psicoevolutivas e formais da linguaxe plástica infantil así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.	CG1 CG11 CE1 CE2 CE4 CE7 CE9 CE58 CE59 CE61 CE62 CT5 CT8 CT13 CT15 CT16 CT21
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	CB2 CE5 CE9 CE34 CE53 CE55 CE56 CE57 CE58 CE63 CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT17 CT21
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.	CG2 CE41 CE53 CE56 CE58 CT8 CT12 CT13 CT15 CT16 CT19 CT21

Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundizando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e propor espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno/a como ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.	CG2
	CE34
	CE41
	CE53
	CE55
	CE56
	CE57
	CE58
	CE62
	CT1
	CT2
	CT7
	CT8
	CT9
	CT13
	CT17
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticas promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.	CB4
	CG11
	CE5
	CE7
	CE9
	CE23
	CE25
	CE29
	CE41
	CE53
	CE55
	CE56
	CE57
	CE58
	CE61
	CT1
	CT2
	CT5
	CT7
	CT8
	CT12
	CT13
	CT16
	CT17
	CT21
Ser capaz de producir imaxes e propostas obxectuais en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente acotadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos típicos e característicos da área Artística Visual.	CB2
	CB3
	CE5
	CE53
	CE55
	CE56
	CE58
	CE63
	CT1
	CT5
	CT7
	CT8
	CT13
	CT17
	CT19
	CT20
	CT21

Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística	CB5 CG1 CG7 CE1 CE2 CE4 CE7 CT1 CT2 CT8 CT9 CT11 CT13
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa e promovelos no estudantado desde a participación e o esforzo individual.	CG11 CE5 CE7 CE9 CE12 CE29 CE60 CE61 CE65 CE66 CT1 CT9 CT11 CT15 CT19
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais; as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	CE5 CE23 CE58 CT1 CT13 CT19

Contidos

Tema	
Desenvolvemento curricular e artes plásticas na educación infantil	Perspectivas dende onde abordar a didáctica da plástica A Área de Expresión Plástica. Obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación O/a docente Evolución histórica do concepto arte
O concepto de "arte ampliada" como base da educación e a conciencia no territorio da plástica	A arte a partir dos anos 60: pop, arte conceptual, minimal, land art, arte de acción, arte procesual, body arte, performance, arte sonoro... O novo papel do/a espectador/a O cuestionamiento da durabilidade A artistización do cotiá, cuestionamento aurático
Elementos básicos da linguaxe plástica I e II	Linguaxe e comunicación visual Lectura de imaxes Punto, liña, plano Cor, textura, composición e volume
A linguaxe plástica infantil: desenvolvemento perceptivo e características psicoevolutivas	Características e evolución da linguaxe plástica infantil
O concepto creatividade	Mitos sobre a creatividade Definición de creatividade O papel da imaxinación na creación Pensamento converxente vs. pensamento diverxente Teoría das intelixencias múltiples de Gardner
Traballo por proxectos e traballo colaborativo no contexto da plástica: linguaxes artísticas e metodoloxías docentes na educación artística.	Planificación de contidos Elaboración de propostas puntuais e resolución de exercicios Procesos de debuxo e elaboración grafomotriz Formulacións e organización conceptual de contidos A materialización final Presentación e avaliación de proxectos

Planificación docente

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Traballo tutelado	26	0	26
Resolución de problemas de forma autónoma	13	36	49
Lección maxistral	15	30	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Planificación e elaboración de traballo por proxectos Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica/audiovisual) para a Educación Infantil.
Resolución de problemas de forma autónoma	Execución técnica adecuada de procedementos e experimentacións de carácter artístico, plástico e visual específico. Resolución de tarefas puntuais de carácter conceptual ou procedimental
Lección maxistral	Valoración de formulacións curriculares en E. Infantil. Interpretación e valoración de obras artísticas e de deseño. Soporte conceptual da linguaxe e recursos específicos da expresión plástica e visual.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Nas sesións maxistras introducíranse os contidos teóricos básicos para o correcto desempeño das clases e os proxectos. A documentación que se presente e sexa necesario revisar estará colgada na plataforma FAITIC
Traballo tutelado	Farase seguimento en grupo e persoalmente con cada alumno da evolución do traballo por proxectos e as tarefas procedimentais persoais, tanto no horario de docencia presencial como de xeito complementario nas titorías cos alumnos/as que así o precisen ou requiran.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Interpretación, valoración e recoñecemento de obras artísticas e de deseño. Participación activa nas sesións teóricas.	20	CB2 CB3 CB4 CG11 CE5 CE23 CE58 CE60 CE61 CE62 CE63 CT1 CT8 CT11 CT13 CT15 CT17 CT21

Traballo tutelado	O traballo por proxectos como ferramenta metodolóxica; Entregas parciais Resolucións e obxectualizacións finais. Propostas rematadas. valoración obxectual e conceptual. Presentación de proxectos e materiais didácticos en público	50	CB3
			CB4
			CG1
			CG11
			CE1
			CE4
			CE25
			CE29
			CE53
			CE56
			CE57
			CE58
			CE59
			CE62
			CE63
			CT1
			CT2
			CT7
			CT9
			CT13
			CT15
			CT16
			CT17
			CT20
			CT21
Resolución de problemas de forma autónoma	Execución técnica adecuada de procedementos e experimentacións de carácter artístico, plástico, de deseño e visual específico.	30	CE23
			CE34
			CE41
			CE56
			CE58
			CT1
			CT15
			CT17
			CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

A asistencia puntual e regular á clase e necesaria para o correcto desenvolvemento do curso

No caso das SESIÓNS MAXISTRAS (20%) o seu seguimento é imprescindible para o asentamento conceptual dos contidos teóricos. Valorarase ata con dous puntos en función da asistencia activa e participativa nas sesións e a resolución puntual de exercicios que se formularán no transcurso das clases.

RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS OU EXERCICIOS (30%) recolle a necesidade de adquirir habilidades técnicas e procedimentais relacionadas coa produción plástica bi e tridimensional.

A realización de TRABALLOS TUTELADOS (50%) recolle a formulación da execución de traballo por proxectos, na que se valorarán as entregas pautadas parciais e a entrega final que se presentará ao resto dos alumnos. Valorarase deste ítem o produto final plástico presentado, a posta en escena e a correcta argumentación de contidos expostos.

Para poder facer a presentación final do traballo tutelado é IMPRESCINDIBLE a entrega de polo menos o 75% dos exercicios parciais en tempo e forma.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes detalladas en cada un dos bloques

de avaliación. É imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

De non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo

Os/as alumnos/as que non tiveran asistido ou non cubran o porcentaxe obrigatorio de asistencia durante o curso académico ordinario, deberán superar unha proba escrita de contidos mínimos teóricos que lles dará dereito á valoración do resto de entregas. Para coñecer o detalle dos contidos e avaliación das entregas terán que contactar con antelación suficiente co profesorado responsable da materia mediante as titorías.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Os/as alumnos/as que non tiveran asistido ou non cubran o porcentaxe obrigatorio de asistencia durante o curso académico ordinario, deberán superar unha proba escrita de contidos mínimos teóricos que lles dará dereito á valoración do resto de entregas. Para coñecer o detalle dos contidos e avaliación das entregas terán que contactar con antelación suficiente co profesorado responsable da materia mediante as titorías.

No caso de alumnos/as que aínda asistindo regularmente a clase e presentando as entregas parciais puntualmente non logren superar a materia deberán presentar na segunda convocatoria so aquelas entregas nas que non alcanzasen a nota mínima de 5. As notas dos exercicios aprobados conserváraselles durante unha convocatoria.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica.

<http://fced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arheim Rudolf, Arte y percepción visual, 2ª ed., Alianza forma, 2002, Madrid

Belloq Chislaine el Gil Díaz María, Tocar el arte. Educación Plástica en Infantil y Primaria, 1ª ed., Kaleida Forma, 2010, Madrid

LOWENFELD, V., Desarrollo de la capacidad creadora, 2ª ed, Kapelusz, 1980, Buenos Aires

Barbe-Gall F., Cómo hablar de arte a los niños., 1ª, Paidós., 2010, San Sebastián

Marín, R (coord), Didáctica de la Educación artística, 1ª ed, Pearson, 2003, Madrid

Guasch, Ana María, El arte último del siglo XX, 1ª ed, Alianza, 2000, Madrid

Bibliografía Complementaria

Eisner, Elliot W., Educar la visión Artística, 1ª ed, Paidós, 1995, Barcelona

Foster, Hal; Krauss, Rosalind; Yve Alain; Boris H.D. Buchloh, Benjamin, Arte desde 1900:modernidad, antimodernidad, posmodernidad., Akal, 2006, Madrid

GARDNER, Howard, Educación artística y desarrollo humano, 1ª ed, Paidós, 1994, Barcelona

Machon Antonio, Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica. Un estudio evolutivo., 1ª ed, Cátedra, 2009, Madrid

Maier, M., Materias y técnicas de Arte, 2ª ed, Blume, 2005, Madrid

Morante F., ""Análisis y evaluación de la obra de arte"" , Edinumen, Madrid

Wilson, Brent, La enseñanza del dibujo a partir del Arte, Paidós, 2004, Barcelona

Klein, j y Klein, S, Arte Contemporáneo? Guía para niños, 1ª ed, Nerea, 2012, San Sebastián

VV.AA, El Arte Contemporáneo en la educación artística, 1ª ed, Ereida, 2008, Madrid

Vgoskii, La imaginación y el arte en la infancia, 2ª ed, Akal, 1990, Madrid

Jenny, P, Técnicas de dibujo, 1ª ed, Gustavo Gili, 2013, Barcelona

VV.AA, Figuras, formas y colores, 1ª ed, Graó, 2003, Barcelona

Caja,J (coord), La educación visual y plástica hoy, 1ª ed, Graó, 2002, Barcelona

Belloq, G;Gil Díaz, M, Tocar el arte, 1ª ed, Kaleida, 2010, Madrid

Jenny , P, La mirada creativa, 1ª ed, GG, 2013, Barcelona

Berger, John, Modos de ver, 3ª ed, Gustavo Gili, 2016, Madrid

Marchán Fiz, Simón, Del Arte Objetual al arte de concepto:1960-1974, 2ª ed, Akal, 2012, Madrid

Aguirre, I., teorías y práctica en educación artística, 1ª ed, Octaedro, 2007, Barcelona

Acaso M., La educación artística no son manualidades: nuevas prácticas en la enseñanza de las artes y la cultura visual., Catarata, 2009, Madrid

Benítez, M. L., Los lenguajes artísticos en la educación infantil: la resolución de problemas por medio del lenguaje plástico., 2014, Innovación Educativa, 14 (66)

Yamila, D., Aprender y enseñar a través de imágenes. Desafío educativo, 2014, Arte y sociedad. Revista Investigación, (6), p.3.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Outros comentarios

A asistencia puntual e continuada ás clases é condición indispensable para superar a materia dadoo seu carácter eminentemente procedimental e a forte carga de contidos, imprescindibles para o desenvolvemento das prácticas, que se envorcan nas clases maxistras.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación física e a súa didáctica na idade infantil				
Materia	Educación física e a súa didáctica na idade infantil			
Código	P02G110V01503			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria Barcala Furelos, Roberto Jesús Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús Pazos Couto, Jose Maria Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	chema3@uvigo.es roberto.barcala@uvigo.es roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia Didáctico Disciplinar obrigatoria do Grao de Mestre en Educación Infantil			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	• saber
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber • saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	• saber
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	• saber facer
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	• Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	• saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber • saber facer

CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	• Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber • saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	• saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• Saber estar / ser
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	• saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	• saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber facer • Saber estar / ser
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer • Saber estar / ser
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer
CT14	Compromiso ético	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	CG5 CG9 CG11 CE1 CE7 CE9 CE12 CE16 CE17 CE18 CE21 CE22 CE29 CE55 CE62 CE63 CE64 CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21
Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.	CG1 CG10 CE3 CE20 CE26 CE27 CE29 CE32 CE40 CE41 CE56 CE66 CT1 CT2 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT21
Deseñar actividades encamiñadas o desenvolvemento das habilidades motrices.	CE13 CE15 CE19 CE21 CE53 CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17 CT18 CT21

Promover a sensibilidade relativa á expresión e a creación.

CG3
CG11
CG12
CE15
CE24
CE25
CE26
CE43
CE44
CE45
CE53
CE54
CE57
CT1
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Contidos

Tema	
Bloque 1: Terminoloxía e conceptos básicos das actividades motrices en idade escolar.	1.- Concepto de Educación Física e outros conceptos claves 2.- A didáctica da Educación Física 3.- Aportacións da Educación Física na educación escolar
Bloque 2: Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo.	1.- Evolución histórica da Educación Física 2.- As escolas ximnásticas 3.- Tendencias actuais na educación física escolar
Bloque 3: Coñecemento e aplicación dos elementos do currículo vinculados á motricidade e a educación física.	1.- Elementos do currículo e lexislación educativa vinculada á educación física 2.- Os niveis de concrección curricular 3.- A programación 4.- Metodoloxía de ensinanza 5.- Avaliación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	0	25	25
Seminario	0	12.5	12.5
Presentación	0	19	19
Aprendizaxe baseado en proxectos	37.5	37.5	75
Lección maxistral	12.5	0	12.5
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Práctica de laboratorio	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Grupos de discusión, debates e búsquedas bibliográficas na internet sobre os contidos dos diferentes temas da materia.
Seminario	Para a elaboración dos traballos prácticos e resolución de exercicios requírese ao grupo de traballo a súa presenza na titoría co profesor.
Presentación	Os grupos de traballo deberán facer de forma correcta a exposición do tema ou contido vinculado a educación física que se lle requira tanto no desenvolvemento cotidiano da materia como no proceso evaluativo.
Aprendizaxe baseado en proxectos	En diversos momentos do desenvolvemento da materia intégranse as metodoloxías podendo nunha sesión confluír traballo na aula e presentación/exposición.
Lección maxistral	A parte meramente conceptual da materia impartirase mediante lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesións maxistras vinculadas aos contidos da materia
Traballo tutelado	Traballos interactivos que se realizarán na aula e que están vinculados aos temas da materia

Seminario	Realizaranse titorías en pequeno grupo sobre os traballos da materia e que son obrigatorios para a avaliación
-----------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	A asistencia as sesións de aula, maxistrais e prácticas repercutirá positivamente na avaliación do alumnado. A participación activa poderá valorarse positivamente con 0.5 puntos.	0	CT1 CT2 CT7
	A asistencia as sesións prácticas para ter dereito a avaliación continua debe ser igual ou superior ao 80%.		CT8 CT9
	Esta materia é presencial, e as prácticas (grupos B) son de obrigado cumprimento.		CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21

CG1
CG3
CG5
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE7
CE9
CE12
CE13
CE15
CE16
CE17
CE18
CE19
CE20
CE21
CE22
CE24
CE25
CE26
CE27
CE29
CE32
CE40
CE41
CE43
CE44
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CE62
CE63
CE64
CE66

Práctica de laboratorio	Presentación dun traballo práctico (unidade didáctica/proxecto de motricidade infantil/educación física) baseados nos contidos curriculares da materia (25%)	50	CG1
	Exposición práctica do traballo mediante a implementación de unha ou dúas das sesións da unidade (25%)		CG3
			CG5
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE1
			CE3
			CE7
			CE9
			CE12
			CE13
			CE15
			CE16
			CE17
			CE18
			CE19
			CE20
			CE21
			CE22
			CE24
			CE25
			CE26
			CE27
			CE29
			CE32
			CE40
			CE41
			CE43
			CE44
			CE45
			CE53
			CE54
			CE55
			CE56
			CE57
			CE62
			CE63
			CE64
			CE66

Outros comentarios sobre a Avaliación

a) Para superar a materia é obrigatorio aprobar todas as partes da avaliación, acadando ao menos un 50% do valor da avaliación en cada apartado descrito. A asistencia as sesións de aula, maxistrais e prácticas repercutirá positivamente na avaliación do alumnado. A asistencia as sesións prácticas para ter dereito a avaliación continua debe ser igual ou superior ao 80%.

b) De non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Na segunda convocatoria e sucesivas os requisitos serán os mesmos.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barcala R., Abelairas C., Gil P., DIDACTICA DE LA EDUCACION FISICA EN EDUCACION INFANTIL, Síntesis, 2016, Madrid, España

Bibliografía Complementaria

José Antonio Cecchini Estrada, Mª Luisa Zagalaz Sánchez, Didáctica de la educación física en la educación primaria, 2002

Contreras Jordán, Onofre Ricardo, Didáctica de la educación física : un enfoque constructivista, 1998

SCOPUS,

SPORTDISCUS,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil/P02G110V01922

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión musical e a súa didáctica				
Materia	Expresión musical e a súa didáctica			
Código	P02G110V01504			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís García Fernández, Andrea Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Introdución aos elementos da lectura e linguaxe musical e as formas de expresión na música axeitadas para a acción docente na educación infantil: a canción e os arranxos con instrumental Orff. Achegamento aos repertorios para a docencia en educación infantil e ás técnicas de edición electrónica de repertorios orixinais.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	• saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	• saber
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer

CT9	Traballo en equipo	• saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1 Comprensión dos principios que contribuen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a educación musical en infantil.	CB2 CG12 CE58 CT6 CT13 CT14 CT15
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións da educación musical en infantil.	CB3 CB4 CG1 CT1
3. Coñecemento do currículo escolar infantil, relacionado coa educación musical.	CB1 CB2 CG1 CG8 CG12 CE53 CT5 CT19
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fora da escola.	CB3 CG1 CG8 CG11 CG12 CE45 CE53 CE54 CE55 CE57 CE58 CT1 CT2 CT6 CT7 CT9 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21

5. Educación artística: Coñecemento e organización dos elementos musicais e pautas de traballo para a creación de actividades artísticas relacionadas coa musica.	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CE45
	CE53
	CE54
	CE55
	CE56
	CE57
	CT1
	CT2
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT15
	CT16
	CT17
	CT19
	CT21
6. Habilidade de liderazgo, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG2
	CE55
	CE58
	CT1
	CT2
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT18
	CT20
	CT21
7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CB3
	CB4
	CB5
	CG8
	CG11
	CG12
	CE53
	CE56
	CE58
	CT1
	CT2
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13
	CT15
	CT16
	CT19

8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.

CB1
CB2
CB3
CB4
CG1
CG2
CG8
CG12
CE53
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.

CB2
CB3
CG1
CG8
CG11
CG12
CE58
CT8
CT9
CT15
CT16
CT19
CT20
CT21

10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á educación musical.

CB2
CB3
CB4
CG1
CG8
CG11
CG12
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

11. Elaboración de contidos musicais de diferentes estilos e sénero para a educación musical.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG8
CG11
CG12
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Contidos

Tema

1. Elementos da música; aplicación didáctica e pedagóxica.	1.1. Parámetros do son e dimensións da música. 1.2. Exercicios e xogos para a percepción dos elementos da música (Kodaly).
2. Grafías convencionais e non convencionais básicas da linguaxe musical.	2.1. Escritura rítmica. 2.2. Escritura melódica. 2.3. Dictados rítmicos/melódicos. 2.4. Grafías alternativas.
3. Actividades musicais para solucionar problemas de comprensión e destreza musical.	3.1. Actividades perceptivas. 3.2. Actividades de reacción. 3.3. Actividades de conciencia musical. 3.4. Modelos de dictados musicais.
4. Adaptación de pezas musicais a actividades lúdicas.	4.1. Música e palabra. 4.2. Música e movemento. 4.3. Música e transversalidade.
5. Repertorio vocal e instrumental para educación infantil.	5.1. Repertorio escolar. 5.2. Repertorio tradicional. 5.3. Cancións con xestos. 5.4. Cancións de substitución. 5.5. Cancións-conto.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	4	6
Obradoiro	20	20	40
Prácticas en aulas informáticas	3	6	9
Presentación	4	4	8
Traballo tutelado	1	10	11
Seminario	2	0	2
Lección maxistral	17	34	51
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	1	2
Práctica de laboratorio	1	1	2
Traballo	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Determinación do grao de coñecementos previos. Determinación de aptitudes do alumnado para o desenvolvemento das actividades prácticas previstas Exposición da folla de ruta do curso
Obradoiro	Prácticas instrumentais e vocais. Desenvolvemento das técnicas de ensino, ensaio e montaxe de obras musicais para o nivel
Prácticas en aulas informáticas	Exposición, coñecemento e práctica das ferramentas informáticas
Presentación	Presentación e execución dos traballos elaborados polo alumnado con carácter individual ou colectivo
Traballo tutelado	Elaboración dos traballos individuais ou colectivos previstos
Seminario	Orientacións de reflexións conxuntas sobre cuestións e problemas xurdidos para o desenvolvemento dos traballos previstos
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia e das directrices para a elaboración dos traballos previstos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Serán atendidos os grupos de traballo en horario de titorías, segundo aparece na web da facultade.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Lección maxistral	Asistencia, seguemento, participación e aproveitamento das sesións	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG11 CE45 CE53 CE54 CE55 CE56 CE57 CE58 CT13 CT14 CT15 CT19 CT21
Obradoiro	Asistencia, seguemento, participación e aproveitamento das sesións de práctica vocal e/ou instrumental	25	CB1 CB2 CB3 CG8 CG12 CE45 CE53 CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20

Presentación	Presentación e defensa dos traballos tutelados	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG11 CE56 CT2 CT5 CT6 CT13 CT15
Traballo tutelado	Elaboración dun arranxo musical para a didáctica	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG11 CG12 CE45 CE53 CE54 CE55 CE56 CE57 CE58 CT2 CT8 CT13 CT19
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resposta a un test sobre cuestións de teoría	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CE45 CE54 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT19 CT21

Práctica de laboratorio	Execución conxunta ou individual de arranxos vocais e/ou instrumentais	10	CT5 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT14 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20
Traballo	non hai	0	

Outros comentarios sobre a Avaliación

No caso de alumnado que non asista con regularidade ás clases, a avaliación farase usando as rúbricas Traballo Tutelado (40%), Probas de resposta curta (40%), Execución conxunta ou individual de arranxos vocais e/ou instrumentais (20%). Con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. Na convocatoria de xullo, unicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre.

No siguiente enlace pódese consultar data/hora/lugar do exame (apartado datas exames <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GIRÁLDEZ, A., Contribuciones de la educación musical a la adquisición de las competencias básicas, nº 41, pp. 37-48, Eufonía- Madrid, 2007, Barcelona, 2007

STORMS, G., 101 Juegos musicales, Graó- Barcelona, 2003,

Bibliografía Complementaria

RUIZ, E., "Expresión musical en educación infantil. Orientaciones didácticas", CCS, Madrid, 2012

STORMS, G., 101 Juegos musicales, Graó-Barcelona, 2003, Barcelona, 2003

VV.AA., "La música en la educación infantil (0-6)", Graó, Barcelona, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Agrupacións instrumentais para a escola/P02G110V01941

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Obradoiro de creatividade artística/O05G110V01906

Outros comentarios

Dado a importante carga práctica da materia, é altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Galego				
Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	P02G110V01505			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Acuña Trabazo, Ana			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana			
Correo-e	ganime@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos nos cursos anteriores (historia da lingua e lingua e sociedade fundamentalmente) e para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e/ou poéticos. Entre os coñecementos lingüísticos, trátase, especialmente, a situación lingüística de Galicia contextualizada dentro da situación lingüística mundial. Este coñecemento debe preparar aos futuros mestres e mestras para resolver con eficacia os problemas derivados da situación lingüística galega e, en xeral, para afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües e multiculturais.			

Competencias			Tipoloxía
Código			
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.		• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.		• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil		• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva		
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos		• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles		
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión		• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.		
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.		
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico		
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.		
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.		

CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklora.	• saber
CE46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	• saber • saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber • saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	• saber • saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB4 CB5 CE46 CE49 CT1 CT2 CT3
Favorecer as capacidades de fala e escrita.	CE43 CT1 CT3 CT11 CT13 CT15 CT16 CT17
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.	CG1 CG2 CG14 CE1 CE3 CE4 CE5 CE9 CE10 CE12 CE15 CE16 CE44 CE46 CE48 CE49 CE50 CT1 CT1 CT3 CT13 CT15 CT16 CT17
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	CB4 CB5 CG3 CG6 CE46 CE49 CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19

Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CE1
CE5
CE6
CE15
CE19
CE23
CE24
CE25
CE43
CE44
CE45
CE54
CE55
CE56
CE57
CE59
CE60
CE61
CE65
CT1
CT2
CT3
CT9
CT11
CT13
CT15
CT17
CT18

Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.

CB1
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG3
CG4
CG5
CG6
CG9
CG12
CG16
CG17
CG18
CE7
CE17
CE20
CE21
CE26
CE27
CE28
CE30
CE48
CT1
CT1
CT2
CT2
CT3
CT3
CT7
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17

Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.

CB1
CB1
CB2
CB3
CB3
CB4
CB4
CB5
CB5
CG2
CG3
CG6
CE5
CE6
CE48
CE49
CT1
CT1
CT2
CT3
CT3
CT6
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.

CB2
CB4
CG3
CG6
CE6
CE48
CE49
CT1
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.

CB2
CG1
CG3
CG6
CE29
CE48
CE49
CT1
CT2
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG6
CG7
CG8
CG14
CG20
CG23
CE3
CE48
CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.

CB2
CB3
CB4
CG3
CG6
CG7
CG10
CE48
CE49
CT1
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Coñecer a tradición oral e o folclore.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG3
CG6
CE1
CE4
CE45
CT1
CT3
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19

Adquirir formación literaria.

CB1
CB1
CB2
CB2
CB3
CB4
CB4
CB5
CB5
CG6
CE51
CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT13
CT15
CT17
CT21

Comprender o feito literario.

CG6
CE50
CE51
CT1
CT2
CT3
CT13
CT15
CT17
CT21

Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).

CB1
CB2
CB3
CB4
CB4
CB5
CB5
CG3
CG6
CE50
CE51
CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT9
CT13
CT15
CT16
CT17
CT21

Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB4
CB5
CB5
CG3
CG6
CE50
CE51
CT1
CT2
CT3
CT7
CT8
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.	CB2
	CB3
	CB4
	CB4
	CB5
	CG3
	CG6
	CE43
	CE48
	CE51
	CT1
	CT2
	CT3
	CT7
	CT8
	CT9
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT21

Contidos

Tema	
I. Historia da lingua	1. 1. A formación da lingua galega. 1. 2. O galego na Idade Media. 1. 3. Os Séculos Escuros. 1. 4. O século XIX. 1. 5. O século XX.
II. Lingua e sociedade	2. 1. A linguaxe e a comunicación. Características esenciais da linguaxe. 2. 2. O estudo da lingua. A Lingüística e a Gramática. A Sociolingüística e a Socioloxía da Linguaxe. 2. 3. Unidade e variedade da lingua galega. 2. 4. Lingua oral e lingua escrita. Didáctica da pronunciación e da ortografía. O desenvolvemento da escritura. 2. 5. A situación lingüística no mundo: diversidade versus uniformidade. 2. 6. Os xuízos de feito versus os xuízos de valor. 2. 7. O prexuízos lingüísticos: definición e algúns exemplos. 2. 8. Linguas hexemónicas e linguas minorizadas. 2. 9. A relación entre estatus de lingua e poder político-económico. 2. 10. Ámbitos de uso do galego: ensino, medios de comunicación, igrexa, administración, etc. 2. 11. As linguas de comunicación internacional versus as linguas ameazadas. 2. 12. Distinción entre comunidade lingüística e comunidade política. 2. 13. Principios legais para a recuperación das linguas ameazadas. Personalidade e Territorialidade. 2. 14. Linguas en contacto: o caso galego. Bilingüismo e diglosia. 2. 14. 1. Definicións. 2. 14. 2. Precisións conceptuais sobre a diglosia. 2. 14. 3. Interferencias lingüísticas derivadas do contacto entre linguas. 2. 15. A normalización e a normativización. 2. 15. 1. Precisións terminolóxicas. 2. 15. 2. A situación legal do galego. 2. 15. 3. A normativización.
III. Tradición oral e folclore	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da literatura de tradición oral á tradición escrita de autor.
IV. Literatura	4.1. Breve historia da literatura galega. 4.2. Especificidade da literatura galega. 4.3. O comentario de texto. 4.4. A linguaxe e a literatura.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14	34	48
Resolución de problemas de forma autónoma	22	34	56

Lección maxistral	14	30	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Comentario dun texto literario prosístico e/ou poético.
Resolución de problemas de forma autónoma	Corrección de actividades iniciadas na aula ou non e análise de lecturas complementarias.
Lección maxistral	Exposición teórica sobre os contidos do temario e análise de lecturas complementarias.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións para a elaboración dun traballo escrito. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.
Resolución de problemas de forma autónoma	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.
Probos	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba con cuestións para desenvolver e nas que o alumnado relaciona e organiza os coñecementos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Traballo orixinal e presentación do seu resultado	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CE44 CE45 CE49 CE50 CE51 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT21

Resolución de problemas de
forma autónoma

Participación na preparación, resolución e revisión
dos exercicios.

5

CB1

CB2

CB3

CB4

CB5

CG1

CG3

CG6

CE43

CE44

CE45

CE46

CE48

CE49

CE50

CE51

CT1

CT2

CT3

CT6

CT7

CT8

CT9

CT11

CT12

CT13

CT14

CT15

CT16

CT17

CT18

CT19

CT21

Lección maxistral	Asistencia e participación nas sesións expositivas.	5	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG3
			CG6
			CE43
			CE44
			CE45
			CE46
			CE48
			CE49
			CE50
			CE51
			CT1
			CT2
			CT3
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT21

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba con cuestións para desenvolver e nas que o alumnado relaciona e organiza os coñecementos.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG6 CE43 CE44 CE46 CE48 CE49 CE51 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT21
---------------------------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

Modelo A. O alumnado que asista regularmente á clase terá que aprobar o traballo literario para poder presentarse ao exame, a non ser que o profesorado acorde outra cousa co alumno ou alumna. Para aprobar a materia hai que aprobar o traballo e o exame.

Modelo B. O alumnado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia, a non ser que o profesorado acorde co alumno ou coa alumna outro tipo de avaliación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade na ligazón correspondente (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GUTIÉRREZ IZQUIERDO, R., Lecturas de nós. Introducción á literatura galega, Xerais, 2000, Vigo

MARIÑO, R., Historia da lingua galega, Sotelo Blanco, 1998, Santiago de Compostela

MONTEAGUDO ROMERO, H., Estudios de sociolingüística galega, Galaxia, 1995, Vigo

MORENO CABRERA, J. C., La dignidad e igualdad de las lenguas, Alianza, 2000, Madrid

VILLANUEVA, D., El comentario del texto narrativo: cuento y novela, Nostrum, 2006, Madrid

VVAA, Galicia. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular. Tomo XVIII, Hércules, 1997, A Coruña

Bibliografía Complementaria

BLANCO, D., Historia da literatura popular galega, Universidade, 1994, Compostela

COSTAS, X. H., Guía das linguas de Europa, Positivas, 2002, Santiago de Compostela

COSTAS, X. H., 55 mentiras sobre a lingua galega, Laiovento, 2009, Ames

FERNÁNDEZ REI, F., Dialectoloxía da lingua galega, Xerais, 1991, Vigo

FERNÁNDEZ REI, F., A situación do galego nas comarcas occidentais de Asturias, León e Zamora, Consello da Cultura Galega, 2002, Santiago de Compostela

FERREIRA, X.; NOGUEIRA, A.; TATO, A. e VILLARES, L., Estatuto xurídico da lingua galega, Xerais, 2005, Vigo

FORMOSO, V., Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico, Xerais, 2013, Vigo

FREIXEIRO MATO, X. R., Lingua galega: normalidade e conflito, Laiovento, 1997, Ames

GRAÑA NÚÑEZ, X., Vacilacións, interferencias e outros pecados da lingua galega, Ir Indo, 1993, Vigo

IGLESIAS ÁLVAREZ, A., Falar galego: No veo por qué, Xerais, 2003, Vigo

KABATEK, J., Os falantes como lingüistas. Tradición, innovación e interferencias no galego actual, Xerais, 2000, Vigo

LABRAÑA, S. e outros, EuroComRom: as sete peneiras: para saber ler axiña todas as linguas románicas, Shaker, 2009, Aachen

LABRAÑA, S., Reflexións sobre a situación sociolingüística galega, 2011, en Estudos de Lingüística Galega, 3, 65-82

LÓPEZ CASANOVA, A., Dicionario Metodolóxico de análise literaria. I. A poesía, Galaxia, 2001, Vigo

MORENO CABRERA, J. C., El nacionalismo lingüístico. Una ideología destructiva, Península, 2008, Barcelona

NINYOLES, R., Estructura Social e Política Lingüística, Ir Indo, 1991, Vigo

NOIA CAMPOS, C., Catálogo tipolóxico do conto galego de tradición oral. Clasificación, antoloxía e bibliografía, Universidade, 2010, Vigo

NÚÑEZ SINGALA, M. C., Sacar a lingua é de mala educación: oportunidades do multilingüismo na infancia e na idade adulta, Galaxia, 2017, Vigo

NÚÑEZ SINGALA, M. C., En galego: por que non?: contra os prexuízos e as simplificacións sobre a lingua galega, Galaxia, 2011, Vigo

RODRÍGUEZ FER, C., Poesía galega. Crítica e metodoloxía, Xerais, 1989, Vigo

RODRÍGUEZ FER, C., Arte literaria. Catálogo, descrición e teoría crítica para a comprensión e comentario de textos, Xerais, 1991, Vigo

RODRÍGUEZ IGLESIAS, F. (dir.), Galicia. Literatura. XXXII, XXXIII, XXXIV, Hércules, 2001, A Coruña

TUSÓN, J., Mal de Linguas, Positivas, 1990, Compostela

VILAVEDRA, D. (coord.), Dicionario da literatura galega. I, II, III, IV, Galaxia, 1995-2004, Vigo

Real Academia Galega, Mapa sociolingüístico de Galicia, <http://academia.gal/recursos>

Real Academia Galega, Lingua e sociedade en Galicia. Resumo de resultados 1992-2016, <https://academia.gal/documents/10157/704901/Lingua+e+sociedade+1992-2016>

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Español				
Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	P02G110V01507			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Vega, María Regina			
Profesorado	Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	xinavega@uvigo.es			
Web	http://https://uvigo.academia.edu/XinaVega			
Descrición xeral	Pretendemos que o alumnado adquira unha boa competencia lingüística e literaria do español e para alcanzar este obxectivo traballaremos as destrezas que entran en xogo no proceso comunicativo: a capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber • saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CE46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.	• saber
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	• saber facer
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber • saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber • saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprende e sabe interpretar os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CG1 CG2 CE28 CT7 CT13 CT15 CT16
2. Coñece as bases teóricas dos currículos de excelencia educativa e é quen dunha valoración crítica dos deseños curriculares españois.	CG11 CE28 CT7 CT9 CT13 CT15 CT16
3. Coñece, respecta e promove a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e é quen de contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	CG11 CE48 CT7 CT12 CT16
4. Recoñece a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	CG1 CG2 CG6 CE4 CE42 CT7
5. Valora a importancia do traballo en equipo e asume a súa cota de responsabilidade.	CE29 CT7 CT9 CT13 CT16
6. Mellora as destrezas básicas de lectura, escritura e especialmente da comunicación oral, en canto compoñentes esenciais, ao lado do cálculo, das competencias clave e ferramentas precisas para reforzar a educación e o rendemento do profesorado.	CG11 CE43 CE44 CE46 CE49 CT3 CT15
7. Sabe expresarse en español con fluidez e precisión e pode facer un uso flexible de dito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CG11 CE43 CE44 CE46 CE49 CT3 CT15
8. Comprende o paso da oralidade á escritura e coñece e sabe usar os diferentes rexistros e usos da lingua.	CG6 CE43 CE44 CE46 CE49 CT3 CT15
9. É quen de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer neles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	CG11 CE43 CE44 CE51 CT1 CT7 CT13 CT15

10. É quen de interpretar e de construír textos sobre temas de certa complexidade desde o respecto ás normas de xénero de discurso, de tipos de texto e desde as esixencias de claridade, de coherencia, de cohesión e cunha elocutio axeitada aol contexto.	CG6 CG11 CE43 CE44 CE51 CT1 CT7 CT13 CT15 CT16
11. Adquire formación literaria, con especial atención ao papel e ao uso da literatura na educación infantil.	CG2 CE46 CE51 CT1 CT13 CT15
12. Coñece e aplica creativamente os conceptos básicos de análise literaria aos xéneros máis utilizados na educación infantil.	CG11 CE28 CE46 CE51 CT7 CT13 CT15
13. Utiliza, se a situación o require, soportes non verbais que complementen a súa exposición (TIC, audiovisuais...).	CG2 CG6 CG7 CG11 CE28 CE49 CT5 CT7 CT16

Contidos

Tema

1. Principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación, con especial atención á comunicación oral.	1.1. Da competencia lingüística á competencia comunicativo-textual. 1.2. O estatuto da linguaxe nos currículos de educación infantil e o novo contexto normativo establecido pola LOMCE e os desenvolvementos curriculares de educación primaria. 1.3. As destrezas básicas da linguaxe. Comunicación oral, lectura e escritura.
2. Interpretación e construción de textos desde o español, sobre todo de textos do ámbito académico, dos medios de comunicación social e da produción literaria	2.1. O texto como unidade básica da lingüística. As tipoloxías textuais. Caracterización e tipoloxía básica dos textos literarios, dos textos académicos e dos textos xornalísticos 2.2. Principios básicos para a interpretación e construción de textos académicos, con especial atención á exposición e á argumentación. 2.3. Os xéneros xornalísticos: Xéneros informativos. Xéneros interpretativos. Xéneros de opinión. Algúns tipos básicos: a noticia, a reportaxe en profundidade, o editorial. A linguaxe xornalística. Prácticas de análises e comentario. 2.4. A competencia lectora de textos literarios como fonte de desenvolvemento integral e harmónico dos aspectos intelectuais, afectivos e sociais da persoa.
3. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros	3.1. A arquitectura da lingua: dialectos, niveis e estilos. O correcto como norma idiomática de cada modo de falar. O español común e o español estándar. 3.2. A variación social da Lingua Española. Prácticas de análises e comentario 3.3. Os rexistros ou niveis de fala. O denominado argot común. Prácticas de análises e comentario.

Planificación docente

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Seminario	3	2	5
Traballo tutelado	10	30	40
Resolución de problemas de forma autónoma	20	15	35
Presentación	2	14	16
Lección maxistral	15	7	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos.
Traballo tutelado	Técnicas grupales participativas. Exames
Resolución de problemas de forma autónoma	Lecturas e documentación sobre os traballos que se van realizar. Lectura dunha obra literaria. Preparación da materia e dos exames
Presentación	Os alumnos farán unha exposición oral dun traballo en grupo.
Lección maxistral	Metodoloxía expositiva

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Durante o período lectivo estableceranse varias sesións de tutoría grupal co fin de resolver dúbidas.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	A profesora ofrecerá os materiais axeitados e responderá ás dúbidas que se presenten na preparación das probas tanto en titorías virtuais como presenciais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Traballos e actividades propostos polos docentes.	40	CG6 CG11 CE42 CE44 CT1 CT3 CT7
Lección maxistral	Valorarase a participación habitual do estudantado nas sesións expositivo participativas	10	CG6 CG11 CE43 CE44 CE49 CT1 CT7 CT9
Presentación	Elaboración e exposición dun traballo extenso. Na exposición valoraranse tanto os contidos como a exposición oral.	20	CG6 CG11 CE43 CE44 CE49 CT1 CT7 CT9

Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación das competencias adquiridas mediante respostas a cuestións teórico-prácticas dotadas de relevancia no programa	30	CG6 CE44 CE46 CE51 CT1 CT3 CT13
---------------------------------------	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua: para poder seguir esta avaliación cómpre asistir ao 80% mínimo das horas. A participación activa será tida en conta. Ademais, a avaliación consistirá na realización dos traballos estipulados pola profesora (presentacións e exposicións de traballos, resolución de problemas ou exercicios) e da proba de resposta longa. *De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.*

Avaliación única: o alumnado pode presentarse a unha única proba de carácter teórico-práctico. A data deste exame poderá consultarse na páxina web da facultade no apartado "Organización Académica" <http://fcced.uvigo.es/gl/>

2ª Convocatoria. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas de exame poden consultarse na páxina web da facultade, no apartado "Organización Académica" <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Montolío, Estrella (coord.), Manual de escritura académica y profesional (Vol. I): Estrategias gramaticales, 1, Ariel Letras, 2014, Barcelona

Montolío, Estrella (coord.), Manual de escritura académica y profesional (Vol. II): Estrategias discursivas, 1, Ariel Letras, 2014, Barcelona

Moreno Fernández, Francisco, Las variedades de la lengua española y su enseñanza, 1, Arco Libros, 2010, Madrid

COLOMER, TERESA, Introducción a la literatura infantil y juvenil actual, Síntesis, 2010, Madrid

Cassany, Daniel et al., Enseñar lengua, 7, Grao, 2003, Barcelona

BIGAS, M. e CORREIG, M, Didáctica de la lengua en la educación infantil, 1, Síntesis, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Prado Aragonés, Josefina, Didáctica de la lengua y la literatura para enseñar en el siglo XXI, 1, La Muralla, 2004, Madrid

Cerrillo, Pedro C., LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL Y EDUCACIÓN LITERARIA: HACIA UNA NUEVA ENSEÑANZA DE LA LITERATURA, 1, Octaedro, 2007, Barcelona

Cortés Rodríguez, Luis, Comentario pragmático de comunicación oral, 1, Arco libros, 2008, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

Lingua española/P02G120V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés				
Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés			
Código	P02G110V01508			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Castro Lorenzo, Carla Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://sites.google.com/site/didactiquedufle/			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias no ensino dunha lingua estranxeira no ámbito da educación infantil e tomando como exemplo a lingua francesa.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	• saber facer
CE51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	• saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer

CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber facer
		• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CB3
	CB4
	CB5
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG7
	CG9
	CG11
	CG12
	CE42
	CE43
	CE51
	CE53
	CE61
	CT1
	CT3
	CT4
	CT6
	CT8
	CT11
	CT12
	CT14

2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre o estudiantado.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT17
CT19

3. Xestionar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.

CG7
CG10
CG11
CE37
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	CG2 CG3 CG4 CG5 CG10 CE37 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB3 CE42 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT15 CT19
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CG2 CG3 CE42 CE43 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT13 CT15
7. Comprender os principios básicos da lingua como comunicación.	CE42 CE51 CE53 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT19

8. Manexar os conceptos básicos do enfoque comunicativo por tarefas e competencias.

CG2
CG3
CG7
CG11
CE42
CE53
CT1
CT2
CT4
CT6
CT9
CT11
CT12
CT13
CT19

9. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG10
CE42
CE43
CE53
CT1
CT3
CT4
CT6
CT10
CT11
CT12
CT13
CT19

10. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco Europeo Común de Referencia para a Aprendizaxe das Linguas (MECR).

CB3
CB4
CB5
CE37
CE43
CT1
CT3
CT4
CT7
CT11
CT12
CT13
CT19

11. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

12. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG5
CG7
CG9
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT13
CT14
CT15
CT19
CT21

13. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE42
CE43
CE51
CE53
CE61
CT1
CT3
CT4
CT13
CT14
CT15
CT21

14. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT11
CT12
CT13
CT19

Contidos

Tema

1. Modelo teórico da lingua como comunicación: as achegas orientadas á acción.	1a. As variábeis do ensino das linguas estranxeiras na educación primaria: idade, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos. 1b. O francés como lingua estranxeira: FLE, FOS, EMILE/AICLE/CLIL, EVLANG e "Français précoce". 1c. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.
2. Achega didáctica por tarefas e competencias.	2a. Aprendizaxe da lingua estranxeira por proxectos na Educación Infantil. 2b. O Cadro Europeo Común de Referencia para as linguas (CECR). 2c. O Portfolio Europeo das Linguas (PEL).
3. Currículo de linguas estranxeiras.	3a. A lexislación referente ao ensino das linguas estranxeiras na educación infantil. 3b. O nivel A1 do MECR en educación infantil: obxectivos, contidos e competencias. 3c. O DCB de Educación Infantil e a aprendizaxe das linguas estranxeiras.
4. Elaboración de unidades didácticas.	4a. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira: comprensión oral e escrita, expresión oral e escrita. 4b. A escolla de materiais para traballar na aula: documentos pedagogizados e documentos auténticos. 4c. Cancións, contos e xogos na clase de francés de Educación Infantil. 4d. Temporalización de obxectivos, contidos e actividades

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	24	36
Aprendizaxe baseado en proxectos	14	28	42
Presentación	2	2	4
Resolución de problemas	20	40	60
Debate	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistrais desenvolveranse con toda a clase, nas horas de grupo A. Nelas profesor e alumnado traballarán os conceptos esenciais dos diferentes puntos indicados nos contidos da materia e necesarios para a elaboración dos proxectos. O profesor tamén indicará bibliografía e outros recursos útiles para o alumnado poder encontrar información adicional.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá un mínimo de catro proxectos que integrarán o portfolio ou blog de aprendizaxe e que se deberán presentar oralmente nas datas indicadas no inicio do curso. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización estarán detalladas na web da materia. Preferentemente nas horas de tipo B, o profesor guiará o alumnado para a execución destas tarefas mediante a realización de actividades grupais e colaborativas.
Presentación	Desenvolveranse preferentemente nas sesións de tipo A. Para cada proxecto, os grupos deberán expor oral e presencialmente o resultado do seu traballo. Cada grupo disporá de 10 minutos para realizar a súa presentación.
Resolución de problemas	Nos grupos B, o alumnado realizará unha serie de actividades de aprendizaxe coas que o profesor ilustrará estratexias, metodoloxías e tecnoloxías habituais no ensino dunha lingua estranxeira.
Debate	Desenvolveranse preferentemente nas horas de tipo B. O alumnado deberá achegar respostas e ideas sobre as preguntas que se formulen nas sesións maxistrais, aínda que tamén se poderán programar encontros dixitais con algunha persoa experta. As horas de debate tamén se poderán usar para negociar datas, horarios, criterios e metodoloxía do sistema de avaliación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debate	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Presentación	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Resolución de problemas	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
-------------------------	--

Avaliación		
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación Nas datas establecidas na clase o alumnado deberá presentar oralmente os resultados dos proxectos grupais propostos polo profesor e que estarán tamén publicados nun portfolio de aprendizaxe. O alumnado presencial deberá realizar todos os proxectos propostos ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada grupo de traballo disporá de 10 minutos e poderá usar os medios técnicos que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán avaliadas polo profesor segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na web na materia. O traballo de cada estudante nun proxecto será avaliado polos seus compañeiros de grupo segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na web na materia. A nota de cada estudante nun proxecto será a suma ponderada da cualificación do profesor (75%) e a do seu grupo de traballo (25%). En calquera caso, os grupos serán creados aleatoriamente polo profesor.	100	CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE37 CE42 CE43 CE51 CE53 CE61 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na web da materia e na web da

facultade.

Avaliación en primeira convocatoria

Avaliación presencial

O alumnado deberá realizar e expor todos os proxectos expostos polo profesor, así como unha serie de actividades en liña obrigatorias. A nota final calcularase a partir da media das notas obtidas en cada proxecto.

Avaliación non presencial

O alumnado que non puiden ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo do primeiro mes de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e a grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na web da materia.

Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Logros e traballos voluntarios en primeira convocatoria

O profesor poderá outorgar ao alumnado distincións cun determinado valor sobre a nota final. A lista de distincións, o seu valor na cualificación final e os criterios da súa concesión estarán detallados na páxina web da materia.

Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorrer a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. Quen non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas en segunda convocatoria.

O alumnado que concorrer á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés, o galego e o castelán. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das tres linguas de traballo. Porén, o esforzo por usar o francés será tido en conta positivamente na avaliación final. Os enunciados dos exames estarán redactados en lingua francesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das tres linguas de traballo da materia.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático. O seu uso repetido nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BERTOCCINI, P. e COSTANZO, E., Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE, 2, Clé Internationale, 2017, París

CAMERON, L., Teaching language to young learners, Cambridge University Press, 2002, Cambridge

CHAUVET, A., Référentiel de l'Alliance française pour le Cadre européen commun, 1, Clé Internationale, 2009, París

CUQ, J. P. / GRUCA, I., Cours didactique du français langue étrangère et seconde, Presses Universitaires de Grenoble, 2005, Grenoble

GORDON, T., Teaching Young Children a Second Language, 1, Praeger, 2007, Westport

PINTER A., Teaching Young Language Learners, 2, Oxford University Press, 2017, Oxford

Bibliografía Complementaria

- BALSIGER C. (dir.), *Eveil aux langues et approches plurielles : de la formation des enseignants aux pratiques de classe*, L'Harmattan, 2012, París
- CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA, *Lexislación da Educación Infantil en Galicia*, Xunta de Galicia, 2009, Santiago de Compostela
- HUETE, C. / PEREZ, P. (eds.), *Enseñanza-aprendizaje de las lenguas extranjeras en edades tempranas*, Región de Murcia, 2003, Murcia
- RAKOCEVIC, R., *Langues étrangères à l'école en Europe : un cadre commun de référence et une diversité des pratiques*, DEPP, 2013, París
- VANTHIER H., *L'enseignement aux enfants en classe de langue*, Clé Internationale, 2009, París
- VV.AA., *Enseigner et apprendre les langues au cycle 2*, CRDP - Académie de Bordeaux, Bordeaux
- WEISS, F., *Jouer, communiquer, apprendre*, Hachette, 2002, París
- YAICHE, F., *Les simulations globales, mode d'emploi*, Hachette, 1996, París

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502
 Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503
 Expresión musical e a súa didáctica/P02G110V01504
 Lingua e literatura: Español/P02G110V01507
 Lingua e literatura: Galego/P02G110V01505

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101
 Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201
 Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205
 Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104
 Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404
 Idioma estranxeiro I: Francés/P02G110V01405

Outros comentarios

Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado a materia de 2º curso "Idioma estranxeiro: francés" ou, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato. Así mesmo, aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas ou no Centro de Linguas da universidade.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail) e en Facebook.

En caso de ausencia xustificada do profesor, este garantirá as aprendizaxes do alumnado mediante actividades en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe das ciencias sociais				
Materia	Aprendizaxe das ciencias sociais			
Código	P02G110V01601			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Moragón Arias, María Pilar			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar Sánchez Sánchez, David Ernesto			
Correo-e	mariapilarmoragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros Mestres a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do DCB, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais na Educación Infantil			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer

CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber facer • Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	• saber
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.	• saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	• saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	• saber facer
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber • saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber
CE38	Coñecer os momentos máis sobresaíntes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.	• saber
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.	• saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa.	CB1 CB2 CG1 CE22 CE28 CT2 CT3 CT13 CT21
Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social	CB2 CB4 CG2 CG9 CE1 CE2 CE13 CE14 CE44 CT3 CT13 CT15 CT21
Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais	CB2 CB5 CG2 CG3 CE1 CE2 CE4 CE32 CE36 CT6 CT11 CT12 CT15
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	CB1 CB2 CB3 CG3 CG4 CG12 CE5 CE12 CE14 CE26 CE37 CE38 CE40 CT1 CT3 CT8 CT14 CT19

Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil	CB3 CB4 CG2 CG3 CG7 CG9 CG11 CE5 CE23 CE24 CE26 CE29 CE30 CE39 CE40 CE41 CT2 CT3 CT5 CT9 CT17 CT21 CT22
Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	CB3 CB4 CB5 CG2 CG4 CG11 CG12 CE5 CE6 CE23 CE24 CE26 CE29 CE40 CE41 CT2 CT3 CT5 CT9 CT16 CT17 CT22
Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da Información e a Comunicación na aprendizaxe do medio social	CB5 CG7 CG12 CE21 CE24 CE29 CE41 CT2 CT5 CT6 CT7 CT9 CT15 CT21 CT22

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais na Educación Infantil Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais en Educación Infantil Elaboración e defensa dunha Unidade Didáctica en Coñecemento do Medio

2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido da área de Ciencias Sociais	Introdución ás Ciencias Sociais: concepto e trazos que as caracterizan Cales son as Ciencias Sociais? Definicións específicas As Ciencias Sociais na Escola: contidos en Educación Infantil
3. BLOQUE 3. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento do medio social	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais Desenvolvemento e evolución das nocións temporais Tratamento didáctico da obra de arte

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Debate	9	19	28
Traballo tutelado	15	28	43
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	22	27
Presentación	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia co apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Debate	Comentarios de textos, debates guiados
Traballo tutelado	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica da área de Coñecemento do Medio

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo. Isto realizarase mediante sesións presenciais no despacho, dúbidas a través do correo electrónico, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Asistencia e participación. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria - Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	5	CB1 CB2 CB3 CG1 CG12 CE1 CE2 CE4 CE14 CE37 CE38 CT3 CT7 CT13 CT19 CT22

Traballo tutelado	Realización en grupo da Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil - Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	15	CB2
			CB3
			CB4
			CG3
			CG11
			CE12
			CE23
			CE24
			CE29
			CE30
			CE36
			CE39
			CT2
			CT6
			CT9
			CT15
Debate	Comentarios de texto, participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa - Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social - Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais - Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	15	CB2
			CB3
			CB4
			CG3
			CG11
			CE12
			CE23
			CE24
			CE29
			CE30
			CE36
			CE39
			CT2
			CT6
			CT9
			CT15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa - Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social - Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais - Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	50	CB1
			CB2
			CB3
			CG1
			CG12
			CE1
			CE2
			CE4
			CE14
			CE37
			CE38
			CT3
			CT7
			CT13
			CT19
			CT22

Presentación	Presentación e defensa da Unidade Didáctica Seleccionada.	15	CB2
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		CB3
	- Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil		CB4
	- Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados		CG3
			CG11
			CE12
			CE23
			CE24
			CE29
			CE30
			CE36
			CE39
			CT2
			CT6
			CT9
			CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia na primeira convocatoria (abril a maio), os alumnos que asisten regularmente á clase deben superar unha proba teórica sobre os conceptos básicos e os contidos do programa (exame final), así como realizando a clase e traballos tutelados proposta. No caso de non asistir e non realizar as actividades, realizarase no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B e da nota da Unidade Didáctica, no caso de que fosen feitas na aula, manteranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non os fixo, debe facelos para superar a materia. O paso da proba teórica é condición indispensable para superar a materia. Todos os alumnos, sexan ou non asisten ás aulas, teñen dereito a ser avaliados (a través dun exame ou na forma na que se establece na Guía Docente). As mesmas condicións de avaliación xerais aplicaranse a aqueles estudantes que, por algún motivo, non poden asistir regularmente á clase. Se a materia non foi aprobada na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As datas dos exames poden atoparse no sitio web da Facultade, na ligazón <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenos>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

TREPAT, C. y COMES, P., El tiempo y el espacio en la Didáctica de las Ciencias Sociales, Graó, 2000, Barcelona
 HERNÁNDEZ CARDONA, F.X., Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia, Graó, 2002, Barcelona
 DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C., Didáctica de las Ciencias Sociales, Pearson Educación, 2004, Madrid
 ARANDA HERNANDO, A.M, Didáctica del conocimiento de medio social y cultural en educación infantil, Síntesis, 2003, Madrid
 TONDA MONLLOR, E.M., La Didáctica de las Ciencias Sociales en la formación del profesorado de Educación Infantil, Publicaciones de la Universidad de Alicante, 2001, Alicante
 RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F., Didáctica de las Ciencias Sociales na Educación Infantil., Ir Indo, 1995, Vigo

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

Xeografía para mestres/P02G110V01907

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas para mestres: Educación infantil				
Materia	Matemáticas para mestres: Educación infantil			
Código	P02G110V01602			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Valente da Silva, María Joao			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Marta Valente da Silva, María Joao			
Correo-e	mvalente@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está orientada a consolidar e profundizar a formación matemática básica necesaria que permita ter un coñecemento sólido dos contidos matemáticos que configuran o Currículo da Educación Infantil. Serve de base, por tanto, para comprender os procesos implícitos no seu ensino. Determinar os obxectivos e os contidos, escoller os recursos e deseñar as actividades matemáticas para a Educación Infantil. Fomenta o espírito crítico e investigador e axuda a desenvolver a capacidade de expresarse con claridade, precisión e rigor. Contribuíndo á unha mellor competencia profesional e ao seu desenvolvemento continuo.			

Competencias			
Código			Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.		• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.		• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		• saber facer • Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil		• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva		• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos		• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles		• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia		• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión		• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.		• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia		• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida		• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias		• saber facer

CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	• saber
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	• saber • saber facer
CE35	Comprender as matemáticas como coñecemento sociocultural.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber • saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Adquirir a formación matemática necesaria que permita dominar os conceptos matemáticos básicos que configuran o currículo de Educación Infantil.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG5 CG6 CG11 CE33 CE34 CE35 CT1 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT13 CT15 CT16 CT21

2. Comprender as matemáticas como un coñecemento sociocultural e a súa utilidade.

CB5
CG1
CG3
CG5
CG11
CE33
CE34
CE35
CT1
CT3
CT6
CT7
CT12
CT13
CT15
CT19

3. Desenvolver o espírito crítico e investigador e a capacidade de expresión e comunicación en matemáticas.

CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CE35
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT15
CT16
CT17
CT21

4. Capacitar para consultas e traballo documental sobre o currículo e os aspectos xerais da Didáctica da Matemática.	CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11 CG12 CE33 CE34 CE35 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT19 CT20 CT21
5. Desenvolver as competencias de autoformación e traballo cooperativo.	CB5 CG1 CG2 CG3 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CE34 CE35 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21

Contidos

Tema

1. A área de Matemáticas no currículo da Educación Infantil.	.
2. Lóxica. Conxuntos. Relacións: Clasificacións e ordenacións. Operacións	2.1 Lóxica elemental. Operacións lóxicas. 2.2 Teoría intuitiva de conxuntos. Operacións con conxuntos. Propiedades. 2.3 Relacións de equivalencia. Relacións de orde. 2.4 Correspondencias e aplicacións. 2.5 Leis de composición. Estructuras alxébricas.

3. O número. Historia dos sistemas de numeración. Os números naturais: aspecto cardinal e ordinal. Operacións. Sistemas de numeración. Conxuntos numéricos.	3.1 Introducción e historia dos números e dos sistemas de numeración. 3.2 O conxunto dos números naturais. 3.3 Operacións con números naturais. Propiedades. 3.4 Ordenación en N. Número ordinal. 3.5 Sistemas de numeración. Teorema fundamental. 3.6 Cambio de sistema de numeración. Operacións nun sistema de numeración. 3.7 Os números enteiros. Os números racionais. Ampliación de Q. O número real.
4. O espazo. Historia da Xeometría. Conceptos fundamentais de Xeometría. Construcións xeométricas no plano. Figuras planas e corpos.	4.1 Introducción histórica da Xeometría. 4.2 Conceptos fundamentais de Xeometría. 4.3 Construcións xeométricas no plano. 4.4 Transformacións xeométricas no plano. 4.5 Estudio de polígonos. Triángulos. Cuadriláteros. 4.6 Circunferencia e círculo. 4.7 Poliedros. Prismas. Pirámides. 4.8 Corpos de revolución.
5. As magnitudes e a medida. Introducción e historia. O sistema métrico decimal. Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Estimación, erros.	5.1 Introducción e historia. O sistema métrico decimal. 5.2 Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Unidade de medida. 5.3 Proporcionalidade directa e inversa. Magnitudes proporcionais. 5.4 Lonxitude. Amplitude. Extensión. 5.5 Volume e capacidade. 5.6 Outras magnitudes. 5.7 Estimación de medida. Erros.
6. Os contidos matemáticos no currículo da Educación Infantil.	.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	25	0	25
Traballo tutelado	15	15	30
Traballo tutelado	7.5	7.5	15
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Diagnóstico de coñecementos previos. Introducción e presentación da materia. Reparto da documentación base. Referencias bibliográficas recomendadas. Caderno de traballo para os grupos. Outras actividades, exercicios e problemas para o traballo autónomo.
Lección maxistral	Presentación e explicación dos contidos do temario. Síntese e reflexión sobre os contidos. O alumno incorporará ao caderno de traballo o desenvolvemento do temario.
Traballo tutelado	Proposta do profesor de exemplos, problemas e actividades singulares que contribúan a unha mellor comprensión dos contidos de cada un dos temas. Os estudantes traballarán en grupos coa supervisión e dirección do profesor e farán exposición das resolucións. Poderán empregar a bibliografía e os materiais necesarios. Na aula haberá comunicación e discusión das diferentes solucións aportadas. As actividades, exercicios e problemas resoltos se incorporarán ao caderno de traballo.
Traballo tutelado	Presentación do caderno de traballo e corrección nas resolucións aportadas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Un caderno con actividades, exercicios e problemas complementarios, dos temas 2 ao 5, servirá para que o alumnado traballe de forma individual e autónoma. Poderán consultar co profesor nas horas de tutoría individualizada que se determinen. As resolucións poden ser incorporadas ao seu caderno de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes poderán consultar co profesor, nas horas de tutoría individualizada que se determinen, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia. Así mesmo, sobre as actividades propostas para o traballo autónomo. Nas horas específicas que se determinen, presentarán para a súa revisión o caderno de traballo, no que deberán estar recollidas as cuestións teóricas da materia e os problemas resoltos das clases prácticas.
Traballo tutelado	Os estudantes poderán consultar co profesor, nas horas de tutoría individualizada que se determinen, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia . Así mesmo, sobre as actividades propostas para o traballo autónomo. Nas horas específicas que se determinen, presentarán para a súa revisión o caderno de traballo, no que deberán estar recollidas as cuestións teóricas da materia e os problemas resoltos das clases prácticas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Os criterios de avaliación serán: - Asistencia ás clases. O seu control será mediante sinatura. - Intervención na aula, corrección nas resolucións que se presenten e claridade na exposición. - Presentación do caderno de traballo e posterior corrección segundo as indicacións do profesor.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG3 CG4 CG5 CG6 CG11 CE33 CE34 CE35 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21
Exame de preguntas obxectivas	Exame (proba individual escrita) da materia, tanto da parte teórica como de exercicios e problemas. Cada unha das cuestións propostas terá diferente peso segundo o seu grao de dificultade e amplitude. Os estudantes saberán antes de realizar a proba a cualificación máxima de cada unha delas. Será valorada: - A corrección nos razoamentos, cálculo e interpretación de resultados. - A capacidade de expresión en matemáticas e en xeral na lingua. - A capacidade para a representación e comprensión de figuras.	70	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia será a suma das obtidas no traballo de aula (de 0 a 3) e a da proba individual escrita (de 0 a

7). Os estudantes que non se integren nos grupos de traballo das clases prácticas ou non cumpran os requisitos establecidos como criterios de avaliación terán como única opción o exame (cualificación de 0 a 7), sendo a cualificación obtida a súa cualificación final da materia. Co mesmo criterio, os que non se presenten ao exame terán como cualificación final a obtida na parte práctica.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, mediante a realización dun novo exame (de 0 a 7). A cualificación que durante o curso obtiveran na parte práctica (de 0 a 3) será engadida á nova cualificación.

EVALUACIÓN DE ALUMNOS NON ASISTENTES As competencias serán avaliadas mediante a realización dun examen (de 0 a 10).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade
(<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nortes Chega, A., Matemáticas y su didáctica, 2007, Ed. Marín. Murcia

Díaz Godino, J. (Director), Matemáticas para Maestros. En: www.ugr.es/local/jgodino/edumat-maestros, 2004, GAMI, S.L.

Hidalgo, S., Las Matemáticas en el Título de Maestro, 1997, L. Diagonal. Segovia

Chamorro, M^a. CARMEN e outros, Didáctica de las Matemáticas para Primaria, 2003, Pearson. Madrid

Bibliografía Complementaria

Fernández, V., Teoría básica de conjuntos, 2003, Anaya. Madrid

Gómez, B., Numeración y cálculo, 1988, Síntesis. Madrid

Nortes Checa, A., 700 problemas de matemáticas y su didáctica, 1986, Marín. Murcia

Olmo, M. A. del; Moreno, M. F.; Gil, F., Superficie y volumen, 1988, Síntesis. Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das matemáticas para a educación infantil/P02G110V01911

Outros comentarios

Para poder completar a súa formación como profesional competente en Educación Infantil deberá cursar a materia do cuarto curso:

Didáctica das Matemáticas para a Educación Infantil. P02G110V01911

Breve descrición dos contidos:

1. Desenvolvemento psicoevolutivo dos conceptos matemáticos;
2. O ensino da matemática nos primeiros anos;
3. Obxectivos e contidos matemáticos;
3. Recursos e materiais para o ensino da matemática;
4. A actividade matemática na escola infantil. Dificultades na aprendizaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Coñecemento do medio natural				
Materia	Coñecemento do medio natural			
Código	P02G110V01901			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Arias Correa, Azucena			
Profesorado	Arias Correa, Azucena			
Correo-e	azucena@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia traballa os fundamentos científicos e tecnolóxicos do currículo de EI, sobre todo o relacionado con coñecemento do contorno. Promove o entendemento do medio natural desde un punto de vista sistémico desenvolvendo unha actitude positiva cara ao medio.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber • saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	• saber • saber facer
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber • saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer

CT9	Traballo en equipo	• saber facer
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT19	Cóñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar feitos, leis, modelos e teorías das ciencias experimentais, interpretando informacións científicas para a comprensión do medio.	CG1 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT14
Entender o medio natural desde un punto de vista sistémico, considerando as interacción que operan na Terra e analizando as súas consecuencias.	CG11 CE33 CE36 CE40 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT17 CT18 CT19

Coñecer os fundamentos didácticos e pedagóxicos do currículo desta etapa, particularmente da área de coñecemento do medio natural, social e cultural.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT8 CT9 CT17 CT18 CT21
Desenvolver unha actitude positiva cara á valoración e a conservación do medio, analizando as repercusións das intervencións humanas.	CG4 CG12 CE33 CE40 CT1 CT2 CT8 CT9 CT10 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20 CT22

Contidos

Tema	
O medio natural.	Enfoque sistémico e interdisciplinario dos estudos do medio natural: A paisaxe como punto de partida. Visión dinámica dos cambios acontecidos no espazo e no tempo nos sistemas terrestres. A construción humana do coñecemento. A investigación nas comunidades científicas e na aula. A aprendizaxe do coñecemento científico.
A Terra.	O planeta no Universo. Situación, movementos e efectos terrestres.
As capas fluidas da terra: Atmosfera e Hidrosfera.	O aire. A estrutura da atmosfera. O clima e o tempo. A polución e o cambio climático. A auga. Características e contaminación.
A xeosfera e as súas interaccións	Minerais e rochas. A estrutura da Terra e os procesos xeolóxicos.
A biosfera e as súas interaccións	Os seres vivos. Modelo de ser vivo e a súa relación co medio. Evolución e biodiversidade.
O desenvolvemento sostible e o medio.	Medio e desenvolvemento sostible. Datos do pasado e do presente. Algunhas contradicións do mundo actual. Proxeccións de futuro e repercusións para a humanidade.
O solo	O solo como exemplo de interfase entre os sistemas terrestres.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	1.5	3
Lección maxistral	8	10	18
Seminario	0	26	26
Resolución de problemas	8	10	18
Aprendizaxe baseado en proxectos	18	20	38
Estudo de casos	1.5	2	3.5

Prácticas de laboratorio	14	14	28
Informe de prácticas	0	4	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4
Traballo	1.5	6	7.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación sobre a estruturación dos contidos da materia, da metodoloxía de traballo e dos modelos a estudar previo análise de ideas e concepcións previas do alumnado.
Lección maxistral	Exposición da profesora o do profesor sobre ámbitos temáticos dos contidos da materia.
Seminario	Realización de tarefas ou actividades de aula en pequeno grupo/equipos cooperativos e en gran grupo para a detección de ideas previas e de coñecementos requiridos para as aprendizaxes dos contidos.
Resolución de problemas	Resolución en pequeno grupo e en gran grupo de exercicios pechados e de situacións-problema abertas sobre os contidos da materia, coa asistencia da profesora ou do profesor.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración individual e en pequeno grupo do proxectos de investigacións acotadas sobre aspectos relacionados cos contidos da materia. Exposición ao gran grupo das conclusións acadadas.
Estudo de casos	Realización de debates e de xogos de simulación ciencia-tecnoloxía-sociedade-medio ambiente - xénero.
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais na aula - laboratorio e toma directa de datos no medio ambiente, no contorno próximo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Seminario	Axudar ao alumnado en pequeno grupo.
Resolución de problemas	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e deseño de proxectos relacionados coa temática da materia.
Prácticas de laboratorio	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa.
Estudo de casos	Individualmente ou en pequeno grupo atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas con este aspecto

Probas	Descrición
Informe de prácticas	Orientación en equipo cooperativo en aula da realización de informes relacionados coas prácticas de laboratorio.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.
Traballo	Atención en equipos cooperativos en aula e individualmente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Informe de prácticas	Cada alumna e cada alumno confeccionará, no seu caderno de traballo na aula virtual da materia - curso, os informes descritivos das prácticas de laboratorio realizadas acompañados os informes de valoracións persoais e conclusións.	34	CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT9

Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada alumna e cada alumno confeccionará, no seu caderno de traballo na aula virtual da materia - curso, un traballo monográfico de investigación sobre unha situación - problema en relación co medio. Esta tarefa poderá substituírse pola elaboración dun diario de clase que recolla o acontecido na aula, as actividades e tarefas desenvolvidas,... xunto con valoracións persoais e grupais de cada sesión	33	CG1 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT9 CT13 CT15
Traballo	Cada alumna e cada alumno do curso elaborará, na aula virtual da materia, unha presentación multimedia para exposición pública sobre a programación e o posible tratamento globalizado de aula dunha aprendizaxe de coñecemento científico polo alumnado de educación infantil.	33	CG11 CE33 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo que se estableza na guía docente)

• Condicións de avaliación:

- Cada alumna e cada alumno confeccionará unha carpeta/diario e/ou caderno de laboratorio nos que haberá parte grupal e parte individual, e subiráa á sección particular específica da aula virtual da materia - curso en FAITIC, este traballo conterá un diario personal de seguimento das sesións lectivas, cos apuntamentos de aula, ampliacións, achegas, reflexións e coa avaliación e autoavaliación das sesións correspondentes. **A realización completa e a entrega deste diario/carpeta/caderno de laboratorio será condición necesaria e imprescindible para acollerse á opción de modalidade presencial de avaliación continua.**
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso disporanse, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado *Ciencia para educadores*. O uso deste libro é obrigatorio para poder realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual cómpre asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento idóneo.
- Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan adecuadas.
- A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
- O alumnado que non asistiu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar exame (dúas probas escrituras presenciais sobre os contidos da materia xerais e de laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames->. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

□ De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo□.

- **Criterios de avaliación da 2ª convocatoria**

- Para obter unha avaliación positiva o alumnado que asistiu regularmente a clase, coa porcentaxe de asistencia indicada anteriormente, poderá optar por presentar as tarefas e traballos pendentes indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame ((dúas probas escrituras presenciais sobre os contidos da materia xerais e de laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web da facultade <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
- O alumnado que non asistiu a clase , para obter unha avaliación positiva, deberá realizar exame (dúas probas escrituras presenciais sobre os contidos da materia xerais e de laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

ARIAS CORREA, A. et al., O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria., 1ª, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia., 2009, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia.

BATTISTA QUINTO B., Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento., 1ª, Graó., 2005, Barcelona □ Editorial Graó

VEGA TIMONEDA, S., Ciencia 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil, 1ª, Graó, 2011, Graó

BELLOCH, M., Ciencias en el Parvulario, 1ª, Paidós, 1992, Editorial Paidós. Barcelona

Consellería de Educación e O.U., Repositorio Lexislativo, 1ª, Xunta de Galicia, 2009, Xunta de Galicia

RAMIRO I ROCA, E., La maleta de la ciencia., 1ª, Graó, 2012, Barcelona - Editorial Graó.

Bibliografía Complementaria

CHIVITE PÉREZ. J. et al, Química en infantil y primaria, 1ª, Graó, 2012, Graó

MARÍN MARTÍNEZ, N., La enseñanza de las ciencias en la Educación Infantil, 1ª, Grupo Editorial Universitario, 2005, Grupo Editorial Universitario

JORBA, J. e SANMARTÍ, N., Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua., 1ª, MEC, 1996, Madrid: M.E.C.

BROWN, E. S., Experimentos de ciencias, 1ª, Narcea, 1991, Narcea

LÓPEZ SANCHO, J.M., Descubriendo las moléculas: un proyecto para el aula. Material didáctico para profesores de Educación Infantil y Primaria, 1ª, Dirección General de Ordenación Académica Madrid, 2006, Dirección General de Ordenación Académica Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe das ciencias da natureza/P02G110V01403

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ética e deontoloxía profesional				
Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G110V01902			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecer aos alumnos e alumnas os elementos instrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle aos alumnos e alumnas os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética. Analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética propostas no programa e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Motivar ao alumnado sobre a importancia que a formación ética pode desempeñar no seu traballo profesional e na formación da súa personalidade.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer • Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber facer
CE6	Cóñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer • Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer • Saber estar / ser
CT18	Lideranza	
CT19	Cóñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	
CT21	Motivación pola calidade	
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os desenvolvementos da psicoloxía evolutiva da infancia nos períodos de 0-3 e 0-6.	CT1
Saber promover a adquisición de hábitos en relación coa autonomía, a liberdade, a aceptación das normas e dos lindes.	CG5 CE5
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	CG3 CG4 CE5 CE6 CE12
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostible.	CT1 CT14
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as creencias e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	CT12 CT13 CT19
Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	CT1 CT6 CT13 CT14 CT15
Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	CT1 CT6 CT8 CT15
Habilidade básica para defender en público as súas opinións	CT3 CT17 CT18 CT20
Saber distinguir moral e ética, e coñecer os rasgos formais básicos do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados plantexados á ética como proposta normativa universalizable e as principais directrices metodolóxicas seguidas na resolución de controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan á sociedade do noso tempo.	CT1 CT6 CT7 CT13 CT15
Capacidade para recoñecer e analizar críticamente argumentos éticos de nivel básico e para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.	CT1 CT13 CT14
Capacidade para afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto para a súa propia forma de pensar.	CT13 CT14 CT22
Capacidade para recoñecer a relevancia e utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	CT14 CT21
Capacidade de consolidar unha identidade docente ética, comprometida coa súa rresponsabilidade social no contexto educativo.	CT14
Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados á tarefa educativa.	CT7 CT9 CT14 CT18
Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	CT13 CT14
Contribuir á promoción das melloras prácticas da profesión educativa.	CT14

Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socio-antropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
III.- Razóns éticas, razóns para a Ética.	5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
IV.- A Ética Aplicada	7.- Introducción ás Éticas aplicadas. 8.- Principios morais e casos prácticos.
V.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	5	25	30
Estudo previo	0	20	20
Lección maxistral	28	0	28
Seminario	8	0	8
Traballo tutelado	5	25	30
Estudo de casos	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Presentación e exposicións dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo
Estudo previo	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe
Lección maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.
Seminario	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario titorizados polo profesor/a.
Estudo de casos	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Titorías en grupo e/ou individuais para a resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe e na elaboración de traballos.
Seminario	Titorías en grupo e/ou individuais para a resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe e na elaboración de traballos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Estudo, análise e debate sobre casos prácticos vencellados ao temario da materia	20	CT1 CT3 CT6 CT13 CT15
Presentación	Presentación e exposición de traballos elaborados individualmente e/ou en grupo	30	CT1 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame da materia.	50	CT1 CT3 CT13 CT15 CT19

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado presencial e non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

Segunda convocatoria: de non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto da avaliación, poderán recuperarse

na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial: o alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir á titorización dos traballos, realizará ás seguintes probas: unha proba de contidos teóricos (50%) e un traballo de elaboración individual a determinar co profesor (50%).

As cualificacións obtidas nos apartados estudo de casos e análise de situacións e presentacións e exposicións dos traballos manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a proba de resposta longa e de desenvolvemento. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultar na web da Facultade, no apartado Organización Académica

<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php.>

Todo alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un examen ou no modo en que se establezca na guía docente).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORATALLA, A. Domingo:, Ética para educadores., 1ª, PPC, 2008, Madrid

CAMPS, Victoria, Breve historia de la Ética, 1ª, RBA, 2013, Barce

GARCÍA LÓPEZ, R., JOVER OLMEDO, G y ESCÁMEZ SÁNCHEZ, J., Ética profesional docente, 1ª, Síntesis, 2010, Madrid

GUERRERO, A., Apuntes de filosofía moral, 1ª, Playa de Akaba, 2010,

MARTÍNEZ NAVARRO, E., Ética profesional de los profesores, 1ª, Desclée de Brouwer, 2010, Bilbao

PÉREZ GÓMEZ, A., "Aprender a educar. Nuevos desafíos para la formación de docentes". Revista Universitaria de Formación del Profesorado, Vol. 24. Nº 2, 2010,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

As cualificacións obtidas nos apartados estudo de casos e análise de situacións e presentacións e exposicións dos traballos manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a proba de resposta longa e de desenvolvemento.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Obradoiro de creatividade artística				
Materia	Obradoiro de creatividade artística			
Código	P02G110V01906			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez López de Castro, Rut			
Profesorado	Martínez López de Castro, Rut			
Correo-e	rut@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumando adquirirá unha serie de competencias e coñecementos sobre a creatividade e as súas potencialidades artísticas e sociais.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber • saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	• saber • saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber • saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber • saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer • Saber estar / ser
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber • saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber • saber facer

CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber • saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber • saber facer
CT21	Motivación pola calidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir conceptos, teorías e argumentos que permitan comprender a creación artística.	CB3 CB5 CG3 CE55 CE56 CE62 CT1 CT3 CT13
Adquirir recursos técnicos e pedagóxicos da creación artística.	CB3 CB5 CG7 CG11 CE53 CE55 CE56 CT8 CT13 CT17 CT21
Abordar, coñecer e entender as nocións da creatividade e a súa relación coas tendencias pedagóxicas da educación artística.	CB3 CB5 CG1 CG2 CE1 CE25 CT1 CT3 CT7 CT13

Contribuir a consolidar habilidades e destrezas para o aprendizaxe autónomo, creativo e cooperativo.

CB3
CB5
CG3
CE5
CE23
CE29
CE53
CE59
CE66
CT7
CT8
CT9
CT15

Contidos

Tema

O xogo e a didáctica das artes visuais	O xogo e a súa relación coa creación artística. O xogo creativo en as vangardas históricas. O carácter lúdico nas linguaxes artísticas contemporáneas.
A creatividade desde unha perspectiva cultural.	A creatividade como resolución e creación de problemas. Elementos e atributos de a educación para a creatividade. Investigacións sobre a creatividade desde unha perspectiva social. Como traballar desde a educación artística creativamente.
O espazo escolar desde a educación artística	Conceptualización do espazo escolar As paredes falan O patio. Experiencias de intervención

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	52	0	52
Traballo tutelado	0	97	97

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividades expositivas por parte do/a profesor/a. Teoría e exposición de contidos, traballos e proxectos.
Traballo tutelado	Traballo proxecto e exercicios. Resolución de dúbidas e propostas. Consultas e seguimento de traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os alumnos/as terán unha tutorización que facilitará na medida do posible o desenvolvemento adecuado dos traballos propostos. O alumno/a poderá facer un seguimento activo da materia mediante as titorías e a plataforma virtual na que se subirá información e documentación correspondente ós contidos e exercicios da materia. Recomendase a asistencia regular as aulas. Os alumnos/as que non superen a materia na 1ª convocatoria serán avaliados/as na 2ª convocatoria.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Traballo tutelado	A avaliación será continua, formativa e cualitativa a través do deseño e posta en práctica dos exercicios e proxectos.	100	CE62
	Tendo en conta:		CT1
			CT3
	Adecuación dos Prazos de presentación de exercicios e proxectos. (Presentación presencias e a través da plataforma FAITIC.)		CT7
			CT8
			CT13
	Coñecemento e comprensión de conceptos e métodos da materia.		CT17
			CT21
	Rigor analítico e metodolóxico aplicado na realización dos exercicios e proxectos.		
	Aptitude creativa. Capacidade expresiva e comunicativa.		
	Avaliarase positivamente a actitude e a boa disposición para aprender e a participación con interese nas actividades realizadas na aula.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

As características da materia inciden na necesidade da asistencia á aula (teoría e prácticas), polo que a asistencia a un mínimo do 80% das sesións de clase é obrigatoria. O alumnado que non asista as clases con regularidade deberá poñerse en contacto co docente para establecer un plan de traballo persoal, acorde coas circunstancias específicas de cada alumno/a, debendo facer un seguimento activo da materia mediante as titorías e a plataforma virtual.

De non te superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente:

<http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes>

Convocatoria de xullo:

O alumnado que non supere a materia na convocatoria ordinaria, terá que presentar novamente todos os traballos realizados durante o curso, así como un exercicio teórico, tendo en conta as observacións para a súa mellora, ampliación, repetición ou adaptación. Para fixar os pormenores de entrega, será imprescindible contactar previamente co/a docente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vea Vecchi, Arte y creatividad en Reggio Emilia : el papel de los talleres y sus posibilidades en educación infantil y sus posibilidades, Morata, 2013, Madrid

Marina, José Antonio, El Aprendizaje de la creatividad, Ariel, 2013, Barcelona

Eisner, E, Educar la visión artística, Paidós, 1995, Barcelona

Acaso, María, La educación artística no son manualidades, Catarata, 2012,

Bibliografía Complementaria

Hernández, F., Espigador@s da cultura visual. Outra narrativa para a educación das artes visuais, Octaedro, 2007, Barcelona

Hernández, F., Educación y cultura visual, Octaedro, 2000, Barcelona

Aguirre, I., Teorías y prácticas en educación artística. Ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética, Pamplona: Universidad Pública de Navarra, 2000, Pamplona

Guilford, J.P, Creatividad y educación, Paidós, 1991, Barcelona

Marín, R. y De la Torre, S, Manuel de Creatividad, Vicens Vives, 1991, Barcelona

Torre, S. de la, Evaluación de la Creatividad, Escuela Española, 1991,

Cátedra INCREA, 7 visiones sobre creatividad e innovación, Universidad Jaume I de Castellón, 2001, Castellón

Leonard, J., Como utilizar la creatividad y alcanzar tu sueño dorado, Ediciones Obelisco S.A, Ediciones Obelisco S.A, 1993, Barcelona

Gardner, H., Mentes creativas, Paidós, 1993, Barcelona

Sternberg, R., La creatividad en una cultura conformista, Paidós, 1997, Barcelona

Rabadán Anta, Rafael y Corbalán Berná, Javier, Creatividad : teoría y práctica elemental para profesionales de la docencia, la empresa y la investigación, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cór, 2011, Córdoba

Dewey, J, El arte como experiencia, Paidós, 2008, Barcelona

Sarlé, P., Ivaldi, E. y Hernández, L, Arte, Educación y Primera Infancia: sentidos y experiencias., Organización de Estados Iberoamericanos, para la E, 2014, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Pensamento e cultura/P02G110V01401

Expresión musical e a súa didáctica/P02G110V01504

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da expresión plástica e visual/P02G110V01502

Outros comentarios

- O alumno/a que non asista debe informar os primeiros 15 días do comezo das clases.

- A guía docente é unha declaración de intencións.

- O alumno/a non asistente considerárase o que falte un 80% das clases.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía para mestres				
Materia	Xeografía para mestres			
Código	P02G110V01907			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de que o alumno adquira os coñecementos, habilidades e destrezas necesarios para ter unha visión xeográfica dos procesos naturais e humanos. Trátase tamén de que o alumno desenvolva as súas capacidades de análises e de sínteses e o razoamento espacial, útiles para a súa formación profesional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber • saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber • Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber • Saber estar / ser
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber • saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber • Saber estar / ser
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	• saber • saber facer

CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber • saber facer
CE39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.	• saber • saber facer
CE40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	• saber • saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber • saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber • saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber • saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber • saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• saber • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber • saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil	CB1 CG1 CE24 CT1 CT3 CT13 CT14 CT21 CT22

Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes	CB2 CG1 CG11 CE13 CE36 CE40 CT1 CT2 CT3 CT8 CT9 CT17
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	CB1 CB4 CB5 CG11 CE13 CE24 CE36 CE40 CE41 CE44 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT13 CT22
Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos	CB2 CB4 CG2 CG3 CG11 CE13 CE36 CE39 CE40 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT17 CT21
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	CB2 CB4 CG7 CG11 CE29 CE36 CE40 CT2 CT3 CT5 CT8 CT9 CT17
Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	CB3 CG5 CG11 CE13 CE44 CT1 CT2 CT3 CT6 CT17

Ampliar a formación cultural

CB1
CB2
CB3
CB4
CG4
CG11
CG12
CE13
CE36
CE37
CE40
CT1
CT3
CT12
CT13
CT14
CT16
CT19
CT22**Contidos**

Tema

1. BLOQUE 1: Situación e representación espacial	Como é a Terra?
Como a representamos?
A necesidade de saber ler e interpretar mapas
2. BLOQUE 2. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	O sistema natural e os seus compoñentes.
Os fundamentos xeográficos da diversidade de paisaxes naturais
3. BLOQUE 3. As consecuencias xeográficas da acción humana	Cantos somos e como nos distribuímos?
Como nos organizamos?
Como funciona o sistema global?

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Traballo tutelado	9	21	30
Estudo previo	5	13	18
Resolución de problemas	6	21	27
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballo tutelado	Realización, en grupo, dun comentario exhaustivo dunha folla do Mapa Topográfico
Estudo previo	Lectura e análise do material proporcionado previamente polo profesor
Resolución de problemas	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto; análise e realización de recursos; deseño de programacións

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través do correo electrónico, etc.
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante sesións presenciais no despacho, consultas a través do correo electrónico, etc.
Estudo previo	Resolución de dúbidas que expoña o material proporcionado ao alumno

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Presentación do traballo realizado acorde ás pautas propostas. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil	15	CB1 CB3 CB4 CG2 CG3 CG11 CE29 CE36 CE39 CE41 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT9 CT13
Resolución de problemas	Presentación dos traballos realizados na aula (comentarios, reflexións, análises). Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil - Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	10	CB1 CB3 CB4 CG11 CE24 CE29 CE36 CE41 CT1 CT2 CT3 CT6 CT9 CT13 CT15

Estudo previo	Asistencia e participación en clase	5	CB1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		CB2
	- Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil		CB4
	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes		CB5
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico		CG1
	- Ampliar a formación cultural		CE36
			CE37
			CE41
			CE44
			CT1
			CT2
			CT3
			CT8
			CT13
			CT22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Tres probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario.	35	CB1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		CB2
	- Adquirir coñecementos e comprensión dunha área relevante do currículo de Educación Infantil		CB4
	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes		CB5
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico		CG1
	- Ampliar a formación cultural		CE36
			CE37
			CE41
			CE44
			CT1
			CT2
			CT3
			CT8
			CT13
			CT22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tres probas prácticas sobre aspectos tratados no temario.	35	CB1
	Os resultados de aprendizaxe esperados son:		CB3
	- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico		CB4
	- Elaborar e avaliar recursos para o ensino e a aprendizaxe xeográficos		CG11
	- Adquirir os coñecementos e a comprensión para deseñar e xustificar programacións docentes		CE13
			CE34
			CE36
			CT1
			CT3
			CT7
			CT8
			CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

As probas teóricas e prácticas, os traballos de aula, tutelado e demais actividades serán liberatorias. No exame final (oficial) faranse as partes que queden pendentes, no seu caso. En caso de non asistir e non realizar as actividades, ou non realizar as probas correspondentes, faranse todas no exame final (oficial). Para obter un aprobado na cualificación final é CONDICIÓN NECESARIA superar as probas teóricas e prácticas. A realización das demais actividades por si soas, aínda que numericamente permítano, non será suficiente para conseguir o aprobado final. Da mesma maneira, o aprobado da parte teórico-práctica non bastará para o aprobado final sen a realización e superación das demais actividades.

As probas teóricas e prácticas non se compensarán entre si de face á nota final; é preciso aprobar o tres partes de maneira independente. Os contidos teórico-prácticos de cada proba serán os seguintes: na primeira, os do bloque 1; na segunda, os do bloque 2; na terceira, os do bloque 3.

As probas parciais teórico-prácticas só se poderán presentar aqueles alumnos que entregasen unha ficha debidamente

cuberta dentro do primeiro mes.

De non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Na segunda convocatoria, xullo, e demais convocatorias extraordinarias, deberá facerse un exame global da materia. Non se conservarán as notas de eventuais partes aprobadas. Soamente conservaranse, en caso de realizarse na aula, as cualificacións das actividades das clases B. De non realizar estas actividades, deberán realizarse nese exame.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo que se estableza na guía docente). As mesmas condicións de avaliación xerais rexen para aqueles alumnos que, por algunha razón, non poidan asistir regularmente a clase.

As datas dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenos>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUILERA ARILLA, M.J. y otros, Geografía General I. Geografía Física, UNED, 2013, Madrid

AGUILERA ARILLA, M.J., Geografía General II. Geografía Humana, UNED, 2014, Madrid

ALONSO, J. y otros, Geografía. Curso de Acceso, Centro de Estudios Ramón Areces, 2000, Madrid

BIELZA DE ORY, V. (ed.), Geografía General, 3ª ed., Taurus, 1993, Madrid

PAZO LABRADOR, A.J., Nociones básicas de Xeografía Xeral Física para Mestres. As consecuencias humanas dos procesos naturais, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2007, Vigo

TROITINO TORRALBA, N.L, Geografía General, Centro de Estudios Financieros, 2011, Madrid

Bibliografía Complementaria

ALBET, A. y BENEJAM, P., Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global, ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona-Vicens, 2000, Barcelona

PLANS, P., Geografía Física, Geografía Humana., EUNSA, 1993, Pamplona

ROMERO, J. (coord.), Geografía Humana, Ariel, 2004, Barcelona

ESTÉBANEZ, J. y otros (1992), Geografía Humana, Cátedra, 1992, Madrid

LÓPEZ BERMÚDEZ, F. y otros, Geografía Física, Cátedra, 1992, Madrid

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., Geografía Humana. Sociedad, Economía y Territorio, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2005, Madrid

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., Glosario y prácticas de Geografía Humana., Ed. Universitaria Ramón Areces, 2006, Madrid

ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2011, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Aprendizaxe das ciencias sociais/P02G110V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da relixión católica				
Materia	Didáctica da relixión católica			
Código	P02G110V01910			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Profesorado	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Correo-e	sanjosedepontevedra@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ensina a evolución relixiosa no tramo infantil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.	• saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer

CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	• saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	• saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklóre.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer • Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer • Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber facer
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os desenvolvementos da psicoloxía evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6. Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas, así como os valores propios desta etapa	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG4
	CG8
	CE2
	CE6
	CE10
	CE21
	CE29
	CE45
	CE60
	CE64
	CT1
	CT3
	CT11
	CT14
	CT18
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, a crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG5
	CG9
	CE10
	CE22
	CE54
	CT1
	CT2
	CT3
	CT11
	CT12
	CT14
Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG4
	CG9
	CG12
	CE12
	CE22
	CE60
	CT1
	CT2
Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG6
	CG9
	CE12
	CE23
	CT1
	CT3
	CT14
	CT15
	CT16
	CT19
	CT20

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas. Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG6 CG11 CE6 CE10 CE19 CE37 CT1 CT3 CT9 CT14
---	---

Situar o ensino relixioso no conxunto da actividade educativa da escola	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG6 CG11 CE5 CE12 CE23 CT1 CT3 CT14
---	--

Aplicar e utilizar os métodos e instrumentos adecuados ao ensino dos contidos teolóxicos da Educación Infantil	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG5 CG9 CG11 CE5 CE6 CE12 CE21 CE23 CT1 CT3 CT9 CT12
--	--

Contidos

Tema

1. PSICOPEDAGOXIA RELIXIOSA Estudo da Psicoloxía Infantil no referente ó campo relixioso
2. APRENDER A ENSINAR NA ÁREA DE RELIXIÓN Principais cuestións da Pedagogía da relixión
3. PRÁCTICA DOCENTE DA ENSINANZA RELIXIOSA Liñas de investigación actuais da didáctica da relixión

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	23	45.5
Resolución de problemas	12	23	35
Traballo tutelado	6	23	29
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	14	16
Resolución de problemas e/ou exercicios	10.5	14	24.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos da materia con apoio de material escrito
Resolución de problemas	Resolución de casos prácticos relacionados coa materia
Traballo tutelado	Resolución de casos prácticos relacionados coa materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula co asesoramento e tutela do profesor

Probas

	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas escritas ou orais de resposta longa que manifesten os saberes dos alumnos/as na materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Comentarios de texto	10	CG1 CG4 CE6 CT1 CT9
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórico-práctica sobre os contidos	80	CG1 CG4 CE5 CT1 CT3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cuestións candentes sociorelixiosas	10	CE12 CT1 CT2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria: elaborárase un traballo, baixo a supervisión do profesor, dun dos temas desenvolvidos na clase, realizando unha unidade didáctica do mesmo, de utilidade práctica á hora de impartir o ensino relixioso escolar. Na segunda convocatoria (xullo) teranse en conta as prácticas levadas a cabo na aula e entregárase un traballo consensuado co profesor.

Polo que se refire aos alumnos NON ASISTENTES, completárase o mesmo traballo cun exame escrito sobre os outros temas que aparecen no programa, a porcentaxe neste caso será do 50/50.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente
<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BIBLIA .Edición Biblia de Jerusalén,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das matemáticas para a educación infantil				
Materia	Didáctica das matemáticas para a educación infantil			
Código	P02G110V01911			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Marta			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Marta			
Correo-e	martapr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia contribúe á capacitación para educar a nenos e nenas da etapa infantil na área curricular de matemáticas. Está orientada ao estudo do desenvolvemento das capacidades de nenos e nenas nos aspectos lóxico-matemáticos, dos bloques de contido do currículo, da metodoloxía, e os recursos e materiais para o ensino das matemáticas na Educación Infantil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer • Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber

CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber facer • Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	• saber • saber facer
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	• saber • saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Coñecer as teorías sobre a adquisición e/o desenvolvemento das aprendizaxes en matemáticas.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG6
CG8
CG9
CG12
CE33
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT10
CT12
CT13
CT15
CT16
CT19
CT20
CT21

2. Coñecer estratexias didácticas para desenvolver os contidos matemáticos do currículo: representacións numéricas, nocións espaciais e xeométricas, nocións sobre magnitudes, e para o desenvolvemento do pensamento matemático.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT10
CT12
CT13
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT21

3. Coñecer materiais e recursos para o ensino das matemáticas. Ser capaz de seleccionar, avaliar e crear novos materiais.	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CG10
	CG11
	CG12
	CE33
	CE34
	CE41
	CE55
	CT1
	CT2
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13
	CT16
	CT17
	CT20
	CT21

4. Adquirir capacidade crítica para analizar as directrices oficiais, en especial os currícula de matemáticas, e para adaptarse a novas situacións.	CG1
	CG2
	CG5
	CG6
	CG8
	CG9
	CG10
	CG12
	CE33
	CE34
	CT1
	CT2
	CT6
	CT8
	CT10
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT18
	CT20
	CT21

5. Ser capaz de entender, interpretar e desenvolver situacións de ensinanza/aprendizaxe nas que interveñan aspectos das matemáticas.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CE55
CT1
CT2
CT5
CT6
CT8
CT10
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT20
CT21

6. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CG11
CE33
CE34
CE41
CE55
CT2
CT5
CT7
CT8
CT11
CT13
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT21

7. Ser capaz de promover e avaliar o desenvolvemento do pensamento matemático.

CG1
CG2
CG5
CG9
CG10
CG11
CG12
CE33
CE34
CE41
CE55
CT1
CT2
CT6
CT8
CT12
CT13
CT14
CT18
CT21

8. Asumir a necesidade de desenvolvemento profesional continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica e a investigación.

CG1
CG7
CG9
CG11
CG12
CE33
CE34
CT1
CT2
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT18
CT19
CT20
CT21

Contidos

Tema

Desenvolvemento do pensamento matemático	1. As matemáticas e a Educación Infantil. 2. O desenvolvemento dos conceptos numéricos. 3. O pensamento espacial. 4. As magnitudes e a medida.
Didáctica da matemática na Educación Infantil.	1. O proceso de ensino e aprendizaxe. 2. Obxectivos e contidos matemáticos no currículo da educación infantil. 3. Recursos e materiais. Elaboración de novos materiais. Fontes e bibliografía. 4. A actividade matemática na Educación Infantil: organización, globalización e avaliación. 5. Dificultades e problemas didácticos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Aprendizaxe-servizo	18	36	54
Traballo tutelado	22	44	66
Exame de preguntas obxectivas	2	24	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Aprendizaxe-servizo	Combina procesos de aprendizaxe e de servizo á comunidade nun só proxecto articulado onde os/as participantes aprenden a traballar nas necesidades reais da contorna coa finalidade de melloralas. Mediante as actividades os/as estudantes desenvolven coñecementos e competencias a través de prácticas de servizo á comunidade. Utilizarase Aprendizaxe colaborativo como metodoloxía integrada na actividade.
Traballo tutelado	Deseño de actividades tendo en conta unha ou varias competencias do currículo de matemáticas na Educación Primaria. Utilizarase Aprendizaxe colaborativa como metodoloxía integrada na actividade.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Aprendizaxe-servizo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Probas	
	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.

Avaliación		
	Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas

Traballo tutelado	Deseño de actividades (en grupo) tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto do currículo de matemáticas na Educación Infantil	35	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE33 CE34 CE41 CE55 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
-------------------	--	----	---

Aprendizaxe-servizo	Participación no proxecto ApS na Educación Infantil e Primaria: materiais para a xeometría e a medida	25	CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG6
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE33
			CE34
			CE41
			CE55
			CT1
			CT2
			CT3
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	40	CE33
			CE34
			CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).
- En caso de non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo.
- A participación no proxecto ApS é **voluntaria**. Os alumnos que non participen en dita metodoloxía seguirán o sistema de avaliación para non asistentes descrito a continuación.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES E FIN DE CARREIRA

Exame de preguntas obxectivas

Descrición: probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.

Cualificación: 60%.

Competencias avaliadas: CE33, CE34, CT15

Traballo tutelado:

Descripción: deseño de secuencias didácticas con materiais tendo en conta as competencias do curriculum na Educación Infantil

Cualificación: 40%

Competencias avaliadas: todas as da materia

As datas oficiais dos exames poden ser consultadas na páxina web da facultade
(<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DICKSON, L.; BROWN, M. ; GIBSON, O., El aprendizaje de las matemáticas, 1991, Labor-M.E.C. Madrid

CHAMORRO, M^a. DEL C. (Cordinadora), Didáctica de las Matemáticas para Educación Infantil, 2005, Pearson. Madrid

CASCALLANA, M.T., Iniciación a las matemáticas. Materiales y recursos, 2002, Aula XXI Santillana. Madrid

N.C.T.M., Principios y estándares para la Educación Matemática, 2003, S.A.E.M. [Thales]. Sevilla

BERDONNEAU, C., Matemáticas Activas (2-6 años), 2007, Graó. Barcelona

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas para mestres: Educación infantil/P02G110V01602

Outros comentarios

Non é necesario, para cursar esta materia, ter superado a de Matemáticas para Mestres.

A Didáctica das matemáticas resulta imprescindible para poder completar a formación que todo profesional competente en Educación Infantil necesita.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xogo na educación infantil**

Materia	Xogo na educación infantil			
Código	P02G110V01912			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OP	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Novo Carballal, Antonio			
Profesorado	Novo Carballal, Antonio			
Correo-e	anovo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia aporta unha visión xeral do xogo como elemento imprescindible do proceso ensino-aprendizaxe.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber • saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber • saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber facer • Saber estar / ser

CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber facer
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	• saber
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	• saber facer
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	• saber facer • Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	• saber • saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber • saber facer
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	• saber • saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	• saber • saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	• saber facer
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.	• saber
CE45	Coñecer a tradición oral e o folclore.	• saber
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	• saber • saber facer
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber • saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber • saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser

CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber • saber facer
CT14	Compromiso ético	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber • saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CB1
CB2
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG7
CG11
CE1
CE2
CE4
CE5
CE7
CE9
CE13
CE15
CE16
CE17
CE18
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE29
CE32
CE33
CE34
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE60
CE61
CE62
CE63
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

2. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico e utilizalo para o proceso de automonía persoal.	CB1
	CB2
	CB4
	CG2
	CG7
	CE1
	CE2
	CE4
	CE5
	CE6
	CE7
	CE9
	CE10
	CE13
	CE15
	CE16
	CE17
	CE18
	CE19
	CE20
	CE21
	CE22
	CE23
	CE24
	CE29
	CE32
	CE33
	CE34
	CE45
	CE49
	CE53
	CE54
	CE55
	CE56
	CE60
	CE61
	CE62
	CE63
	CT1
	CT2
	CT3
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT11
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT19
	CT20
	CT21
	CT22

3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.

CB1
CB2
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CE1
CE2
CE4
CE5
CE6
CE7
CE9
CE10
CE13
CE15
CE16
CE17
CE18
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE29
CE32
CE33
CE34
CE45
CE49
CE53
CE54
CE55
CE56
CE60
CE61
CE62
CE63
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

4. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade.

CB3
CB4
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE4
CE5
CE6
CE7
CE9
CE10
CE13
CE15
CE16
CE17
CE18
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE29
CE32
CE33
CE34
CE45
CE49
CE53
CE54
CE55
CE56
CE60
CE61
CE62
CE63
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT21
CT22

5. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.

CB1
CB2
CB3
CB4
CG1
CG3
CG4
CG5
CG7
CG11
CE1
CE2
CE4
CE5
CE6
CE7
CE9
CE10
CE13
CE18
CE19
CE22
CE45
CE53
CE54
CE55
CE56
CE62
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Contidos

Tema

1. BLOQUE 1; Concepto e fundamentos do xogo na idade infantil.	Concepto e fundamentos.
2. BLOQUE 2; Os xogos na idade infantil.	- Xogos con material motriz.
- Xogos con material reutilizable.
- Xogo simbólico.
- ...
3. BLOQUE 3; Espazos, recursos e materiais para o xogo infantil.	- Espazos.
- Recursos.
- Materiais.
4. BLOQUE 4; Novas tendencias no xogo infantil.	- As novas tecnoloxías e o xogo.
- Os xogos ambientados.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	12	0	12
Traballo tutelado	4	12	16

Presentación	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Traballo	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Sesión maxistral dos contidos da materia en determinados momentos incluíndo estratexias de resolución de problemas ou descubrimento guiado.
Traballo tutelado	O estudante de xeito individual o en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios. Trátase de unha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción
Presentación	Exposicións prácticas de sesións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Base teórica do xogo.
Presentación	Entregas cumprindo os criterios de avaliación.
Traballo tutelado	A atención o alumnado farase través da plataforma Tema, por correo electrónico, teléfono ou na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquer tipo de dúbida nos horarios de tutoría.
Actividades introdutorias	A atención o alumnado farase través da plataforma Tema, por correo electrónico, teléfono ou na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquer tipo de dúbida nos horarios de tutoría.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	A atención o alumnado farase través da plataforma Tema, por correo electrónico, teléfono ou na propia aula. O alumnado poderá consultar directamente calquer tipo de dúbida nos horarios de tutoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo	Traballos vinculados á parte práctica da materia.	30	CB2 CG7 CG11
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...).	40	CB1 CB4 CG3 CE5 CE21 CE33 CE56
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30	CB3 CE1 CE20 CE63 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE SE ESTABLEZA NESTA GUÍA DOCENTE

Na primeira convocatoria:

A parte teórica sumará ata o 40 % (as probas de pregunta curta e resolución de problemas e/ou exercicios) a parte práctica o 40 % (probas prácticas, traballos e exposición na aula) e o 20% a asistencia. Será necesario superar o 5 (o 50 % da nota) tanto na parte teórica como na práctica separadamente e o 80% da asistencia a clase.

Para a segunda convocatoria:

Na parte teórica, as partes aprobadas teranse en conta coa nota correspondente.

A parte práctica, recuperarase mediante supostos prácticos do xogo motor, que o alumnado debe resolver segundo o contido teórico práctico de cada unha das partes.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BUCHER,W., 1000 Exercices and jeux de natation., Vigot, 1986, Paris

CAMIÑA, F., Xogos Acuáticos, Lea, 1997, Santiago de Compostela

BANET,J. y ABBADIE, M., Como enseñar a Través del Juego, Fontanella, 1975, Barcelona

BERNE,E., Juegos en que participamos: Psicología de relaciones., Diana, 1987, México

LUQU,F. Y LUQUE, S., Guía de juegos escolares con compañeros:fuerza, potencia, atención., Gymnos, 1995, Madrid

CANIZAS, J.M., 400 juegos y ejercicios por parejas para el desarrollo de las habilidades básicas., Wanceulen, 1992, Sevilla

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**A educación física como medio de interdisciplinaridade**

Materia	A educación física como medio de interdisciplinaridade			
Código	P02G110V01921			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	silviavm@uvigo.es evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia enfocada a traballar diferentes contidos do grado de Educación Infantil a través da motricidade xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber • saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer

CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
CT17	Creatividade	• saber • saber facer
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor da autonomía e relación interdisciplinar dos fenómenos motores ata os 6 anos.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CG9 CG12 CT2 CT6 CT7 CT9 CT13 CT14 CT18 CT21
Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico e motoras, e promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido e relación interdisciplinar.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG8 CG9 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT1 CT2 CT6 CT7 CT9 CT11 CT13 CT14 CT17 CT20

Deseñar actividades físicas, lúdicas e motoras interdisciplinares encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motoras seguras e saudables.	CB1 CB2 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CE53 CE54 CE55 CE56 CT1 CT2 CT8 CT9 CT11 CT14 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente nos procesos educativos interdisciplinares referidos ao xogo e movemento.	CB4 CB5 CG3 CG11 CG12 CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18

Contidos

Tema	
BLOQUE TEMATICO1. A motricidade como ferramenta e nexo interdisciplinar.	Introdución e conceptos. A complexidade. A Educación Física e a motricidade. A interdisciplinariedade. Transferencia e enfoque globalizador. Ambitos de experiencia na Educación Infantil. Areas e a súa relación coa E.F.
BLOQUE TEMATICO 2. Metodoloxía para a integración de contidos motrices interdisciplinares.	Programación da E.F. medios e métodos. A E.F. no currículo de Infantil. Proxecto Educativo e Proxecto Curricular. O papel activo do alumno na aprendizaxe interdisciplinar. Contidos guía. Psicomotricidade, Xogo en E. Infantil e Pre-deporte.
BLOQUE TEMATICO 3. Actividades físicas interdisciplinares. Propostas e recursos prácticos.	Actividades interdisciplinares. Traballo con proxectos. Temas transversais en Educación Infantil. Propostas e recursos prácticos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Resolución de problemas	10	20	30

Lección maxistral	20	25	45
Obradoiro	8	16	24
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Presentación	2	10	12
Debate	4	4	8
Prácticas en aulas informáticas	2	0	2
Observación sistemática	0	1	1
Resolución de problemas e/ou ejercicios	2	0	2
Traballo	2	0	2
Resolución de problemas e/ou ejercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades introductorias
Resolución de problemas	Formulación de casos de aula concretos
Lección maxistral	Transmisión e análise do coñecemento teórico
Obradoiro	Traballo cooperativo -grupos pequenos- de integración teórico práctica
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo individual autónomo
Presentación	Demostración ao grupo de clase de traballos
Debate	Discusión argumentada sobre partes do programa
Prácticas en aulas informáticas	Procura e práctica con recursos TIC

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento dos traballos propostos
Obradoiro	Actividades grupais centradas na relación teórico-práctica, traballo en equipo e no descubrimento guiado.
Prácticas en aulas informáticas	Uso de recursos informáticos para a búsqueda de información sobre diferentes temas
Probas	Descrición
Traballo	Elaboración de traballos grupales e individuais

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Tarefas individuais.	10	CB2 CB3 CB4 CB5 CG11 CT1 CT6 CT7 CT8 CT13 CT17 CT20

Presentación	Elaboración e presentación dun traballo *grupal	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG12 CE53 CE54 CE55 CE56 CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT14 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Observación sistemática	Cualificación de asistencia, participación e resultados	15	CB2 CB4 CG4 CG11 CT1 CT6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tarefas cooperativas	10	CB2 CB3 CB5 CG11 CT1 CT9 CT15 CT16 CT17 CT18
Traballo	Entrega de traballos	10	CG2 CG3 CG8 CT14 CT15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame Final da materia. En forma mixta, test, preguntas e exercicios supostos.	15	CB1 CB4 CG1 CG2 CG9 CT6 CT17

Outros comentarios sobre a Avaliación

É necesario sacar un 5 no exame e na unidade didáctica para poder sumarse a nota dos diferentes apartados.

Os alumnos que non cumpran coa asistencia (80%) e participación en clase terán necesidade de realizar unha proba final que incluíra o total dos contidos (50% teóricos e 50% prácticos), e os distintos aspectos metodolóxicos.

As persoas non asistentes deberán realizar os exercicios propostos en clase en coordinación coas profesoras da materia.

En caso de non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Só gardarase a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un exame cuxo valor é o 100% da nota.

As datas dos exames poderanse consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na seguinte ligazón:

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DÍEZ NAVARRO, M.C., Proyectando otra escuela. Trabajando por Proyectos en la Educación Infantil, De la Torre, 1996, Madrid

Gil, P., Metodología de la Educación Física en Educación Infantil., Wanceulen, 2004, Sevilla

IBÁÑEZ SANDÍN, C., El proyecto de educación infantil y su práctica en el aula, La Muralla, 1992, Madrid

LÓPEZ PASTOR, VM. (Coord.), La educación Física en educación infantil: una propuesta y algunas experiencias, Miño y Dávila, 2007, Madrid

VARIOS, La educación física desde una perspectiva interdisciplinar, Graó, 2003, Barcelona

ZABALA, A., Enfoque globalizador y pensamiento complejo: una respuesta para la comprensión e intervención en la realidad., Graó, 1999, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

DATOS IDENTIFICATIVOS**Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil**

Materia	Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil			
Código	P02G110V01922			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha serie de competencias e coñecementos para experimentar a contorna a través do seu corpo en movemento en diferentes actividades físicas, promovéndose un entendemento integral e de respecto cara ao medio físico e natural.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer • Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	• saber • saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• saber • Saber estar / ser

CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Coñecer estratexias motrices para desenvolver as nocións espaciais.	CB1 CB2 CB3 CB5 CG2 CT1 CT8 CT15 CT16
2. Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural mediante actividades físicas exploratorias.	CB2 CB4 CG2 CG4 CG8 CG12 CT1 CT14
3. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico para a exploración e coñecemento da contorna, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	CB1 CB2 CB4 CG1 CG11 CG12 CT1 CT7 CT8 CT9 CT14 CT17 CT19
4. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas.	CB5 CG4 CT1 CT8 CT15 CT16
5. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices en contornas diferentes ao habitual.	CB3 CG1 CG2 CT1 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19

6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT14 CT18 CT19 CT21
7. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas así como os beneficios que teñen sobre a saúde.	CB3 CB4 CG2 CG8 CG11 CT1 CT14 CT15
8. Ser capaz de promover os comportamentos respetuosos co medio natural, social e cultural.	CT14 CT19

Contidos

Tema	
Bloque 1. A contorna próxima e as suas implicacións na motricidade.	- A contorna próxima e as suas implicacións na motricidade. - O coñecemento da contorna a través da actividade física no deseño curricular.
Bloque 2. Posibilidades de uso motriz dos espazos, instalacións e medio próximos.	- Achegamento aos espazos e instalacións para a práctica física no medio urbano e natural: parques, zonas recreativas, sendeiros[] - Actividades físicas na contorna: aspectos educativos, organizativos e legais.
Bloque 3. Coñecemento dos grupos sociais da contorna e respecto ao mesmo mediante o xogo.	- As posibilidades motrices, lúdicas e de interacción social das actividades físicas na contorna.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10.5	20.5
Presentación	6	6	12
Aprendizaxe colaborativa	6.5	26	32.5
Debate	10	15	25
Prácticas de campo	20	40	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver. Sesións nas que se procurará a maior interactividade e participación do alumnado.
Presentación	Exposicións e discusión dos proxectos e outras temáticas de interese.
Aprendizaxe colaborativa	Grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes e o profesorado. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente, etc.

Prácticas de campo	Unificación de actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo en espazos especializados, xunto con actividades que teñen como obxectivo estudar obxectos ou fenómenos da natureza, da produción ou da sociedade.
--------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Farase un seguimento personalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Presentación	Farase un seguimento personalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Aprendizaxe colaborativa	Farase un seguimento personalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Debate	Farase un seguimento personalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC
Prácticas de campo	Farase un seguimento personalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Realización de exercicios de aula sobre os contidos do programa.	5	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21

Presentación	Presentación en clase dos proxectos educativos ou traballos monográficos de interese na programación.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Aprendizaxe colaborativa	Deseño de proxecto grupal e realización de memoria escrita en pequenos grupos.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21

Debate	Participación nas charlas abertas entre o grupo de estudantes e o profesorado, preparación de dossier sobre lecturas-videos-casos propostos.	15	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG2
			CG4
			CG11
			CG12
			CT1
			CT6
			CT8
			CT9
			CT14
			CT15
			CT17
			CT18
			CT21
Prácticas de campo	Preparación e execución de actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia en espazos especializados e no exterior das instalacións.	40	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG2
			CG4
			CG11
			CG12
			CT1
			CT2
			CT7
			CT8
			CT9
			CT14
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE ESTABLEZA A GUÍA DOCENTE.

a) **Para superar a asignatura en 1ª convocatoria, é preciso asistir regularmente, obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados de avaliación, manter un comportamento correcto e de aproveitamento durante as sesións presenciais.** A cualificación final será o sumatorio porcentual de todas as cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 80% de faltas de asistencia), deberá entregar un traballo, e realizar dúas probas presenciais na data do exame de xuño, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula, debendo superar ámbalas partes con máis dun 5 de cualificación.

b) De non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a asignatura en **2ª convocatoria** (xullo), o alumnado poderá optar por acollerse **ás**

mesmas condicións que as establecidas para a 1ª convocatoria, **ou ben presentar un traballo e realizar dúas probas presenciais** na data do exame de xullo, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gil P, et al, Unidades didácticas de educación física para educación infantil, 3-6 años. Vol. III, 1ª, Wanceulen, 2009, Libros

Guillén R, Lapetra S, Casterad J, Actividades en la naturaleza, 1ª, Inde, 2000, Libros

Rigal, R, Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes, 1ª, Inde, 2006, Libros

Ruiz, F, Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos, 1ª, Gymnos, 2001, Libros

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seguridade e hábitos saudables a través da educación física**

Materia	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física			
Código	P02G110V01925			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter teórico-práctico na que se imparten contidos básicos relativos á saúde e máis á seguridade, sempre baixo o contexto da Educación Física			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser

CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer • Saber estar / ser
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor autonomía	CB2 CB4 CB5 CG8 CG10 CE55 CT1 CT7 CT8 CT13 CT21
Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables	CB1 CB3 CG1 CG4 CE56 CT2 CT6 CT9 CT11 CT20
Ser capaz de crear , seleccionar e avaliar tarefas físico- motor e materiais curriculares seguro para promover a aprendizaxe a través de actividades significativas para os alumnos desta idade	CB1 CB2 CB5 CG3 CG11 CE53 CE54 CT1 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17
Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e respecto polas normas en materia de prácticas físicas e convivencia nos seus alumnos	CB1 CB2 CB4 CG3 CG4 CG10 CE56 CT2 CT7 CT8 CT11 CT13 CT18 CT19

Deseñar actividades encamiñadas o desenvolvemento das habilidades motrices seguras e saudables	CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CG8 CE55 CE56 CT1 CT6 CT8 CT11 CT13 CT14 CT17 CT21
Detectar situacións de benestar do neno ou nena que son incompatibles co seu desenvolvemento e promover a mellora no ámbito da seguridade, auto-protección e saúde	CB2 CB3 CB4 CG8 CG10 CE53 CT6 CT7 CT8 CT11 CT13 CT14 CT21

Contidos

Tema	
Establécense 7 grandes bloques, que serán referentes para os respectivos temas. A súa relación establécese identificando o seu número entre paréntesis, ao final do título de cada tema.	1. BLOQUE 1.- Práctica de hábitos saudables na actividade física infantil: Hixiene corporal, alimentación, descanso e educación postural. 2. BLOQUE 2.- Valoración axustada dos factores de risco, adopción de comportamentos de prevención e seguridade en situacións habituais, actitude de tranquilidade e colaboración en situacións de enfermidade e de pequenos accidentes na actividade física infantil. 3. BLOQUE 3.- Utilización segura de espazos deportivos, elementos e obxectos. 4. BLOQUE 4.- A cadea de supervivencia e o soporte vital básico na actividade física infantil. 5. BLOQUE 5.- Primeiros axudas básicas. 6. BLOQUE 6.- Actividades de ensino/aprendizaxe vinculadas á saúde e a a prevención de accidentes na actividade física infantil. 7. BLOQUE 7.- Estratexias didácticas para o ensino/aprendizaxe da saúde, a autoprotección e a prevención de accidentes na actividade física infantil.
1. A educación física saudable (B1).	1.1. A educación física saudable: marco conceptual e contextual 1.2. A condición física saudable.
2. Consideracións para unha práctica segura na educación física (B2;B3).	2.1. Recursos materiais seguros para a práctica de educación física. 2.2. Educación física e patoloxías infantís.
3. Os primeiros auxilios (B4;B5;B6).	3.1. Primeiros auxilios básicos. 3.2. A cadea de supervivencia.
4. Educación postural e educación física (B1;B6;B7).	4.1. Biomecánica Articular. 4.2. A ergonomía na educación física.
5. Promoción de hábitos saudables na infancia (B1;B7).	5.1. Orientacións básicas para a prescripción de actividade física na infancia. 5.2. A nutrición infantil.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	0	15	15
Prácticas de laboratorio	29	43.5	72.5
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Exame de preguntas obxectivas	1	1.5	2.5
Traballo	1	2.75	3.75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Tutorías obrigatorias individualmente ou en pequeno grupo.
Prácticas de laboratorio	Actividades expositivas do profesor e o estudante. Resolución de exercicios no aula/laboratorio baixo a dirección do profesor.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada	
	Descrición
Metodoloxías	
Lección maxistral	Sesións teóricas desenroladas no aula co apoio das novas tecnoloxías.
Seminario	Actividades de petición voluntaria a desenrolar no despacho 230 en horario de tutoría adicadas a supervisar o traballo a realizar.
Prácticas de laboratorio	Sesións desenroladas no aula e no pavillón deportivo na que se porán en práctica os contidos relacionados coa materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Coñecer e promover a adquisición de hábitos ao redor autonomía.	70	CB1
	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.		CB2
			CB3
			CB4
			Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e respecto polas normas en materia de prácticas físicas e convivencia nos seus alumnos .
	CG3		
	CG4		
	Detectar situacións de benestar do neno ou o nena que son incompatibles co seu desenvolvemento e promover a mellora no ámbito da seguridade, auto-protección e saúde.		
			CG10
			CE53
			CE55
			CE56
			CT1
			CT2
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT11
			CT13
			CT14
			CT17
			CT18
			CT19
	CT20		
	CT21		

Traballo	Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motor e materiais curriculares seguros para promover a aprendizaxe a través de actividades significativas para os alumnos desta idade	30	CB1
			CB2
			CB4
	Deseñar actividades para o desenvolvemento de habilidades motoras seguras e saudables.		CB5
			CG3
			CG8
			CG10
			CE53
			CE54
			CE55
			CT1
			CT2
			CT8
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado. Para superar a materia, o alumnado con independenciade si asistiu ou non ás aulas, deberá obter unha cualificación positiva en ambas as probas de avaliación (proba tipo test e traballo). No tipo test, haberá que obter polo menos 3.5 pto de 7 posibles, e no traballo, deberase alcanzar polo menos 1.5 pto de 3 posibles. A nota final da materia obterase mediante a suma aritmética das puntuacións alcanzadas en ambas as partes, sempre e cando se cumpran os criterios de cualificación anteriormente expostos. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Deste xeito, no caso de non superar ambas as probas, estas deberán repetirse na segunda convocatoria (xullo). No caso de superar unha das dúas probas, a nota obtida mantense de modo único e exclusivo para a segunda convocatoria (xullo), tendo entón que realizarse a outra proba na devandita convocatoria. As datas e horarios dos exames poderanse localizar no link de Organización Académica "<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>", na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ayán, C., Valoración de la condición física en la Educación Infantil, 1ª, Paidotribo, 2016, Barcelona
Cruz Roja Española, Manual de Primeros Auxilios, Primera, Cinco Tintas, 2016, Barcelona
Delgado, M., Garzón, M., y Fernández, A., Entrenamiento físico-deportivo y alimentación : de la infancia a la edad adulta, Tercera, Paidotribo, 2007, Barcelona
Delgado, M., y Tercedor, P., Estrategias de intervención en educación para la salud desde la educación física, Primera, Inde, 2002, Barcelona
Gil, P., Contreras, O., Gómez, I. y Gómez, S., Justificación de la educación física en la educación infantil, Primera, 2008, Educación y Educadores
Manidi, M., y Dafflon-Arvanitou, I., Actividad física y salud : aportaciones de las ciencias humanas y sociales : educación para la salud a través de la actividad física, Primera, Masson, 2002, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Gil, P., Unidades didácticas de educación física para educación infantil de 3-6 años, Primera, Wanceulen, 2005, Sevilla
Gil, P., Metodología de la educación física en educación infantil, Primera, Wanceulen, 2004, Sevilla
Kapandji, A., Fisiología Articular, Tomo II, Sexta, Panamericana, 2012, Madrid
Kovacs, C., El Libro de la espalda : cómo entender, evitar y superar los dolores de espalda, Primera, Planeta, 2015, Barcelona
Ruiz, M., El gran libro de la alimentación infantil, Primera, Oniro, 2007, Barcelona

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

Outros comentarios

Considérase imprescindible a asistencia ás clases prácticas como modo de consolidar os contidos expostos nas sesións teóricas así como de mellorar a formación do alumno.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
A linguaxe corporal				
Materia	A linguaxe corporal			
Código	P02G110V01928			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Ordóñez, Enrique			
Profesorado	García Ordóñez, Enrique			
Correo-e	kikewp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado coñecerá as posibilidades expresivas do corpo e da linguaxe, adquirindo e vivenciando competencias que lle van permitir favorecer o correcto desenvolvemento da expresión corporal no alumnado de 3 a 6 anos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber facer
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
CT17	Creatividade	• saber facer

CT18 Lideranza	• saber facer
CT19 Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber facer
CT21 Motivación pola calidade	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos e na linguaxe corporal.	CB2 CB4 CG1 CG2 CG10 CE57 CE58 CT1 CT8 CT16 CT17
2. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices mediante o corpo.	CB1 CB3 CB5 CG4 CG8 CG12 CT1 CT15
3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.	CB2 CB3 CG4 CG11 CG12 CT1 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
4. Potenciar o uso da linguaxe corporal para conseguir unha mellor expresión, respectar o traballo propio e desenvolver habilidades sociais.	CB1 CB2 CB5 CG2 CG4 CG11 CG12 CT1 CT7 CT14 CT15 CT21
5. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices.	CB2 CB4 CG1 CG8 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT9 CT15 CT16 CT19

6. Ser capaz de deseñar actividades de aprendizaxe de novas formas de expresión.

CB1
CB3
CG1
CG4
CG8
CG11
CT14
CT15

Contidos

Tema

Bloque 1. Principios básicos da linguaxe corporal en Educación Infantil. Linguaxe corporal e estilos docentes en Ed. Infantil. Tema 1. Marco conceptual da linguaxe corporal na educación infantil. Tema 2. Linguaxe corporal e os seus elementos.

Bloque 2. A linguaxe corporal medio de representación, expresión e comunicación en Educación Infantil. O código non verbal na infancia. Tema 3. A comunicación a través da linguaxe corporal. Tema 4. Elementos non intencionais da linguaxe corporal. Tema 5. O proceso de alfabetización da linguaxe corporal. Os contidos específicos da linguaxe corporal.

Bloque 3. Do xogo simbólico ao xogo dramático. A creatividade. Tema 6. Definindo conceptos. Xogo, xogo simbólico, xogo dramático e teatro. Tema 7. O xogo dramático e o teatro desde a teoría das intelixencias múltiples. Tema 8. O xogo dramático como estratexia nas aulas.

Bloque 4. Principios metodolóxico-didácticos para a aplicación de técnicas artístico-expresivas en educación infantil: a danza creativa e tradicional, o teatro de sombras, a pantomima e a dramatización. Tema 9. A danza como manifestación expresivo-educativa. Tema 10. A dramatización como manifestación expresivo-educativa.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Prácticas de laboratorio	30	52.5	82.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	O profesor expoñerá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Prácticas de laboratorio	Prácticas que formarán parte do traballo da materia, e que serán desenvolvidas polos alumnos e avaliadas in situ polo profesor e alumnos, intentando conseguir as aprendizaxes oportunas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realizaranse nas horas de practica da materia
Lección maxistral	Impartidas na aula teórica POLO PROFESOR

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Prácticas de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE57 CE58 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Lección maxistral	- Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. - Traballo: o estudante presenta o resultado obtido na elaboración de fin documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias, etc.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE57 CE58 CT17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os alumnos non asistentes ou que non alcancen o 85% de asistencias, o exame terá o valor do 60%, e a presentación de traballos o 20%. Ademais realizarán un exame escrito da parte práctica, cun valor do 20%.

Para superar a materia é requisito indispensable alcanzar o 50% en cada criterio de avaliación.

As actividades non superadas na 1ª convocatoria poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Non se gardán partes da materia aprobadas para vindeiros cursos.

Data do exame: Consultar na web da facultade (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>) no menú "Data exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nista-Piccolo, V., Movimiento y Expresión Corporal., NARCEA, 2015, Madrid

Ortiz, M., Comunicación y Lenguaje Corporal. Bases y fundamentos aplicados al ámbito educativo., PROYECTO SUR, 2000, Granada

VVAA, La Educación Psicomotriz (3-8 años). Cuerpo, Movimiento, Percepción, Afectividad: Una propuesta teórico-práctica., GRAO, 2007, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Cebreiros, J., Olvida tu Lenguaje Corporal. Una nueva forma de entender la comunicación., PLATAFORMA EDITORIAL, 2015, Barcelona

Fajardo, L. & Moya, C., Fundamentos Neuropsicológicos del Lenguaje, EDICIONES UNIVERSIDAD DE SALAMANCA, 1999, Salamanca

Ortiz, M., Expresión Corporal. Una propuesta didáctica para el profesorado de Educación Física, GRUPO EDITORIAL UNIVERSITARIO, 2002, Granada

Pat, O., Psicoterapia Sensoriomotriz, DESCLEE DE BROUWER, 2016, Bilbao

Pons, C, Comunicación no verbal, KAIROS, 2015, Barcelona

Ruíz de Velasco, A., & Abad, J., El Juego Simbólico, GRAO, 2011, Barcelona

Sainz De Vicuña, P, Educar en el aula de 2 años: Una propuesta Metodológica, GRAO, 2010, Barcelona

Velázquez, E., Afecto y Lenguaje. La construcción del sujeto, EDICIONES UAB, 2014, Barcelona

VVAA, Movimiento y Lenguajes. De la experiencia sensorio-perceptiva a la conciencia y el pensamiento., GRAO, 2017, Barcelona

VVAA, Comportamiento no verbal. Más allá de la comunicación y el lenguaje, EDICIONES PIRAMIDE, 2016, Madrid

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G120V01941

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Actividade física e diversidade na escola/P02G120V01945

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS**Actividade física e diversidade na educación infantil**

Materia	Actividade física e diversidade na educación infantil			
Código	P02G110V01929			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vicente Vila, Pedro Carballo Afonso, María Rocío			
Profesorado	Carballo Afonso, María Rocío Vicente Vila, Pedro			
Correo-e	rociocarballo@uvigo.es pvicente@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia aborda a organización dos procesos educativos no eido das actividades físicas en relación coa atención ás necesidades educativas especiais do alumnado en idade de escolarización na etapa de educación infantil baseada na adaptación do contexto educativo.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer • Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber • saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber • saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer

CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber facer • Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• saber facer • Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe para a diversidade.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21

2. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

3. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices que atendan á diversidade.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

4. Coñecer o desenvolvemento psicomotor e deseñar intervencións que atendan a diversidade.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

5. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
---	---

7. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG9 CG11 CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
--	---

8. Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente no proceso educativo	CB5 CG11 CG12 CT11 CT13 CT14 CT19
---	---

Contidos

Tema

BLOQUE 1	Conceptos básicos sobre diversidade e actividade física. Tipoloxía da diversidade: diversidade socioculturais, alumnado con necesidades educativas especiais, diversidade de xéneros e persoas, etc
BLOQUE 2	A atención á diversidade en educación infantil desde a motricidad e a práctica de actividades físicas. Os Modelos de ensino. A aprendizaxe motriz cooperativa. A convivencia e a resolución de conflitos.
BLOQUE 3	Estratexias didácticas de atención á diversidade desde a actividade física en educación infantil.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	52.5	82.5
Lección maxistral	22.5	45	67.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Organización, deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas, vencelladas ás competencias a desenvolver na materia. Organización, deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas nunha contorna educativa específica. Asistencia e participación activa nas prácticas desenvolvidas polo alumnado da materia.
Lección maxistral	Sesións de presentación e exposición de contidos de carácter conceptual e teórico vencellados ás competencias a desenvolver no alumnado e os contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesión sobre os contidos teóricos ou conceptuais da materia a desenvolver na aula. A docencia repartirase en base os contidos específicos a desenvolver entre os docentes responsables da materia.
Prácticas de laboratorio	Deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas vencelladas as competencias e contidos desenvolvidos na materia. O desenvolvemento destas sesións corresponderá o profesorado e o alumnado da materia. A participación do alumnado nas sesión e o deseño, dirección e desenvolvemento das sesións por parte do alumnado son situacións obxecto da avaliación dos docentes responsables da materia.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG8
CG9
CG11
CG12
CT1
CT2
CT6
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas, deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas vencelladas coas competencias e contidos da materia. Presentación escrita da Unidade Didáctica marco de desenvolvemento das sesións prácticas.	50	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG8
			CG9
			CG11
			CG12
			CT1
			CT2
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT11
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE SE ESTABLEZA NESTA GUÍA DOCENTE). AS FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN SERÁN IDÉNTICAS AS DO ALUMNADO QUE TEN ASISTENCIA A ACTIVIDADES LECTIVAS.

É requisito imprescindible para a superación da materia ter aprobadas as dúas ferramentas ou instrumentos de avaliación establecidos. No caso de non superar a materia en primeira convocatoria gárdanse as partes aprobadas exclusivamente ata a segunda convocatotia do mes de xullo. Non se gardan partes aprobadas da materia para outras matrículas na materia, correspondente a diferente curso académico.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examen>s

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gomez, H. (2009), Educación Física y atención a la diversidad, La tierra hoy, 2009, Madrid

Lasaga, M.J. & Rodríguez, C., La coeducación en la Educación Física y el deporte escolar: Liberar Modelos, Wanceulen, 2006, Sevilla

Bibliografía Complementaria

Jiménez Martín, P. J., Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores, Síntesis, 2008, Madrid

Merida, R., La orientación en educación infantil: una alianza entre los agentes educativos., Pirámide, 2012, Madrid

Prades, J. & Oriol, M., Los retos del multiculturalismo: en el origen de la diversidad., Encuentro, Madrid

Pratt, M. & Soler, S., Actitudes valores y normas en la educación física. Reflexiones y propuestas didácticas, INDE, 2003, Barcelona

Ruiz de Velasco, A., El juego simbólico, Graó, 2011,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

A linguaxe corporal/P02G110V01928

Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Agrupacións instrumentais para a escola**

Materia	Agrupacións instrumentais para a escola			
Código	P02G110V01941			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Outros			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro Lucato, Marco			
Profesorado	García Pintos, Isidro Lucato, Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Agrupacións instrumentais para a escola forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos instrumentais, compositivos, interpretativos e de dirección da educación musical de nenos e nenas en idade infantil.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• Saber estar /
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber facer
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.	
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber • saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer

CT17	Creatividade	• Saber estar / ser
CT18	Lideranza	• saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música instrumental.	CG11 CT9 CT12 CT18
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións dos instrumentos Orff	CT7 CT9 CT16 CT18
3. Coñecemento do currículo escolar da educación musical, no seu aspecto musical.	CG11 CE2 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55 CT5 CT7 CT12 CT14 CT16 CT17
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CG2 CG3 CG4 CG8 CG11 CE2 CE6 CE13 CE15 CE17 CE53 CE55 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT17 CT18 CT21

5. Manexo e organización de instrumentos didácticos.

CG2
CG3
CG4
CG11
CE17
CE54
CE55
CT2
CT7
CT8
CT9
CT10
CT13
CT16
CT17
CT18
CT19

6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.

CG8
CE54
CE55
CT2
CT7
CT8
CT9
CT15
CT17
CT19
CT21

7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

CG8
CT7
CT16

8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.

CG8
CE55
CT2
CT7
CT9
CT14
CT15
CT17
CT19
CT21

9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.

CG8
CE13
CT15
CT17
CT19

10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos ás agrupacións instrumentais

CG4
CG8
CG11
CE17
CT2
CT7
CT8
CT13
CT18

11. Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero.

CE54
CT2
CT5
CT7
CT8
CT9
CT16
CT18

Contidos

Tema

Coñecer a orquestra escolar, o seu valor didáctico Creación de diversas orquestras escolares para distintos niveis e recursos e pedagóxico na aula de música.

Aprender as técnicas básicas de manexo dos instrumentos musicais escolares de son determinado e indeterminado	Técnica con baquetas para instrumentos de placa e de percusión.
Saber crear un repertorio instrumental partindo dun tema musical	Desenvolvemento de habilidades para tocar instrumentos de parche.
Saber adaptar unha peza instrumental polifónica a instrumentos de placa e percusión.	Aprendizaxe das normas básicas de harmonía, transportes tonais e modais, para a creación dunha instrumentación
	Coñecer a relación tímbrica entre instrumentos musicais clásicos e os instrumentos Orff.
	Demostrar saber organizar e dirixir os arranxos creados.
Realizar arranxos e adaptacións para orgánicos instrumentais predeterminados.	Relacionar os temas para instrumentos orquestais coas posibilidades dos instrumentos Orff: altura e timbre.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	7	0	7
Traballo tutelado	9	54	63
Traballo tutelado	10	30	40
Práctica de laboratorio	25	15	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Realización práctica (dirección, interpretación e realización global) de obras e arranxos.
Traballo tutelado	Coñecemento da técnica (pedal, ostinato, bordón, etc..) necesaria para o arranxo de pezas infantís.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos
	Capacidade autónoma do alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Participación e implicación nas distintas tarefas que se realizan na aula.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado Participación, implicación e asistencia á clase.	40	CG2 CG4 CG11
Dirección e interpretación de traballos realizados na aula.		CE2 CE6 CE17 CE54 CE55 CT2 CT5 CT7 CT8 CT14 CT16 CT18

Presentación	Dirección, interpretación e montaxe global dunha obra elixida para conxunto instrumental Orff no concerto-exame final.	30	CG2 CG4 CE2 CE6 CE13 CE53 CE54 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT16 CT17 CT18 CT19
Traballo tutelado	Realización de arranxos sobre cancións infantis e obras instrumentais. Demostrar nun exercicio presencial saber crear un arranxo infantil sobre unha peza dada.	30	CG2 CG4 CE2 CE6 CE13 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non asista ás clases ou que non acade a asistencia mínima para ser avaliado como alumnado presencial, deberá poñerse en contacto co profesorado da materia, o cal lle indicará as tarefas que debe realizar para superar a mesma.

Asimesmo, para o alumnado que non supere a materia na primeira convocatoria, na segunda convocatoria (xullo) só se avaliarán as competencias non acadadas na primeira convocatoria.

Estas tarefas consistirán fundamentalmente en:

Prácticas:

- 1) Execución de fragmentos musicais tocando un instrumento escolar
- 2) Demostrar saber dirixir unha peza musical e saber crear un acompañamento

3) Saber instrumentar unha peza musical para orquestra escolar

Teóricas:

Demostrar de coñecer os elementos da linguaxe musical:

- a) Melodía (notas, escalas, modos e tonalidades)
- b) Harmonía (Pedal, Bordón, Ostinatos e Acordes)
- c) Ritmo (sílabas, Kodaly, Sistema cronométrico).

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica
<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Orff, Carl, Schulwerk Vol 1,2,3,4,5., U.M. Española, 1979, Madrid

Álvarez, V., La orquesta en la escuela. (3 libkias), Ricordi-Buenos Aires, 1997, Buenos Aires

Akoschky, J., Cotidiáfonos. Instrumentos sonoros realizados con objetos cotidianos, Ricordi-Buenos Aires, 1998, Buenos Aires

ARRIAGA, C., CÁMARA, A., GARAIZAR, C., Musika Egiten, Anaya-Haritz/Eusko, 1997, Donostia

AUTUORI, G., Instrumentos musicales., Parramón, 1983, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Lucato, Marco, Armonización y orquestación de seis canciones infantiles, C.I. D. M., 1994, Zamora

BAINES, A, Historia de los Instrumentos Musicales, Taurus,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Novas tecnoloxías para a educación musical na escola/P02G110V01942

Expresión corporal e danza/P02G110V01945

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Técnica vocal e práctica coral/P02G110V01943

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Novas tecnoloxías para a educación musical na escola				
Materia	Novas tecnoloxías para a educación musical na escola			
Código	P02G110V01942			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís García Fernández, Andrea			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/			
Descrición xeral	Coñecemento das novas tecnoloxías para a educación musical na escola e a súa aplicación práctica para o alumnado. Recursos musicais.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaces de abordar a aprendizaxe autónoma, a búsqueda de información na rede e ó seu tratamento ao fin de elaborar proposta didáctica e de ampliación do nivel de competencias acadados no grao	CB5 CG11 CE55 CT2 CT5 CT6 CT16 CT21
Saber elaborar un arranxo editado electronicamente, e traballar a partir de el para elaborar propostas concretas de realización na aula de música	CB2 CB5 CG11 CT2 CT5 CT6 CT7 CT16 CT21

Contidos
Tema

Iniciación ao uso de editores: Encore e Musecore. Descrición e coñecemento dos interfaces	1.Descrición e coñecemento dos interfaces. 2.Formato de partituras, e parámetros xerais de edición. 3. Introdución de notas, con rato e teclado alfanumérico. 4. Uso das paletas de matices, e demais paletas. 5. Traballo con polifonía e voces. 6. Introdución de notas con teclado musical. 7. Edición de partitura e simulacións de audio
Elaboración de arranxos a partir dos documentos electrónicos do editor de partituras.	1. A disposición da partitura xeral e a instrumentación 2. Extracción de partes, transportes e arranxos.
(*)Búsqueda y manejo de recursos en red	(*)1. Utilización de los buscadores de recursos musicales electrónicos 2. Descarga y elaboración de los recursos desde el MIDI a formatos de edición
Búsqueda e manexo de recursos en rede	1. Utilización dos buscadores de recursos musicais electrónicos 2. Descarga e elaboración dos recursos do MIDI a formatos de edición

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas informáticas	30	0	30
Lección maxistral	22	0	22
Presentación	0	10	10
Prácticas autónomas a través de TIC	0	30	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	20	20
Traballo	0	38	38

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Práctica dos contidos da materia na aula de informática en ordenador individual por alumno/a
Lección maxistral	Exposición de contidos mediante proxección aberta
Presentación	Presentación pública de traballos e propostas elaboradas polo alumnado
Prácticas autónomas a través de TIC	Búsqueda de información na rede e elaboración de traballos e proposta didácticas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Realizarase durante os períodos de tutoría, ben en despacho, ben na aula de informática segundo o tipo de atención precisa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	1. Realización de documentos electrónicos co editor de partituras Encore e MuseScore. 2. Realización de traballos partindo dos citados editores e doutros recursos e páxinas web dispoñibles na Rede.. 3. Presentación de traballos e resultados	100	CB2 CB5 CG11 CE55 CT2 CT5 CT6 CT7 CT16 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia regular ás clases presenciais supón ata o 50% da porcentaxe de cualificación.

1) Alumnos que teñan unha asistencia regular e non acaden o aprobado na convocatoria ordinaria:

a) Entrega dos traballos que quedaron incompletos ou erróneos, realizados ao longo do curso. b) Demostrar que se teñen acadado as competencias asociadas aos contidos da materia Non se volverán a examinar os contidos xa aprobados.

2) Alumnos que non teñen acadado unha asistencia regular e non teñen superado a materia en primeira convocatoria: a)

Realización de probas mediante as que se acredite o acadamento das competencias asociadas aos contidos da materia.b)
Entrega de materiais, traballos ou proxectos que impliquen o cumprimento do academento destas competencias.
De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Todo o alumnado, asista ou non as aulas, ten dereito a ser avaliado. O calendario de exames figura na páxina web da facultade.

A materia divídese en dúas sesións: "teórica" e "práctica", impartida por docentes distintos. A nota final ponderarase en razón do peso do horario respectivo: 40% para a "teórica" e 60% para a "práctica". Para poder agregar as notas, será necesario acadar en cada un dos dous apartados un mínimo de 5 sobre 10, sen ponderar.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

HECQUET, A., Entorno MIDI y sus aplicaciones, Madrid. Ed. RA-MA, 1990,

NUÑEZ, A., Informática y electrónica musical, Madrid. Ed. Paraninfo, 1992,

Bibliografía Complementaria

EICHE, JON F., ¿Qué es un sintetizador?., Barcelona Ed. Music Distribution, 1987,

BUSQUETS, F.-ORDINAS, J., Curs d'Informàtica i Educació Musical, Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d, 1992,

PENFOLD, R.A., MIDI Avanzado, Madrid. De. RA-MA, 1992,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

Ter un coñecemento previo da linguaxe musical.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnica vocal e práctica coral				
Materia	Técnica vocal e práctica coral			
Código	P02G110V01943			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aprendizaxe de técnicas vocales para nenos e creación de cancioneros didácticos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber • saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	• saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	• saber
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	• saber
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	• Saber estar / ser
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer

CT9	Traballo en equipo	• Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber • Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer • Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT21	Motivación pola calidade	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música vocal.	CB2 CG3 CG11 CE2 CE7 CE17 CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT12 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Coñecemento das posibilidades e limitacións da voz falada e cantada nos escolares.	CG3 CG4 CE2 CE15 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT17 CT19 CT21
Coñecemento do currículo escolar da educación musical, relacionado co canto.	CG2 CG3 CE2 CE6 CE7 CE11 CE54 CT2 CT10 CT14

Adquisición de recursos para fomentar a participación ó longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CB2 CG3 CG11 CG12 CE7 CE17 CE55 CT1 CT2 CT5 CT8 CT13
Técnica vocal infantil: organización da voz no canto coral.	CG2 CG3 CG11 CE2 CE17 CE55 CE56 CT9 CT10 CT12 CT13 CT16
Habilidade de liderazgo, capacidade de relación interersoal e traballo en equipo.	CB2 CG3 CG8 CE6 CE11 CE13 CE54 CT7 CT8 CT9 CT12 CT17 CT18 CT19 CT21
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CB2 CG3 CG4 CG8 CE2 CE11 CE13 CE54 CE56 CT1 CT2 CT7 CT9 CT16 CT17

Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.

CB2
CG2
CG3
CG4
CG8
CG11
CG12
CE2
CE4
CE6
CE7
CE15
CE17
CE54
CE55
CT1
CT2
CT7
CT8
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18

Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.

CB2
CG4
CG8
CE6
CE13
CE56
CT7
CT8
CT14
CT15

Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á técnica vocal e canto coral.

CB2
CG2
CG3
CE2
CE4
CE6
CE53
CE54
CT2
CT5
CT7
CT17
CT18

Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero para voces infantís.

CB2
CG2
CG4
CG11
CE2
CE6
CE7
CE17
CE54
CT1
CT2
CT5
CT7
CT8

Contidos

Tema

Coñecer a fisioloxía e patoloxía vocal, o seu valor Técnico para a correcta emisión sonora vocal.
didáctico e pedagóxico na aula de música. Pedagogía da voz para nenos/as ata os 5 anos.

Aprender as técnicas básicas de emisión e colocación da voz, para utilizar distintos timbres vocais escolares de son determinado e indeterminado.

Respiración: torácica e diafragmática

Saber crear un repertorio vocal infantil.	Coñecemento dos criterios para crear un cancionero infantil
Saber adaptar unha peza vocal polifónica a un coro escolar.	Coñecemento das normas harmónicas.
Realizar arranxos e adaptacións para orgánicos vogais predeterminados	Coñecemento das normas harmónicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	15	57	72
Resolución de problemas	10	10	20
Traballo	28	30	58

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiro	Talleres de dirección coral infantil con coros infantís e xuvenís.
Resolución de problemas	Todos os problemas de tipo técnico sexa sobre a emisión vocal que de dirección coral, terán a súa resolución na aula coa creación de exercicios específicos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Adaptar partituras de cancións e temas infantís para a aula de música.
Obradoiro	Crear un cancionero didáctico coas actividades incluídas
Probos	Descrición
Traballo	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Sobre a aplicación de textos a ritmos e cancións. Adaptar temas musicais complicados a material escolar	50	CT1 CT2 CT7 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21
Obradoiro	Construción de instrumentos escolares	10	CG11 CT2 CT7 CT8 CT9 CT16 CT17
Traballo	Realizar partituras en campo aberto de diversas tonalidades	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que se presentan con suspenso:

- Entrega dos traballos realizados durante o curso.
- Demostrar saber ler cantando unha canción infantil a primeira vista.

- Demostrar coñecer o método Kodaly aplicado ao canto.

- Non se volverán a examinar os contidos xa aprobados.

No caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais pódense consultar na web da facultade no enlace: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AIZPURUA, P., Teoría del conjunto coral, Real Musical, 1981, Madrid

BLASCO, V., Manual de técnica vocal: ejercicios prácticos., Naque, 2003, Ciudad Real

Bibliografía Complementaria

ALSINA, P., El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula, Graó, 1997, Barcelona

ALIO, M., Reflexiones sobre la voz., Ed. Clivis, 1993, Barcelona

AZNAREZ, J. J., Didáctica del lenguaje musical: consideraciones pedagógicas para una formación musical natural, integral y constructiva., Edición Serie Música para todos, 1992, Pamplona

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Música nas culturas				
Materia	Música nas culturas			
Código	P02G110V01944			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación á música como parte da cultura, ás súas funcións sociais e simbólicas, tanto dentro de contextos históricos como contemporáneos e en ámbitos xeográficos diversos, comprendendo non só a tradición europea.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer
		• Saber estar / ser
CT18	Lideranza	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos musicais nas súas dimensións práctica e cultural.	CB1 CB3 CB4 CT1 CT6

Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música tivo dende unha perspectiva histórica, con atención preferente á tradición culta de occidente.	CB1 CB3 CB5 CT1 CT2 CT6 CT14 CT16
Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música ten no contexto actual, nas diferentes culturas e tradicións do mundo, con especial atención ao noso ámbito cultural máis inmediato.	CB1 CB3 CB5 CT1 CT2 CT6 CT13 CT14 CT16
Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que se encontran bo noso medio inmediato: música culta, tradicional e popular.	CB1 CB3 CB5 CT1 CT2 CT6 CT13 CT14 CT16
Adquirir recursos para fomentar o uso de toda a variedade de estilos musicais dentro da acción pedagóxica.	CB1 CB2 CB3 CB4 CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT18
Adquirir a competencia para a busca autónoma de recursos nas principais fontes documentais de música de todos os estilos pertinentes (cultura, tradicional e popular).	CB1 CB2 CB3 CB4 CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT16 CT18
Desenvolver a capacidade para o achegamento e observación crítica de realidades específicas da música en diversos ámbitos culturais. Para a súa valoración e a presentación dos resultados deste achegamento crítico.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE56 CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
Desenvolver o sentido crítico ante os fenómenos de mass-mediatización e os problemas da homoxeneización cultural nun mundo globalizado.	CB3 CT1 CT6 CT13 CT14 CT16

Contidos	
Tema	
1. As funcións da música	a. Música como cultura b. Funcións sociais da música c. A música como marcador social: étnico, xeográfico, político, de idade, etc.
2. A música na tradición culta europea: Algunhas aproximacións	a. O mundo da ópera b. Música, literatura e poesía no mundo medieval c. Música e arte no romanticismo europeo
3. A música de tradición oral e popular	a. Conceptos de música tradicional e popular. b. Presenza da música nas sociedades tradicionais c. A música popular no s. XX
4. Aproximación ás manifestacións musicais pasadas ou actuais, e elaboración dun proxecto	a. A elección do obxecto e a selección das fontes de información. b. Elaboración do proxecto c. Presentación do proxecto

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	12	48	60
Lección maxistral	25	50	75
Obradoiro	10	0	10
Presentación	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Seguimento do traballo do alumnado na aula, durante as sesións prácticas
Traballo tutelado	Seguimento da elaboración dos traballos de aula
Lección maxistral	Exposición dos aspectos teóricos e prácticos de carácter xeral

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Obradoiro	--	0	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE56 CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
Traballo tuteladoSeguimento participativo nas sesión de aula		50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE56 CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
Presentación	Realización e Exposición en grupos reducido ou de xeito individual dun proxecto de investigación e reflexión crítica sobre un tópico da música, histórica ou actual	50	CB2 CB3 CB4 CE56 CT1 CT2 CT6 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao alumnado que teña unha asistencia regular (mínimo de 60% das clases impartidas) aplicaránselle os seguintes criterios de avaliación:

- a) Por asistencia: ata un 40% da cualificación de acordo co nivel de asistencia, sempre por enriba do 60% das clases impartidas.
- b) Elaboración dunha recensión crítica a partir dun texto ou textos proporcionados polo docente, cunha extensión mínima de 5 páxinas. Suporá ata un 30% da cualificación.
- c) Presentación dun traballo de investigación ao redor dalgún tópico da música histórica ou actual, no que se porá de manifesto a análise e valoración da función social da música. Suporá ata un 30% da cualificación.

As persoas que non teñan unha asistencia regular ás clases, entendendo como tal un mínimo dun 60% das mesmas, deberán presentar os traballos indicados nos puntos b e c anteriores, que neste caso ponderarán o 50% da cualificación, cada un.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente:

<http://fceed.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

COOK. Nicolas, De Madonna al Canto Gregoriano, Alianza, 2001, Madrid.

MARTÍ, Josep, El aula de música ante el reto de la interculturalidad, 2003, Cuadernos de Pedagogía. núm. 328, pp. 55-57

Bibliografía Complementaria

ESTEVE, Rafael, Comprender y amar la música., Océano., 2008, Barcelona

ROSS. Alex., The rest is Noise: Listening to the twentieth century, Farrar. Straus & Giroux, 2007, Nueva York.

SWANWICK. Keith, Música, pensamiento y educación, Morata, 1991, Madrid.

TRAVÉ, Gabriel., Música y Problemas Sociales, 2003, Cuadernos de Pedagogía. núm. 328, pp. 48-50

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia regular ás clases.
 - 2) Actitude favorable, receptiva e activa.
 - 3) Predisposición ao traballo en grupo
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión corporal e danza				
Materia	Expresión corporal e danza			
Código	P02G110V01945			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	García Pintos, Isidro			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Expresión corporal e danza forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos motrices, coreográficos, corporais, rítmicos e expresivos da educación musical de nenos e nenas en idade infantil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	• saber • saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber • saber facer
CE45	Coñecer a tradición oral e o folklore.	• saber
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	• saber
CE54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	• saber • saber facer
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	• saber • saber facer
CE56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	• saber • saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	• saber
CE58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber facer
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer • Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	• saber
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• Saber estar / ser

CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	• Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber • saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber facer
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica da expresión corporal e a danza e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado de primaria ao desfrute da música e ao seu uso como medio de expresión.	CB1 CB3 CG1 CG2 CG11 CE54 CE55 CE57 CT5 CT6 CT9 CT14 CT15 CT16 CT19 CT21
2. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical a través do movemento, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas cunha coherencia sistemática.	CB2 CB4 CG2 CG12 CE53 CE54 CE56 CE57 CE58 CT5 CT7 CT11 CT18 CT20
3. Coñecer a importancia da danza dentro da historia da música nas diversas culturas.	CB1 CB5 CG8 CG12 CE45 CE53 CE54 CT1 CT2 CT12 CT13 CT14 CT16 CT19

4. Saber utilizar o xogo musical como elemento didáctico e como contido.

CB3
CB4
CG2
CG8
CG11
CE55
CE56
CE57
CE58
CT1
CT2
CT8
CT9
CT11
CT12
CT14
CT17
CT18

5. Ser capaz de utilizar referencias variadas para improvisar só ou en grupo.

CB2
CG2
CG8
CG11
CE54
CE56
CT1
CT2
CT7
CT8
CT13
CT15
CT17
CT19
CT20
CT21

6. Dominar a didáctica da expresión corporal-danza, así como as técnicas de programación, deseño de sesións, elección e creación de recursos e estratexias de intervención.

CB1
CB2
CG2
CG8
CE53
CT2
CT5
CT8
CT9
CT13
CT16
CT18

7. Coñecer os fundamentos da cultura popular, con especial referencia ao folclore propio da comunidade autónoma.

CB4
CG2
CG12
CE53
CE58
CT8
CT12
CT13
CT14
CT17
CT19
CT21

8. Coñecer e dominar os principios da expresión e a comunicación corporal máis directamente relacionados co feito musical e coa danza.	CB4 CG2 CG8 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT1 CT9 CT12 CT15 CT17 CT18 CT19 CT21
9. Coñecer os procesos da creación coreográfica aplicada ás aulas de educación primaria.	CB3 CG2 CG11 CE54 CE56 CT2 CT6 CT9 CT11 CT12
10. Coñecer un amplo repertorio de danzas do mundo e os seus procedementos didácticos dentro da educación primaria.	CB4 CB5 CG2 CG11 CE53 CE54 CT6 CT9 CT12 CT13 CT15 CT19 CT21
11. Fomentar a práctica do traballo corporal expresivo como medio de autocoñecemento e de comunicación humana.	CB1 CB4 CG2 CG8 CG11 CG12 CE45 CE56 CE58 CT1 CT5 CT12 CT13 CT15 CT16 CT21

Contidos

Tema	
1- Esquemas rítmicos e polirrítmias. Improvisación rítmica	1.1 A expresión corporal e o ritmo musical como bases do movemento danzado 1.2 Técnicas de traballo do ritmo na Educación Primaria 1.3 O canon rítmico 1.4 A improvisación como base para a creación de novos ritmos
2- Percusións corporais	2.1 O significado de corpo e a expresión corporal 2.2 Técnicas básicas de Expresión Corporal 2.3 A percusión corporal 2.4 Percusión corporal e tubos sonoros

3- Xogos motrices e cancións con movemento	3.1 Cancións para o desenvolvemento da personalidade 3.2 Cancións para o desenvolvemento do control e axuste postural 3.3 Cancións para o desenvolvemento do esquema corporal 3.4 Cancións para o desenvolvemento do equilibrio 3.5 Cancións para o desenvolvemento da respiración 3.6 Cancións para o desenvolvemento da relaxación 3.7 Cancións para o desenvolvemento da temporalidade 3.8 Cancións para o desenvolvemento da espacialidade 3.9 Cancións para o desenvolvemento da coordinación
4- Creación coreográfica. Elementos. Procesos	4.1 A coreografía como proceso de invención e creación na aula 4.2 Danzas de presentación e danza aeróbica 4.3 Outros recursos didácticos: sombras chinescas corporais, sabas, máscaras
5- Danza galega, danzas do mundo e bailes de salón. Aplicacións na aula	5.1 A danza na historia 5.2 Danza e Folclore do mundo: representación, simbolismo, función, traxes... 5.3 Danza galega 5.4 Os bailes de salón
6- Danza e improvisación: fontes motivadoras e procesos	6.1 Técnicas de desenvolvemento creativo: improvisación e construción 6.2 A dramatización como proceso. Match de improvisación. O clown 6.3 Improvisación en danzas, bailes e cancións como medio de expresión e motivación do alumno
7- Metodoloxías para a didáctica da expresión corporal-danza na escola	7.1 Aspectos clave para o ensino e a aprendizaxe da expresión corporal e a danza 7.2 Técnicas de concienciación corporal. Técnica Alexander e Técnica de Jacobson 7.3 Correntes pedagóxicas participativas e metodoloxías integradoras da expresión corporal e a danza na Educación Primaria

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	22	33	55
Lección maxistral	10	0	10
Presentación	10	10	20
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Debate	10	0	10
Cartafol/dossier	0	20	20
Práctica de laboratorio	0	25	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	O estudante participará na creación de distintas presentacións e exposicións que o profesor propoña na aula.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante traballará de forma autónoma para resolver os distintos problemas que se vaia atopando tanto como parte dun grupo ou de maneira individual.
Debate	Apertura de debates e discusións para compartir e ver puntos de vista, para extraer conclusións e co obxecto de reflexionar como medio para a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realización de coreografías grupais e propostas motrices didácticas sobre cancións propostas
Lección maxistral	Exposición de cancións motrices orientadas a fins concretos e de danzas do mundo concretas
Presentación	Presentacións grupais de actividades encamiñadas ó desenvolvemento dos nenos e das nenas

Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución tanto individual como grupalmente dos problemas que van xurdindo na realización das tarefas
Debate	Presentacións comúns de temas con diferentes enfoques e aportacións de diferentes puntos de vista
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Realización dun dossier ou diario de clase no que se recollan aqueles datos realmente importantes ou destacables así como sirva de memoria e guía docente
Práctica de laboratorio	Realización de distintas probas que sirvan para valorar o grao de asentamento dos obxectivos e o grao de acerto entre o planeado e o logrado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Asistencia, participación, implicación e resolución de exercicios ou proxectos propostos.	40	CB1 CB2 CG2 CG8 CG11 CE53 CE54 CE55 CE56 CT2 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT19 CT21
Presentación	Participación e implicación nas distintas presentacións que se propoñan, tanto individuais como grupais.	10	CB4 CB5 CG2 CG12 CE45 CE55 CE56 CT1 CT2 CT9 CT18 CT21

Resolución de problemas de forma autónoma	Capacidade de resolución de exercicios de forma autónoma.	10	CB3 CB4 CG1 CG2 CE53 CE55 CE56 CE57 CE58 CT1 CT2 CT12 CT13 CT16 CT18 CT21
Cartafol/dossier	Dossier organizado con todas as actividades levadas a cabo na materia por todos os membros da clase e tanto teóricas como prácticas.	20	CB4 CG8 CE54 CE56 CE58 CT5 CT7 CT8 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20
Práctica de laboratorio	Realización individual e grupal dunha proba práctica.	20	CG2 CE53 CE54 CE55 CE56 CT2 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT18 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN:

Aplicaranse dous sistemas de avaliación diferenciados para o alumnado Asistente e o Non Asistente. O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia en calidade de Asistente deberá poñerse en contacto co profesorado nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación e poder ser convenientemente avaliado. Do mesmo modo, todo aquel alumnado que, sen notificar esta situación, asista a menos do 80% das sesións prácticas será considerado para todos os efectos como Non Asistente.

Modalidade presencial: A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior.

Modalidade non presencial: Os alumnos/as non asistentes, realizarán un exame práctico relacionado cos resultados de aprendizaxe da materia. A avaliación e a superación da mesma virá determinada do seguinte xeito:

- O alumno ou alumna terá que simular unha situación de aula de infantil e mostrar e ensinar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo. Ademais terá que comentar detalladamente todos os aspectos didácticos que tivo e ten en conta para poñela en práctica. 40%
- O alumno ou alumna terá que entregar un dossier sobre as actividades levadas a cabo nas clases. O profesor lle indicará cales e terá que constar unha descrición detallada das mesmas, así como expoñelas diante do profesor. 30%
- O alumno ou alumna terá que realizar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo, en grupo de 4 a 6 participantes, e na que, aquí sí, a complexidade e precisión na exudación das mesmas, serán tamén valoradas. 30%

Do mesmo xeito que na modalidade Presencial, a nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada (exclusivamente para o presente curso académico), tanto na modalidade presencial como na non presencial.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BATALHA, A.P., Metodología do ensino da danza, UTL, 2004, Lisboa
BERGE, I., Danza la vida. El movimiento natural. Una autoeducación holística., Narcea, 2000, Madrid
KALMAR, D., ¿Qué es la Expresión Corporal?, Lumen, 2005, Buenos Aires
Learreta Ramos, B. y otros, Didáctica de la Expresión Corporal, Inde, 2005, Barcelona
MONTAVEZ, M.; ZEA, M.J., Expresión Corporal. Propuestas para la acción., Re-crea., 1998, Málaga
RUANO, K., SÁNCHEZ, G., Expresión Corporal v Educación., Wanceulen., 2009, Sevilla

Bibliografía Complementaria

Knapp, M. L., La comunicación no verbal: el cuerpo y el entorno., Paidós, 1992, Barcelona
Motos, T., Iniciación a la expresión corporal: teoría, técnica y práctica., Humánitas, 1983, Barcelona
Pascual Mejía, P., Didáctica de la Música. Infantil., Pearson, 2006, Madrid
Pascual Mejía, P., Didáctica de la Música. Primaria., Pearson, 2002, Madrid
Pease, A., El lenguaje del cuerpo, Paidós, 1993, Barcelona
Salzer, J., La expresión corporal., Herder, 1984, Barcelona
Santiago, P., Desde la expresión corporal a la comunicación interpersonal, Narcea, 1985, Madrid
Schinca, M., Expresión corporal., Escuela Española, 1989, Madrid
Scott, M.D.; Powers, W.G., La comunicación interpersonal como necesidad, Narcea, 1985, Madrid
Stokoe, P.; Schaechter, A., La expresión corporal, Paidós, 1984, Barcelona
Winnicott, D.W., El gesto espontáneo, Paidós, 1993, Barcelona
Zimmermann, D., Observación y educación no verbal en la escuela infantil, Morata, 1987, Madrid

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continua a clases.
- 2) Actitude favorable, receptiva e participativa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum				
Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	P02G110V01981			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	48	OB	4	An
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	roberto.barcala@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O artigo 2 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, define estas como □[...] unha actividade de natureza formativa realizada polos estudantes universitarios e supervisada polas Universidades, cuxo obxectivo é permitirlles aos mesmos aplicar e complementar os coñecementos adquiridos na súa formación académica, favorecendo a adquisición de competencias que os preparen para o exercicio de actividades profesionais, faciliten a súa empregabilidade e fomenten a súa capacidade de emprendemento□. O Real Decreto mencionado establece no seu artigo 3 que, coa realización das prácticas académicas externas, se pretenden alcanzar os seguintes fins: a) Contribuír para a formación integral dos estudantes complementando a súa aprendizaxe teórica e práctica. b) Facilitar o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional na que os estudantes han operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. c) Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. d) Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción no mercado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura. e) Favorecer a innovación, a creatividade e o emprendemento.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer • Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer

CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantil. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	• saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	• saber • saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	• saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber • saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	• saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG3
	CG4
	CG5
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CG10
	CG11
	CG12
	CE59
	CE60
	CE61
	CE62
	CE63
	CE64
	CE65
	CE66
	CT1
	CT2
	CT3
	CT4
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT10
	CT11
	CT12
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT19
	CT20
	CT21
	CT22
Interpretar e reflexionar sobre as observacións e/ou intervencións na aula mediante sesións de clase semanais organizadas polo profesor-coordinador da facultade	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG6
	CG12
	CE64
	CT1
	CT2
	CT3
	CT5
	CT6
	CT7
	CT8
	CT9
	CT14
	CT15
	CT16
	CT22

Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CE66
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Asumir que a competencia profesional do mestre ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG12
CE61
CE64
CT8
CT9
CT10
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19
CT22

Contidos

Tema

1. Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico	Observación e análise da realidade: - escolar e do contexto físico - socioeconómica - cultural - lingüística
2. Interacción e comunicación no ámbito educativo	Procesos comunicativos no ámbito educativo.
3. A planificación educativa na escola na etapa de educación infantil. Identificación, selección e discusión de técnicas e estratexias para a xestión e o control da aula	- Planificación escolar. - Organización escolar.
4. A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentais e de contidos específicos	A intervención docente na aula.
5. Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante de prácticas	A avaliación das intervencións docentes.
6. Análise e valoración crítica do proceso de ensino e aprendizaxe na aula dende os marcos teóricos e metodolóxicos ofrecidos polas outras materias	A avaliación da práctica docente realizada.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	0	25	25
Debate	25	0	25
Prácticum	600	0	600
Informe de prácticas externas	0	550	550

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	As titorías semanais, individuais e colectivas, co coordinador e os titores da Universidade serviránlle de asesoramento aos estudantes. Analizaranse e valorarán os datos observados á luz das competencias técnicas adquiridas nas outras materias e proporanse directrices para desenvolver novas tarefas.
Debate	A presentación de experiencias e reflexións realizadas durante as estadias no centro escolar e o intercambio de criterios entre os estudantes de prácticas servirán para compartir experiencias e para contrastar a propia visión de a realidade educativa.
Prácticum	O núcleo formativo fundamental do Prácticum desenvolverase mediante a participación no proceso de ensino e aprendizaxe da aula de educación infantil asignada (xeralista e de especialidade, se é o caso). O alumno de prácticas participará nas reunións dos equipos educativos dos que faga parte e colaborará nos proxectos de innovación e nas actividades extraescolares que o centro desenvolva. Así mesmo asistirá a todas as reunións e actividades organizadas para que os estudantes en prácticas coñezan en profundidade a realidade educativa da Educación Infantil.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Foros de discusión	Participación activa en espacios de discusións educativas.
Debate	Participación activa en debates educativos.
Prácticum	Realización da estancia en centros escolares.
Probos	Descrición
Informe de prácticas externas	Realización da memoria e diario de prácticas.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Prácticum	Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo corresponde.	50	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG6
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE59
			CE60
			CE61
			CE62
			CE63
			CE64
			CE65
			CE66
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

Informe de prácticas externas	Asistencia e avaliación das reunións e outras actividades programadas.	50	CB1
	Memoria de Prácticas		CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CG5
			CG6
			CG7
			CG8
			CG9
			CG10
			CG11
			CG12
			CE59
			CE60
			CE61
			CE62
			CE63
			CE64
			CE65
			CE66
			CT1
			CT2
			CT3
			CT4
			CT5
			CT6
			CT7
			CT8
			CT9
			CT10
			CT11
			CT12
			CT13
			CT14
			CT15
			CT16
			CT17
			CT18
			CT19
			CT20
			CT21
			CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A titora ou titor académico da universidade avaliará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos criterios e fontes de información sinalados.
2. A titora ou titor do centro escolar, como indica o art. 13 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se

regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade a avaliación final.

3. Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá acadar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación establecidos nos informes, tanto do titor/a do centro escolar como do titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.

4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folia de avaliación na que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.

5. Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, no tocante á Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real decreto 1707/2011, de 18 de Novembro.

2. A través da guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendacións precisas para unha correcta elaboración da Memoria.

3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará coa correspondente folia de avaliación.

4. As datas de entrega da Memoria de Prácticas de cada convocatoria figura reflectida no calendario académico da Facultade, podendo consultarse no apartado de organización académica da web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CEBRIÁN DE LA SERNA, M. Y MONEDERO MOYA, J. J., El e-portfolio y la e-rúbrica en la supervisión del practicum, 1, Imprenta universitaria., 2009, Santiago de Compostela

Schön, D.A., La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones, 1, Paidós-MEC., 1992, Barcelona

Zeichner, H., A formação reflexiva de professores: ideias e práticas, 1, Educa, 1993, Lisboa

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/P02G110V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/P02G110V01101

Comunicación: Lingua galega/P02G110V01201

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/P02G110V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Socioloxía: Socioloxía da educación/P02G110V01105

Antropoloxía: Pensamento e cultura/P02G110V01401

Aprendizaxe das ciencias da natureza/P02G110V01403

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/P02G110V01301

Educación: Tutoría e orientación coa familia/P02G110V01303

Idioma estranxeiro I: Francés/P02G110V01405

Idioma estranxeiro I: Inglés/P02G110V01406

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriculares da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P02G110V01991			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	roberto.barcala@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor tutor, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber • saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber • saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber facer • Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	• saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	• saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	• saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer

CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	• saber facer • Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	• saber
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	• saber • saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	• saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	• saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	• saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	• saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	• saber
CT5	Coñecemento de informática	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT14	Compromiso ético	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser
CT17	Creatividade	• saber facer
CT18	Lideranza	• saber facer • Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	• saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	• saber facer • Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG4
	CG5
	CG8
	CE63
	CE64
	CE66
	CT6
	CT11
	CT13
	CT14
	CT15
	CT16
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o o ciclo de infantil e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG2
	CG4
	CG6
	CG7
	CE63
	CE64
	CE65
	CE66
	CT1
	CT2
	CT9
	CT10
	CT13
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións pre-profesionais e analizando a eficacia do propio programa de traballo.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG10
	CG12
	CE62
	CE63
	CT2
	CT8
	CT21
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan.	CB1
	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG7
	CG9
	CG12
	CE66
	CT5
	CT12
	CT19
	CT20

É capaz de sintetizar información e soste argumentos sólidos.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG11
CT3
CT4

É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que fosen preparadas.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG8
CT3
CT5
CT6

É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG11
CE65
CT3
CT16
CT17
CT18

Contidos

Tema

Relacionados coas materias do título.

Contidos das materias do Grao de Educación Infantil

Planificación, desenvolvemento e/ou avaliación de investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención. Investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballo tutelado	10	115	125
Presentación	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A tutorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falcitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumnado do TFG realizado ante un Tribunal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado realizará o TFG baixo a tutela do seu titor/a asignado.
Presentación	O alumnado realizará a defensa oral do TFG.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Informe da titora ou titor académico sobre o seguimento do traballo do alumno	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21

Presentación	Informe do tribunal sobre a memoria do TFG e a súa exposición e defensa	70	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
--------------	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación será a suma ponderada da calificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será o promedio aritmético das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ferrer, V.; Carmona, M.; Soria, V. (Eds.), El Trabajo Fin de McGraw Hill Grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores, 1, McGraw Hill, 2012, Madrid

Walker, M., Como escribir traballos de investigación, 1, Gedisa, 2005, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Prácticas externas: Practicum/P02G110V01981

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
